

ดุษฎี
๖-๖

๖๗.๕๖๕
๖.๖๖๖
๖.๖

๒

การทดลองใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ
สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4)
กรุงเทพมหานคร

๕1 พ.ค. 2535

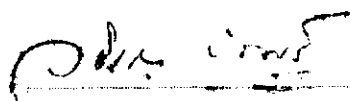
ปริญญาพันธ์
ของ
จินตการณ์ อังสุวรรณชาติ

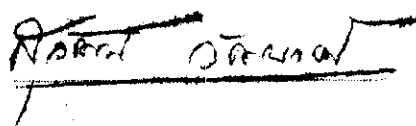
เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้า
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
เมษายน 2525
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1๖8022

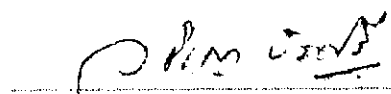
คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับ เป็นส่วนหนึ่ง ของ การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

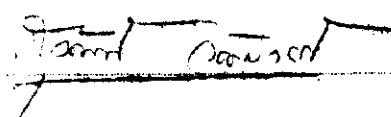
คณะกรรมการที่ปรึกษา

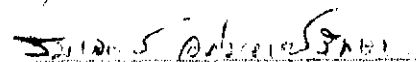
 ประธาน

 กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

 ประธาน

 กรรมการ

 กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย จากท่าน ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเจ้าของทุนเป็นอย่างสูงยิ่งไว้ ณ ที่นี้

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วชิรญา บัวศรี ท่านได้กรุณาช่วยเหลือให้คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องมาตั้งแต่ต้นจนจบ และคอยเป็นห่วงใย พร้อมทั้งให้กำลังใจเสมอมา จนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเป็นรูปเล่ม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูงยิ่งไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากท่านอาจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด จนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเป็นรูปเล่ม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมเจตน์ อภิณฑรรักษา ที่ช่วยเหลือให้คำแนะนำ และคอยให้กำลังใจในการทำวิจัยนี้มาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ ท่านผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ คณะครูแนะแนว คณะครูโรงเรียน วัดราชโอรส เขตบางขุนเทียน กรุงเทพฯ 15 ที่ได้อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการทดลอง เพื่อการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง ตลอดจนขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4) ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพี่ ๆ ที่คอยเป็นห่วงใย พร้อมทั้งให้กำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้มาโดยตลอด

สุดท้ายผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ท่านอาจารย์กอบกิจ กลิ่งพงษ์ พี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ และหลาน ๆ พร้อมทั้งลูกศิษย์ ที่มีอาจจะกล่าววณานในที่นี้ได้หมด ที่มีส่วนช่วยเหลือในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จสุดท่วงมาด้วยดี.

จินตภรณ์ อังสุวรรณชาติ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการวิจัย	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	นิยามปฏิบัติการ	5
2	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	6
	ความเป็นมาของหลักสูตรและกิจกรรมแนะแนว	6
	เอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในการเลือกอาชีพของนักเรียน	8
	การวิจัยในประเทศไทย	11
	ทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ	15
	องค์ประกอบในการเลือกอาชีพ	23
	เครื่องมือในการสอนกิจกรรม	27
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม	30
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน	33
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน	33
	สมมติฐานการวิจัย	35
3	วิธีดำเนินการ	36
	กลุ่มตัวอย่าง	36
	ขอบเขตของมวลประชากร	36
	เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	36

การดำเนินการทดลอง	41
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	42
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46
การวิเคราะห์ข้อมูล	47
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	60
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	60
กลุ่มตัวอย่าง	60
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	60
วิธีดำเนินการทดลอง	61
การวิเคราะห์ข้อมูล	61
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
อภิปรายผลการวิจัย	62
ข้อเสนอแนะ	65
บรรณานุกรม	67
ภาคผนวก	74

บัญชีการวาง

การวาง

หน้า

1	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนปัญหาเกี่ยวกับการรู้จักตัวเอง เพื่อการเลือกอาชีพ	48
2	ผลการเปรียบเทียบคะแนนของปัญหาด้านการรู้จักตัวเอง เพื่อการเลือกอาชีพ ระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลองทั้งก่อนและหลังการดำเนินการทดลอง เป็นรายคู่	50
3	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนปัญหาเกี่ยวกับข้อสังเกตทางอาชีพ และตลาดแรงงาน	52
4	ผลการเปรียบเทียบคะแนนของปัญหาเกี่ยวกับข้อสังเกตทางอาชีพและ ตลาดแรงงานระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองทั้งก่อนและหลัง การดำเนินการทดลอง	54
5	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจ เพื่อการเลือกอาชีพ	56
6	ผลการเปรียบเทียบคะแนนของปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจในการเลือกอาชีพ ระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลองทั้งก่อนและหลังการดำเนินการทดลอง	58

ภูมิหลัง

ในการพัฒนาประเทศสิ่งสำคัญที่สุดก็คือ การพัฒนากำลังคน เพราะคนเป็นทรัพยากรของชาติที่สำคัญมาก การพัฒนากำลังคนก็คือการให้การศึกษา และการจัดกำลังคนให้มีคุณภาพเหมาะสมกับงาน ถ้าประเทศมีกำลังคนที่ไม่เหมาะสมกับงานอยู่เป็นจำนวนมาก จะไม่มีทางเจริญก้าวหน้าทัดเทียมประเทศอื่น ๆ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเตรียมเยาวชน อันจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคตให้มีคุณภาพเหมาะสมกับงานซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพเศรษฐกิจสังคม และวิทยาการที่ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวิทยาการ ทั้งในแง่ของระบบการศึกษาและหลักสูตร ซึ่งเป็นหัวใจในการพัฒนาการศึกษาตั้งแต่ปี 2514 เป็นต้นมา กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินงานปรับปรุงหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น จนกระทั่งมีพระราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 โดยกำหนดระบบโรงเรียนเป็น 6 : 3 : 3 คือให้จัดประถมศึกษา 6 ปี มัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี มัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี โดยให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2521 การจัดทำหลักสูตรระดับประถมศึกษาและมัศึกษานั้น ได้มีการดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับ 2520 และได้ประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นที่ปรับปรุงใหม่ในปีการศึกษา 2521 ส่วนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายอันเป็นฉบับต่อ เนื่องจากหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 นั้นได้ประกาศใช้ในปีพุทธศักราช 2524

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 กับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 มีความมุ่งหมายให้โรงเรียนจัดระบบการสอนตามหลักการ จุดหมาย และ

โครงสร้างของหลักสูตร โดยให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาสามัญและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย
ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของแต่ละบุคคล แต่ผู้เรียนจะสัมฤทธิ์ผลทาง
การศึกษามากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการสิ่งสำคัญที่ขาดเสียไม่ได้คือ
กระบวนการแนะแนว เพราะการแนะแนวมุ่งที่จะพัฒนาคนให้สมบูรณ์ ตามเจตนารมณ์
ของแผนการศึกษาแห่งชาติแผนพัฒนาการศึกษา แนวนโยบายของรัฐในการจัดการศึกษา
และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (คู่มือการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย
2524 : บทนำ) การแนะแนวจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่ควบคู่ไปกับหลักสูตรใหม่ กระบวนการพัฒนา
หลักสูตรทุกระดับกับกระบวนการแนะแนวมีจุดหมายสูงสุดร่วมกันคือการพัฒนาเยาวชน ในด้าน
วิชาการ วิชาชีพ และบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมและจริยธรรมตามที่
ศาสตราจารย์ กวง เกียน พิศาลบุตร ได้ให้ความเห็นไว้ว่า

"การแนะแนวคือ กระบวนการที่จะช่วยให้นักเรียนรู้ช่องทางที่จะใช้ความสามารถ
ของตนที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และต่อสังคมให้มากที่สุด และรู้จักเลือกหรือ
คัดเลือสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและ
สถานการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข"
กวาง เกียน พิศาลบุตร (คู่มือการแนะแนวตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช
2521 : 3) ด้วยเหตุนี้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 จึงได้กำหนดให้
โรงเรียนจัดบริการแนะแนวส่วนตัว แนะนำอาชีพ และการศึกษาต่อ เพื่อช่วยให้นักเรียน
สามารถเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และกำหนดชั่วโมงกิจกรรมแนะแนวสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
จะเห็นว่าหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 ก็ได้เน้นถึงความสำคัญของการแนะแนว
โดยบรรจุชั่วโมงสอนให้ แต่กลับไม่มีเนื้อหา หรือคู่มือสอนเหมือนวิชาอื่น ๆ ถึงแม้ว่าทางศูนย์
แนะแนวการศึกษาและอาชีพกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำคู่มือปฏิบัติงานแนะแนว
ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ขึ้น โดยแบ่งเนื้อหาสาระสำคัญออกเป็น
5 ชุดคือ ชุดที่ 1 บริการแนะแนวของโรงเรียน ชุดที่ 2 การศึกษาเพื่อชีวิต ชุดที่ 3
โลกกว้างทางการศึกษา ชุดที่ 4 การพัฒนาตนตามจริยธรรมและวัฒนธรรม ชุดที่ 5 โลกกว้าง

ทางการศึกษา ก็ตามแต่ก็มีกำหนดหรือวางแผนว่าในชั้น ม.4, 5, 6 จะสอนเรื่องอะไรบ้าง อย่างละกี่คาบ มีวิธีสอนอย่างไร ครูแนะแนวส่วนใหญ่ในโรงเรียนประสบปัญหาในการจัดสอน กิจกรรมแนะแนวในห้องเรียน นอกจากจะประสบปัญหาเรื่องการวางแผนการสอนในเนื้อหาแล้วยังประสบปัญหาว่าจะสอนอย่างไรจึงจะมีประสิทธิภาพ รองศาสตราจารย์ จำเนียร ช่างโชติ ได้กล่าวว่า หนึ่งในอุปสรรค และปัญหาต่าง ๆ ที่ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาปรารถนา จัดบริการแนะแนวให้นักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ก้าวถึง เบื้องต้นในขณะนี้คือการสอนในชั่วโมงแนะแนว ทำอย่างไรจะสอนในชั่วโมงแนะแนวให้บังเกิดผลดีแก่นักเรียนมากที่สุด จะใช้เทคนิคกลวิธีใดที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนด้วย การรู้จักตนและเข้าใจผู้อื่นได้ดี จะสอนอย่างไรจึงจะทำให้นักเรียนเรียนด้วยความสนุก และเห็นคุณค่าของการเรียนในชั่วโมงนี้ อย่างแท้จริง โดยไม่หวังจะต้องมีการให้คะแนนตอบแทนหรือเรียนด้วยการบังคับเอาคะแนน หรือสิ่งอื่นใดมาชั่ง (จำเนียร ช่างโชติ 2524 : 23)

การสอนในชั่วโมงกิจกรรมแนะแนว ตามที่หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ได้ระบุไว้ว่าจะต้องสอนกิจกรรมแนะแนวสัปดาห์ละ 1 คาบ ผู้วิจัยเห็นว่าเพื่อสนองวัตถุประสงค์ของหลักสูตรจึงได้สร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวขึ้น โดยเน้นในเรื่องการแนะแนวอาชีพ เพราะการแนะแนวอาชีพจะช่วยให้นักเรียนได้เลือกงานอาชีพได้เหมาะสมในแต่ละวัน เราใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพที่ได้เลือกสรรแล้ว ฉะนั้นการตัดสินใจเลือกอาชีพจึงเท่ากับการเลือกวิถีชีวิต ถ้าเลือกอาชีพได้เหมาะสมก็จะมีโอกาสประสบความสำเร็จในอาชีพ อันจะทำให้บุคคลมีความสุขในชีวิต การเลือกอาชีพได้เหมาะสมและการที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการเยาวชนจำนวนมากต้องการความช่วยเหลือในการวางแผนโครงการเลือกอาชีพ ดังที่ รอง เจริญศิริ ได้กล่าวไว้ว่า จากประสบการณ์ที่ผ่านมากรมแรงงานมีความเห็นว่ายังมีเยาวชนอีกจำนวนมากที่ยังไม่ตื่นตัวในการประกอบอาชีพไม่มีการเตรียมตัวไว้ล่วงหน้าว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะถืออาชีพอะไร เป็นหลักในการดำรงชีวิต ส่วนมากมักจะปล่อยไปตามพรหมลิขิต ถ้าหากเยาวชนของชาติขาดการแนะแนวทางในการ

เลือกอาชีพที่ถูกต้องแล้วก็จะทำให้เกิดปัญหาต่อไปข้างหน้าเกี่ยวกับการวางแผนกำลังคนของประเทศ ซึ่งจะต้องให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ (วัชรวิ ทรัพย์มี 2523 : บทนำ อ้างจาก รอง เจริญศิริ)

ผู้วิจัย เห็นว่าการจัดสอนในชั่วโมงกิจกรรมแนะแนวที่หลักสูตรกำหนดไว้ให้สัปดาห์ละ 1 คาบ นั้นควรใช้เวลาส่วนหนึ่ง เน้นเนื้อหาเรื่องอาชีพ จึงได้สร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4) ขึ้น เพื่อจะได้ใช้สอนในชั่วโมงกิจกรรมแนะแนว โดยมุ่งพัฒนาเยาวชนให้เกิดความพร้อมในด้านการเลือกอาชีพ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4) ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524
2. เพื่อเปรียบเทียบว่าการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ โดยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่สร้างขึ้น กับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพโดยวิธีเดิม (บรรยาย) มีผลแตกต่างกันอย่างไร

ความสำคัญของการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางแก่ครูแนะแนวในการสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพเพื่อใช้ในการสอนกิจกรรมแนะแนวแก่นักเรียนชั้น ม.4, 5, 6 ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาครั้งนี้จะกระทำกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4) ปีการศึกษา 2524 ของโรงเรียนวัดราชโอรส จำนวน 70 คน โดยใช้เป็นกลุ่มทดลอง 35 คน กลุ่มควบคุม 35 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ คือการให้การแนะแนวอาชีพตามชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่สร้างขึ้น

2.2 ตัวแปรตาม คือปัญหาในการเลือกอาชีพ

นิยามปฏิบัติการ

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านอาชีพ หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้นอย่างมีระบบ ซึ่งประกอบด้วยวิธีการของกระบวนการกลุ่ม และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นเป็นชุดการสอน เพื่อทดสอบใช้แก้ปัญหาในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4) โรงเรียนวัดราชโอรส กรุงเทพมหานคร

การเลือกอาชีพ หมายถึง การตัดสินใจที่จะไปประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งในอนาคต

ปัญหาในการเลือกอาชีพ หมายถึง การที่นักเรียนไม่สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพสำหรับตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เนื่องจากไม่มีความรู้ในเรื่องข้อสันเทษทางอาชีพ และตลาดแรงงาน ไม่รู้จักตนเองในด้านความสามารถความสนใจและถนัดทางอาชีพ มีทัศนคติไม่ถูกต้องต่ออาชีพต่าง ๆ รวมทั้งประสบปัญหาทางการเงิน และขัดแย้งกับผู้ปกครองในการเลือกอาชีพ

กลุ่มทดลอง หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

กลุ่มควบคุม หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบเดิม ซึ่งทางโรงเรียนปฏิบัติอยู่แล้ว.

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ความเป็นมาของหลักสูตรและกิจกรรมแนะแนว

การศึกษาของไทยในปัจจุบันยึดหลักและนโยบายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ซึ่งถือว่าการศึกษาคือกระบวนการต่อเนื่องที่มุ่งหมายส่งเสริมคุณภาพของพลเมืองให้สามารถดำรงชีวิตและทำประโยชน์แก่สังคม โดยเน้นการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความอยู่รอดของชาติ ความมั่นคงและความสามัคคีร่วมกันในสังคมไทยเป็นสำคัญ จากหลักดังกล่าวจึงได้กำหนดจุดมุ่งหมายการศึกษาของชาติไว้สรุปสาระสำคัญคือ มุ่งที่จะให้พลเมืองรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนและผู้อื่น เคารพสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น เป็นคนมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย และปฏิบัติตามหลักศาสนาและหลักธรรม เข้าใจและมีส่วนร่วมในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ยึดมั่นในสถาบันหลักของชาติ มีความรับผิดชอบต่อประเทศชาติ โดยสำนึกในความเป็นคนไทยร่วมกัน ปฏิบัติต่อกันด้วยความสุจริต เสมอภาค นอกจากนี้ยังมุ่งให้พลเมืองมีบุคลิกภาพที่ดี มีพละทานมีสมบุรณ์ มีความขยันหมั่นเพียร มีอาชีพ มีความสามัคคี มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักวิธีการแก้ปัญหาด้วยปัญญา และสันติวิธี

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดหลักสูตร ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 โดยเฉพาะหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 มุ่งให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของตนเอง ให้มีนิสัยใฝ่หาความรู้ รู้จักคิดวิเคราะห์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดีต่อสังคม มีระเบียบวินัย รู้จักทำงานเป็นหมู่คณะ มีความสามารถ ออกกำลังกาย และใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ มีความซื่อสัตย์ เคารพกฎหมาย มีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบ รู้จักเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคม รู้จักสิทธิและหน้าที่ มีความสามัคคี เสียสละ รู้จักการแก้ปัญหาด้วยหลักการและเหตุผล

ให้ความรู้และทักษะพื้นฐานเพียงพอในการดำเนินชีวิต ใฝ่สุขภาพพลานามัยสมบูรณ์ มีความรัก และผูกพันกับท้องถิ่น รู้จักรักษาสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม ใฝ่ความภูมิใจในความเป็นไทย มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ช่วยกันรักษาความปลอดภัยและความมั่นคงของชาติ และมุ่งส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจอันดีของมนุษยชาติ และอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

หลักการ นโยบาย และจุดมุ่งหมายทั้งกล่าวข้างต้นคือ เป้าหมายสูงสุดของการศึกษาของชาติ วิธีทางหนึ่งที่จะช่วยให้การศึกษาคำเนินไปสู่จุดหมายดังกล่าวได้ก็คือ การแนะแนว ที่มีจุดมุ่งหมายสูงสุดที่จะช่วยให้คนทุกคนรู้จักตัวเอง และสามารถช่วยตัวเองได้ ทั้งในแง่การดำเนินชีวิตและการอาชีพ

การแนะแนวนั้นเป็นกระบวนการที่จะช่วยนักเรียนทุกคน ทุกด้าน มุ่งที่จะเสริมสร้างให้เยาวชนเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาของชาติ การแนะแนวจึงมีกิจกรรมเสริมสร้างทั้งในด้านสังคม อารมณ์ สติปัญญา และร่างกาย ที่เรียกกันว่า "กิจกรรมแนะแนว"

การจัดชั่วโมงกิจกรรมแนะแนว เจ็ดหลักสูตรโครงการมัธยมศึกษาแบบประสมเรียกว่า "กิจกรรมสำรวจ" ต่อมาเมื่อกระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 จึงเปลี่ยนมาเป็นชั่วโมงกิจกรรมแนะแนว ส่วนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ซึ่งเป็นหลักสูตรหลังหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ได้กำหนดว่าโรงเรียน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดให้มีกิจกรรมแนะแนวอย่างน้อย 1 คาบ ต่อสัปดาห์ ตลอดเวลาที่นักเรียนอยู่ในโรงเรียน กิจกรรมแนะแนวที่จัดขึ้นนี้จะต้องครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ของการแนะแนว คือ การแนะแนวการศึกษา การแนะแนวอาชีพ การแนะแนวบุคลิกภาพและการปรับตัว โดยเฉพาะด้านความประพฤติ (คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 : 15)

ผู้วิจัยจึงได้จัดทำคู่มือสอนกิจกรรมแนะแนวขึ้น เพื่อเน้นด้านการแนะแนวอาชีพ เพราะหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 เป็นหลักสูตรหลังหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ได้เน้นเรื่องการเลือกแนววิชาตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจ เพื่อยุ่เรียนจะได้ยึดเป็นอาชีพต่อไป

เอกสารการวิจัยที่เกี่ยวกับปัญหาในการเลือกอาชีพของนักเรียน

แฟรงค์ พาร์สันส์ ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งการแนะแนวอาชีพได้เป็นผู้วางกฎรากฐานการแนะแนวอาชีพขึ้นในยุโรปและสหรัฐอเมริกามากกว่า 70 ปีแล้ว ได้ก่อตั้งสำนักงานอาชีพชื่อว่า The Boston Vocation Bureau ขึ้นในปี ค.ศ. 1908 เพื่อดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาการว่างงาน เรียบจบแล้วไม่ม้งานทำซึ่ง เป็นปัญหาหนักในขณะนั้น แฟรงค์ พาร์สันส์ ได้พยายามใช้กลวิธีต่าง ๆ ที่อาศัยหลักวิทยาศาสตร์เป็นเครื่องมือในการแนะแนวอาชีพ เมื่อในระยนั้น (ค.ศ. 1907) ยังไม่มีแบบทดสอบมาตรฐานใช้ แต่เขาก็ได้พยายามใช้การสัมภาษณ์ มาตราประมาณค่า และการกำหนดให้ทำงานเป็นกสิขีที่สำคัญ นอกจากนี้ แฟรงค์ พาร์สันส์ ได้วิเคราะห์ปัญหาของการแนะแนวอาชีพอย่างกว้างขวาง ซึ่งนักแนะแนวในสมัยต่อมานิยมเรียกว่า "ขั้นทั้งหกเพื่อความก้าวหน้าทางอาชีพของแต่ละบุคคล" ซึ่งได้แก่การวางรากฐานอย่างกว้าง ๆ เกี่ยวกับประสบการณ์ในอาชีพต่าง ๆ การศึกษาของทางหรือโอกาสเกี่ยวกับอาชีพ การเลือกอาชีพ การเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ การเข้าทำงาน และการหาความก้าวหน้าในการทำงาน และการปรับตัให้เข้ากับงาน (Brewer. 1942 : 20 - 23)

พรอชลิช (คพเพชร นิตกรสุกกุล 2519 : 3 อ้างอิงจาก Fröchlich. 1958) ผู้หนึ่งที่สนใจปัญหาในการเลือกอาชีพของนักเรียน จากการศึกษาของเขาพบว่า ปัญหาต่าง ๆ ที่เขาได้ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนไปนั้น ส่วนใหญ่เป็นปัญหาทางอาชีพถึง 60 % รองลงมา เป็นปัญหาทางการศึกษา 29 % และปัญหาส่วนตัวและสังคมอีก 11 % ซึ่งตรงกับผลวิจัยของ เพมเมอร์ส (Pemmers) และชิมเบอร์ก (Shimberg) ในการสำรวจปัญหาต่าง ๆ ของเด็กมัธยม จำนวน 1,500 คน ผลปรากฏว่า 40 % - 50 % ของเด็กเหล่านั้นมีปัญหาเกี่ยวกับชีวิตในอนาคตมากที่สุด และประมาณ 50 % ของเด็กมีความสนใจในเรื่องการออกไปประกอบอาชีพในอนาคต (คพเพชร นิตกรสุกกุล 2519 : 4)

ซูเปอร์ ได้รายงานผลของการศึกษาระยะยาว เกี่ยวกับการสอนอาชีพ ซึ่งเขาได้กำหนดว่าจะต้อง เป็นไปตามวิธีการว่า ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้เสมอไป เขาได้ทำการติดตามผล เด็กชายกลุ่มหนึ่งขณะที่อยู่ใน เกรด 9 และเกรด 12 พบว่าในระย 3 ปีนั้นเด็กกลุ่มนี้มีความมั่นคง ในด้านความรับผิดชอบต่องาน ความรู้เกี่ยวกับอาชีพอื่น ๆ ที่เขาจะเลือก ความรู้เกี่ยวกับรายละเอียด ของลักษณะงาน นักเรียนในเกรด 12 เพียง 16 เปอร์เซ็นต์ที่ยังเลือกอาชีพแบบเดิมที่เลือกไว้เมื่อ อยู่เกรด 9 (Super. 1966 : 10)

ฟอร์เรสต์ (คัมเพอร์ ฉัตรสุกกุด 2521 : 23 อ้างอิงมาจาก J.L Forest. 1949:116) ได้ศึกษาถึงโครงการอาชีพของนักเรียนจำนวน 507 คน พบว่า ครึ่งหนึ่งของจำนวนนักเรียนจะ เปลี่ยนแปลงการ เลือกอาชีพระหว่างอยู่ในปีสุดท้ายของโรงเรียนขณะที่เรียนอยู่ในชั้นปีที่ 3 ระดับ วิทยาลัย (ผู้หญิงจะมีการ เปลี่ยนแปลงน้อยกว่าผู้ชาย)

จากผลของการศึกษาของฟอร์เรสต์แสดงให้เห็นว่า บุคคลมีปัญหาเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ เพราะจะมีการ เปลี่ยนแปลงการ เลือกอาชีพและจำนวนที่มีการ เปลี่ยนแปลงนี้ก็เป็นจำนวนไม่น้อย กล่าวคือ เกิน 50 เปอร์เซ็นต์ ทั้งนี้เป็นที่น่าสังเกตว่า แม้แต่บุคคลที่อยู่ในระดับวิทยาลัยแล้วก็ตาม ก็ได้มีการ เปลี่ยนแปลงการ เลือกอาชีพ ยิ่งนับได้ว่าการ เลือกอาชีพของบุคคลเหล่านั้นน่าจะมีปัญหามาก

ปีเตอร์ส และเชอร์ทเซอร์ (Peters and Shertzer. 1965 : 390) ได้สรุปผล ของการศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการด้านอาชีพของเด็ก และชี้ให้เห็นถึงความต้องการของเด็กในด้าน การแนะแนวอาชีพหลายประการ

1. นักเรียนหลายคนเลือกอาชีพโดยมีความรู้เกี่ยวกับโลกของอาชีพแคบเกินไป
2. นักเรียนส่วนมากมีความต้องการจะทำงานโดยใช้ความรู้ระดับวิชาชีพขั้นสูง โดยไม่คำนึงถึงว่าเมื่อสำเร็จออกไปแล้วจะมีงานทำหรือไม่
3. เด็กผู้ชายมองข้ามหรือไม่ค่อยสนใจอาชีพบางอาชีพ เช่น งานด้านเลขานุการ งานการขาย และอาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้ง ๆ ที่งานด้านนี้เปิดโอกาสให้บุคคลเข้าไปทำงานได้มาก

4. นักเรียนส่วนใหญ่ขาดข้อสงสัยที่ถูกต้อง เกี่ยวกับอาชีพและปริมาณของข้อสงสัย
ทั้งกล่าวแล้วไม่เพียงพอกับความต้องการของนักเรียนด้วย

แมคสัน และฮาห์น ได้ศึกษาถึงปัญหาการเลือกอาชีพของนักเรียน (คณเพียร

นัศรศุภกุล 2521 : 24 อ้างอิงมาจาก Hahn and Maclean. 1955 : 47 - 49)

กล่าวไว้ว่านักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีความแน่นอนในการเลือกอาชีพ นักเรียนบางคนมีความตั้งใจ
ไม่แน่ใจ ไม่มีความแน่นอนในการที่จะวางโครงการเลือกอาชีพ บางคนแสดงทัศนคติแบบไม่สนใจ
ใยดีกับการเลือกอาชีพ เพราะเขาคิดว่าเมื่อถึงเวลาเขาจะยอมตัดสินใจด้วยตนเองได้ และนักเรียน
จำนวนมากเกิดความสับสนเกี่ยวกับเรื่องอาชีพในสังคม เนื่องจากจำนวนอาชีพมีมากมายจนทำให้
ไม่สามารถจะรู้ได้ว่าอาชีพอะไรที่จะเหมาะกับตนเอง ปัญหาทั้งกล่าวเกิดขึ้นได้กับเด็กทุกระดับ
ทั้งเด็กที่ฉลาดและไม่ค่อยฉลาด นอกจากนั้นยังมีปัญหาเกี่ยวกับเด็กเลือกอาชีพที่ไม่เหมาะสม
มักจะปรากฏอยู่เสมอว่านักเรียนบางคนเลือกอาชีพไปแล้วไม่เหมาะกับตนเอง เช่น ความสามารถ
และความสนใจไม่ไปด้วยกัน ความสามารถไม่เหมาะสมกับระดับของอาชีพที่เลือก ในบางครั้ง
ความสามารถไปด้วยกันได้กับความสนใจ แต่มีความขัดแย้งกับลักษณะทางด้านอารมณ์ บุคลิกภาพ
และทักษะบางประการ

สรุปได้ว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา นักศึกษาในมหาวิทยาลัย เด็กที่อยู่นอกโรงเรียน
มีปัญหาทางด้านการศึกษาและอาชีพทั้งนั้น แต่อย่างไรก็ตามการศึกษาและอาชีพก็มีความสัมพันธ์กัน
อย่างใกล้ชิด ทั้งนี้เพราะถือว่าการศึกษาเป็นการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพนั่นเอง

ผลการวิจัยต่าง ๆ ทั้งกล่าวแสดงว่า นักเรียนส่วนใหญ่ประสบปัญหาทางด้านอาชีพกันมาก
วิธีหนึ่งที่จะช่วยเด็กเหล่านั้นได้ก็คือ การจัดบริการแนะแนวอาชีพแก่เด็กอย่างจริงจังและมี
ประสิทธิภาพ ดังเช่นผลการวิจัยของกิบสัน (Gibson. 1965 : 416 - 422) ซึ่งได้สำรวจ
ความคิดเห็นของครูในโรงเรียนมัธยมในรัฐ โอไฮโอ มิชิแกน เวสต์เวอร์จิเนีย และ
รัฐอินเดียนา จำนวน 205 คน เกี่ยวกับการจัดโครงการแนะแนวในโรงเรียนของตน

ผลการศึกษา ครุส่วนใหญ่เห็นว่าการให้ข้อสนเทศทางการศึกษาและอาชีพแก่นักเรียนเป็นสิ่งสำคัญมาก ควรถือเป็นบริการสำคัญในโครงการแนะแนวของโรงเรียน และควรช่วยเหลือให้นักเรียนมีความมั่นใจในการเลือกอาชีพ และศึกษาต่อในระดับสูงต่อไป ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับการวิจัยของ เดอกิน (Durgin. 1974 : 2674 - 75) ซึ่งได้สำรวจการจัดโครงการแนะแนวอาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาประเภทต่าง ๆ ในรัฐ โอไฮโอ โดยแบ่งแบบทดสอบไปยังครูแนะแนวจำนวน 884 คน ผลการสำรวจปรากฏว่า ครูแนะแนวเห็นว่าการแนะแนวอาชีพเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากที่สุดในการช่วยให้เด็กมีความสามารถเลือกอาชีพได้อย่างถูกต้องและมีบางแห่งที่ยอมรับว่าโครงการแนะแนวของตนยังจัดให้นักเรียนไม่เพียงพอ จำเป็นต้องปรับปรุงโดยรีบด่วน เพื่อให้สอดคล้องความต้องการของนักเรียน

การวิจัยในประเทศไทย

บุญถึง แนนหนา (บุญถึง แนนหนา 2504 : 59) ได้ศึกษาการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา จังหวัดชลบุรี พบว่าการเลือกอาชีพของนักเรียนเป็นไปอย่างไม่มีหลักเกณฑ์ โดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสมกับความสามารถทางเศรษฐกิจ ตลอดจนความถนัดของตน

สุกิจ เหล่าสุนทร ได้สำรวจปัญหาและข้อข้องใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ทั้งชายและหญิง ที่มีอายุระหว่าง 14 - 19 ปี พบว่า นักเรียนประสบปัญหาเกี่ยวกับการเงินและการงานในอนาคตเป็นอันดับหนึ่ง นักเรียนไม่ต่ำกว่า 1 ใน 2 กำลังประสบปัญหาเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ เช่น ต้องการรู้ความสามารถเกี่ยวกับอาชีพของตน ต้องการตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเอง และต้องการข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพมากกว่าที่มีอยู่ (ปริวิตา บุญศิลาเลิศ 2520 : 8 อ้างอิงมาจาก สุกิจ เหล่าสุนทร 2505 : 69) ซึ่งใกล้เคียงกับผลการวิจัยของ ประสาร เมืองหมุด (ประสาร เมืองหมุด 2511 : 55)

ที่ได้ทำการวิจัยในอีก 5 ปีต่อมา เกี่ยวกับเรื่องปัญหาและความต้องการ เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ ของนักเรียน โดยศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 - 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร จำนวน 354 คน ผลปรากฏว่า นักเรียนประสบปัญหาในการเลือกอาชีพในทาง ด้านความรู้เกี่ยวกับข้อสนเทศทางอาชีพ ความถนัด การตัดสินใจ การเงิน สุขภาพร่างกาย และด้านบุคลิกครอง

ปัจจุบันปัญหาการเลือกอาชีพของนักเรียนก็ยังมีอยู่ เห็นได้จากผลวิจัยวิเคราะห์ปัญหา การเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดย สวัสดิ์ เรืองฉาย (สวัสดิ์ เรืองฉาย 2519 : 83) ซึ่งได้ศึกษาจากนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน เป็นนักเรียนชาย 211 คน นักเรียนหญิง 189 คน มีอายุเฉลี่ย 16 ปี พบว่า นักเรียน 63 - 75 % ยังไม่ทราบว่า จะเลือกอาชีพอะไรส่วนที่เหลือเลือกอาชีพรับราชการ รองลงมาเป็นอาชีพส่วนตัว พนักงานบริษัทเอกชน ทหาร ตำรวจ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และ นักการเมือง เมื่อพิจารณาการเลือกอาชีพของนักเรียน ปรากฏว่า นักเรียนยังเลือกอาชีพ แต่ละรายการเรียนต่อไม่สอดคล้องกัน เช่น เลือกเรียนครู แต่อยากมีอาชีพทหาร สำหรับ ปัญหาในการเลือกอาชีพนั้น พบว่านักเรียน 81.50 % ไม่แน่ใจว่าจะสอบเข้าสถาบันที่สอน อาชีพที่นักเรียนสนใจได้ 76.25 % ไม่ทราบว่าแต่ละอาชีพต้องมีคุณสมบัติอย่างไรจึงจะเหมาะสม 75. % ไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับอาชีพเลย และที่สำคัญคือ นักเรียนยังไม่ทราบว่าตนเอง มีความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และบุคลิกลักษณะเหมาะสมกับอาชีพใด

รัชชัย ชัยจิรฉายากุล ได้ทำการวิจัย เกี่ยวกับองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการ เลือกเรียนวิชาสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมแบบประสม ปีการศึกษา 2512 พบว่านักเรียนสายสามัญและสายอาชีพส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีความรู้เกี่ยวกับลักษณะ ของอาชีพ (ประมวลบทความงานวิจัยการแนะแนวและจิตวิทยา 2524 : 82 อ้างอิงมาจาก รัชชัย ชัยจิรฉายากุล 2513 : ไม่มีเลขหน้า) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรรถพร ประครองเวช (อรรถพร ประครองเวช 2521 : 41) ซึ่งได้สำรวจปัญหาการเลือกอาชีพ

ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขต 6 ปัญหาที่พบบ่อยที่สุดของนักเรียนในโรงเรียนราษฎร์ และโรงเรียนรัฐบาล คือปัญหาเกี่ยวกับความรู้เรื่องราวทางอาชีพ

สำหรับการช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบปัญหาการเลือกอาชีพ ประเทศไทยเราก็มีการกระทำกันอยู่ เช่น จากการวิจัยของ นาวิน รุ่งรส (นาวิน รุ่งรส 2514 : 72 - 73) ซึ่งได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกเรียนต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประเภทสหศึกษา ระหว่างโรงเรียนมัธยมแบบประสมและโรงเรียนมัธยมแบบเดิม ในกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนในโรงเรียนมัธยมแบบประสมสามารถเลือกเรียนต่อและเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสม มากกว่านักเรียนในโรงเรียนแบบเดิม ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สนั่น ประจงจิตร (สนั่น ประจงจิตร 2515 : 61 - 62)

นอกจากนี้ ธนู แสงศักดิ์ (ธนู แสงศักดิ์ 2520 : 3 - 10) ยังได้กล่าวถึง การศึกษาระบบโรงเรียนในปัจจุบันนี้ว่า ยังไม่สามารถจะให้บริการแก่สังคมได้ทั่วถึง ส่วนที่ขาดหายไปทำให้ระบบการศึกษามพร่องก็คือ การศึกษาวิชาชีพ ซึ่งทำให้ขาดเนื้อหาสาระที่จะทำประโยชน์ให้แก่ชีวิตและสังคม นักเรียนจบ ป.4 ป.7 ม.ศ.3 ม.ศ.5 และนักเรียนที่สอบออกกลางคันเหล่านั้นก็ไม่ได้เรียนต่อแต่จะประกอบอาชีพอะไร หรือถ้าเรียนต่อมหาวิทยาลัยพบทุกคนจะประกอบอาชีพอะไร ปัญหาเหล่านี้หากไม่แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นตามมาเห็นได้ชัดคือ ปัญหาการว่างงาน การอพยพย้ายที่อยู่เข้าในเมือง การละทิ้งอาชีพพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ การมีเจตนาที่ไม่ดีต่อการประกอบอาชีพ และการไม่สามารถช่วยตนเองได้ทางเศรษฐกิจ และปัญหาที่สำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งคือ ปัญหาความไม่สอดคล้องกันระหว่างความต้องการของตลาดแรงงาน และกำลังแรงงานที่มีอยู่ การขจัดปัญหาเหล่านี้ได้กระทำโดยประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ 2520 และประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และประกาศใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ซึ่งเป็นหลักสูตรหลักหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521

ปัญหาที่ตามมาของนักเรียนหลักสูตรใหม่ที่กำลังประสบอยู่ในปัจจุบันคือ การเลือก
 วิชาเรียน การเลือกสายการเรียน การเลือกโปรแกรมการเรียน และการเลือกอาชีพ
 ไม่ทราบว่าจะเลือกเรียน สายวิชา โปรแกรมการเรียน หรือสาขาวิชาใด ไม่ทราบว่า
 จะเรียนไปเพื่ออะไร และไม่ทราบว่าอนาคตของตนควรประกอบอาชีพอะไร ดังนั้นเมื่อ
 ถึงคราวต้องเลือกสิ่งดังกล่าว จึงเลือกแบบไม่มีหลักเกณฑ์ ไม่มีเป้าหมายที่แน่นอนและสมเหตุ
 สมผล เมื่อเข้าเรียนได้ก็เรียนด้วยความลำบาก เมื่อสำเร็จออกมาประกอบอาชีพก็ไม่มีความรู้
 ความสามารถอย่างแท้จริง ไม่ประสบความสำเร็จและเจริญก้าวหน้าเท่าที่ควร บางรายถึงกับต้อง
 เปลี่ยนอาชีพอยู่บ่อย ๆ จึงเป็นสิ่งที่ไม่ดีทั้งต่อตนเองและประเทศชาติ (ประจวบ ประภาวงศ์
 2522 : 17) ทั้งนี้เพราะผู้เลือกไม่ทราบว่าตนเองมีความสามารถ ความถนัด หรือ
 ความสนใจในท่านใด เพื่อจะได้เลือกแนวทางไปสู่อาชีพนั้น ตามความเป็นจริงแล้วมนุษย์
 ทั้งหลาย ควรจะทำงานหรือประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งตามแนวของความสามารถ ความถนัด
 และความสนใจ การทำงานนั้นนอกจากจะให้ผลตอบแทนเป็นเงินเดือน อันเป็นปัจจัยสำคัญใน
 การดำรงชีวิตแล้ว ยังสามารถสนองความต้องการทางจิตใจของบุคคลได้ด้วย คนบางคน
 แม้จะได้รับเงินเดือนน้อย ก็มีความสุขในการทำงาน เพราะจิตใจของเขาต้องการสิ่งอื่น ๆ
 นอกเหนือไปจากเงินเดือน เช่น การยกย่องว่าเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการทำงาน
 มีโอกาสเป็นผู้บังคับบัญชาในสายงานเหล่านี้ เป็นต้น (คมเพชร ฉัตรสุณกุล 2521 : 51)
 นอกจากนี้ จากการวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมของนักเรียนส่วนมาก มีค่านิยมทางค่านิยมเกียรติยศ
 ชื่อเสียง สูงกว่าค่านิยมทางค่านิยมอื่น ๆ (จิตอาวี เนตรหิน 2513 : 74) ซึ่งอาจจะไม่
 เหมาะสมกับสถานะที่แท้จริงของตนตลอดจนมีค่านิยมบางค่านิยมไม่เหมาะสมสอดคล้องกับอาชีพ
 ที่สนใจ ที่จะใช้เป็นหลักในการดำรงชีวิตในอนาคต จึงเป็นสิ่งที่น่าวิตกว่าจะก่อให้เกิดความ
 ผิดหวัง ความล้มเหลวในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนต่อไปและจะเป็นผลเสียต่อ
 การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในด้านการใช้กำลังคน

จากเอกสารการวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า นักเรียนส่วนมากประสบกับปัญหาการเลือกอาชีพ โดยเฉพาะการเรียนในหลักสูตรใหม่ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลักสูตรใหม่ให้นักเรียนสามารถเลือกเรียนกลุ่มวิชาตามความถนัด ความสามารถและความสนใจ เพื่อผู้เรียนจะได้ยึดเป็นอาชีพต่อไป นอกจากนี้ยังขาดข้อมูลที่จำเป็นในการเลือกอาชีพ ไม่เข้าใจตนเองอย่างถูกต้องในเรื่องของความสามารถ ความสนใจและความถนัด อีกทั้งยังมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพร่างกาย เศรษฐกิจ ค่านิยมในอาชีพ และปัญหาเกี่ยวกับผู้ปกครองอีกด้วย แม้จะเป็นที่ยอมรับแล้วว่าการแนะแนวในโรงเรียนมีส่วนช่วยในเรื่องนี้ แต่ก็ยังอยู่ในวงแคบ ทั้งนี้เพราะยังขาดบุคลากรและอุปกรณ์ที่เพียงพอ ผู้วิจัยจึงได้คิดที่จะสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวขึ้น โดยเน้นด้านการเลือกอาชีพ เพื่อเป็นการช่วยงานแนะแนวให้มีอุปกรณ์ในการแนะแนวยิ่งขึ้น และถูกต้องตามระบบ

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ

ในการสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีอาชีพดังนี้

ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของกินส์เบอร์ก

กินส์เบอร์ก แบ่งการเลือกอาชีพออกเป็น 3 ระยะคือ ระยะเพื่อฝัน ระยะนี้เป็นระยะที่เด็กมีอายุประมาณ 6 ถึง 10 ปี เด็กคิดฝันเอาไว้ว่าจะประกอบอาชีพใด โดยได้รับอิทธิพลจากภาพยนตร์ โทรทัศน์ หนังสือที่อ่าน เป็นต้น ระยะถัดไปคือระยะพิจารณาเลือกอาชีพโดยยังไม่ได้ตกลงใจแน่นอน ระยะนี้เป็นระยะที่เด็กมีอายุประมาณ 11 ถึง 15 ปี เด็กจะพิจารณาเลือกอาชีพจากลักษณะของตนเอง บางทีจากลักษณะของอาชีพ เช่น พิจารณาจากความสามารถ ความถนัด ค่านิยม ความสนใจของตน โดยมีได้พิจารณาองค์ประกอบหรือสถานการณ์อื่น ๆ ให้ทั่วถึง เช่น มีความถนัดวาดภาพจึงคิดจะเลือกอาชีพจิตรกรโดยมิได้

คำนึงถึงความต้องการของตลาดแรงงานเกี่ยวกับอาชีพที่ตนเลือกในระยะสุดท้าย คือระยะพิจารณาสภาพความเป็นจริง เป็นระยะที่บุคคลมีอายุประมาณ 17 - 20 ปี บุคคลระยะนี้จะพิจารณาตนเองและอาชีพประกอบกัน เพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือกอาชีพและจะพิจารณาสภาพความเป็นจริง (วัชร ทรัพย์มี 2523 : 60 อ้างอิงมาจาก Ginzberg. 1951) ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีนี้มาพิจารณาร่างกิจกรรมการสอนให้สอดคล้องกับช่วงอายุของเด็กในระดับชั้น ม.4 คือช่วงอายุระหว่าง 14 - 19 ปี

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์

ฮอลแลนด์ (Holland. 1973 : 2 - 4) ได้ตั้ง "ทฤษฎีการเลือกอาชีพ" ขึ้น โดยมีความคิดพื้นฐาน 4 ประการคือ

1. บุคลิกภาพของบุคคลทั่วไปแบ่งออกได้ 6 ลักษณะ ตามความสนใจอาชีพประเภทต่าง ๆ คือไปนี้คือ งานช่างฝีมือและกลางแจ้ง งานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี งานบริการการศึกษาและสังคม งานสำนักงานและเสมียน งานจัดการและค้าขาย งานศิลปะดนตรีและวรรณกรรม

บุคลิกภาพแต่ละลักษณะเป็นผลจากการปะทะสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมต่าง ๆ กับแรงผลักดันส่วนบุคคลซึ่งประกอบ คักดิ์ตระกูล-มีคามารดา ระดับชั้นทางสังคม และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ประสบการณ์เหล่านี้จะก่อให้เกิดความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบและความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบนี้จะกลายเป็นความสนใจ และจากความสนใจจะนำไปสู่ความสามารถเฉพาะท้ายที่สุด ความสนใจและความสามารถเฉพาะจะกำหนดให้บุคคลรับรู้ และแสดงเอกลักษณ์ของตน

2. สิ่งแวดล้อมของบุคคลก็แบ่งได้เป็น 6 อย่าง ตามความสนใจอาชีพประเภทต่าง ๆ ข้างต้นเช่นเดียวกัน สิ่งแวดล้อมแต่ละอย่างนี้ถูกรอบงำโดยบุคลิกภาพและเป็นสิ่งที่

แสดงให้เห็นถึงปัญหาและความกดดันบางประการ และโดยเหตุที่บุคลิกภาพต่างกัน ทำให้ความสนใจและความถนัดต่างกันด้วย บุคคลจึงมีแนวโน้มที่จะหันเข้าหาบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพของตน ดังนั้นบุคคลในกลุ่มเดียวกันจึงมักจะมีอะไร ๆ คล้าย ๆ กัน

3. บุคคลจะค้นหาสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เขาได้ฝึกทักษะและใช้ความสามารถของเขาทั้งยัง เปิดโอกาสให้เขาได้แสดงทัศนคติ ค่านิยม และบทบาทของเขา

4. พฤติกรรมของบุคคลถูกกำหนดโดยบุคลิกภาพและสิ่งแวดล้อม ด้วยเหตุนี้เมื่อเราทราบบุคลิกภาพและสิ่งแวดล้อมของบุคคลก็จะทำให้เราทราบถึงผลที่จะติดตามมาด้วยซึ่งได้แก่ การเลือกอาชีพ การเปลี่ยนงาน ความสำเร็จในอาชีพ ความสามารถเฉพาะ พฤติกรรมทางการศึกษาและสังคม ฮอลแลนด์เชื่อว่าความสนใจในอาชีพและความชอบในอาชีพของบุคคลมีส่วนสัมพันธ์กับบุคลิกภาพของบุคคลนั้น ดังนั้นการเลือกอาชีพจึง เป็นการแสดงออกซึ่งบุคลิกภาพของบุคคล และแบบสำรวจความสนใจในอาชีพก็คือ แบบสำรวจบุคลิกภาพนั่นเอง นอกจากนี้ ฮอลแลนด์ ยังเชื่อว่าความพอใจในอาชีพ ความมั่นคงในอาชีพ และความสัมฤทธิ์ผลในอาชีพ ขึ้นอยู่กับความสอดคล้องกันระหว่างบุคลิกภาพและสิ่งแวดล้อมของงานแต่ละชนิด

ฮอลแลนด์ ได้แบ่งกลุ่มอาชีพออกเป็น 6 กลุ่มดังนี้ (Holland, 1966 : 132)

1. Realistic เป็นกลุ่มอาชีพที่ต้องการทักษะทางด้านการทำงานเกี่ยวกับวัตถุ และเครื่องมือต่าง ๆ เช่น เป็นช่างไฟฟ้า คนคุมเครื่องคอมพิวเตอร์ ช่างกล ช่างแก๊ว เครื่องยนต์ ช่างท่อน้ำประปา เหล่านี้เป็นต้น บุคลิกของผู้เลือกกลุ่มนี้มักจะเป็นผู้ชอบทำงานกับสิ่งของ ไม่ต้องใช้ความคิดมาก ไม่จำเป็นต้องทำร่วมกับคนหมู่มาก หรือต้องติดต่อกับผู้อื่น

2. Investigative กลุ่มนี้จะเป็นนักวิทยาศาสตร์ นักเคมี ฟิสิกส์ คณิตศาสตร์ หรือผู้ควบคุมแปล นักคิดโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น บุคลิกของผู้สนใจในกลุ่มอาชีพนี้มักเป็นบุคคลทางวิชาการ ชอบศึกษาค้นคว้าในเรื่องนามธรรม หรือตัวเลข ชอบอิสระ และบางครั้งก็มุ่งงาน และมีความสนใจทางสังคมไม่มากนัก

3. Artistic กลุ่มนี้จะเป็นนักศิลปะ เช่น นักจิตรกรรม ประติมากรรม ผู้ออกแบบเสื้อ นักดนตรี นักเขียนเรื่อง ตลอดจนถึงนักวิจารณ์

บุคลิกของผู้สนใจอาชีพกลุ่มนี้มักนิยมความสวยงาม การแสดงออกทางจิตใจอย่างละเอียดอ่อน มีความรู้สึกไว และมักชอบความเป็นอิสระในการทำงาน

4. Social กลุ่มนี้ได้แก่ผู้ที่ทำงานด้านการรับใช้ ติดต่อกับบุคคลทั่วไป เช่น อาชีพ ครู อาจารย์ นักสังคมสงเคราะห์ สังคมวิทยา นักกายภาพบำบัด และพยาบาล เป็นต้น

บุคลิกของคนกลุ่มนี้มักชอบการคบค้าพบปะผู้คนอยู่เสมอ สนใจความเปลี่ยนแปลงทางสังคม และพัฒนาชุมชน มีกิจกรรมที่เกี่ยวกับการศึกษาและพัฒนากว้างขวาง

5. Enterprising พวกนักธุรกิจต่าง ๆ พ่อค้า และผู้ชายของในลักษณะต่าง ๆ ตลอดจนถึงนักบริหาร ผู้จัดการบริษัท มักจะเป็นผู้มีบุคลิกที่ค่อนข้างจะกล้าเปิดเผย และก้าวร้าวชอบที่จะเป็นผู้นำ ผู้ชักชวนผู้อื่นให้สนใจในการพูด ให้คนเกิดความต้องการซื้อได้

6. Conventional กลุ่มนี้ได้แก่ เสมียน พนักงาน นักการ ผู้ตรวจบัญชี พิมพ์ดีด เลขานุการ ตลอดจนถึงพนักงานบริการ ผู้ต้อนรับตามโรงแรม และผู้รับเงินตอนเงินตามธนาคาร กลุ่มนี้มีบุคลิกที่มีการทำงานอยู่ในกรอบที่วางไว้ ชอบความมีระเบียบ และการมีระบบการทำงานที่แน่นอนตายตัว เข้ากับกฎเกณฑ์ที่สังคมวางไว้ และมักจะหัวเก่า ชอบสิ่งที่เปี่ยมมาแต่ดั้งเดิม

จะเห็นว่าทฤษฎีของฮอลแลนด์ ได้แยกประเภทอาชีพและลักษณะของบุคลิกภาพไว้คู่กับอาชีพเหล่านั้นด้วย เพราะเขามีความเชื่อว่า ถ้านักเรียนเราได้ทำงานในอาชีพที่ตรงกับลักษณะทางบุคลิกภาพของเราแล้ว เราจะมีความสุขในงานที่เราทำ

จากการศึกษาทฤษฎีของฮอลแลนด์ ที่เน้นถึงบุคลิกภาพของบุคคลกับประเภทของสิ่งแวดล้อมในการทำงานว่าสอดคล้องกันมากน้อยเพียงใด ดังนั้นการสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพจึงได้เน้นถึงการรู้จักตัวเองในด้านบุคลิกภาพของนักเรียน และได้จัดกิจกรรมให้

นักเรียนได้เล่นเกมปาร์ตี้ แทนการทดสอบ เอส ดี เอส (Self Directed Search)
ของฮอปปก

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอปปก

ฮอปปก อธิบายทฤษฎีการเลือกอาชีพโดยสร้างหลัก 10 ประการ

(Hoppock. 1963 : 114 - 125)

1. บุคคลเลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการของตนเอง มนุษย์เกิดมาพร้อมกับความต้องการหลายอย่าง ทั้งทางร่างกายและจิตใจ เมื่อคนเรามีความต้องการประเภทใดรุนแรง ก็ย่อมจะพยายามหาวิธีการที่จะตอบสนองความต้องการเหล่านั้น เช่น บุคคลใดที่มีความต้องการที่จะทำก่อกับบุคคลอื่น ๆ เขาก็ย่อมจะต้องเลือกอาชีพที่สอดคล้องกับลักษณะความต้องการของเขา เช่น อาชีพครู แพทย์ พยาบาล นักประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

2. เมื่อบุคคลเลือกอาชีพใดก็ตาม ย่อมมีความเชื่อว่าจะสนองความต้องการของเขาได้ดีที่สุด

บุคคลที่มีความรู้สึกต้องการความปลอดภัยในระดับสูงก็จะแสวงหาอาชีพที่ให้ความมั่นคงทั้งด้านการเงินและตำแหน่งการงาน ถ้าอาชีพใดที่มีลักษณะไม่สอดคล้องกับความต้องการดังกล่าวก็จะไม่เลือก

3. บุคคลจะรับรู้เรื่องความต้องการของตนทางคำสนทนาหรือบางครั้งทางความความรู้สึกที่ไม่ชัดเจนนัก การรับรู้ดังกล่าวเป็นแรงจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมไปในทิศทางอย่างใดอย่างหนึ่ง และมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบุคคลด้วย

4. การเลือกอาชีพของบุคคลเริ่มต้นเมื่อเกิดความรู้สึกในครั้งแรกว่าการประกอบอาชีพจะช่วยตอบสนองความต้องการบางประการของบุคคลได้

5. การเลือกอาชีพของบุคคลจะดีขึ้นก็ต่อเมื่อมีความสามารถที่จะมองเห็น เหตุการณ์ข้างหน้าว่าอาชีพอะไรจะสนองความต้องการของเขาในอนาคต สมรรถวิสัยของบุคคล ที่จะมองเห็นเหตุการณ์ในอนาคตย่อมขึ้นอยู่กับการรู้เกี่ยวกับตนเอง การรู้เกี่ยวกับเรื่องอาชีพ และความสามารถที่จะคิดอย่างแจ่มแจ้งในสิ่งต่าง ๆ

6. ข้อเสนอแนะส่วนบุคคลมีผลต่อการเลือกอาชีพเพราะมีส่วนช่วยให้บุคคลได้ตระหนัก ถึงเรื่องความต้องการ และการคาดการณ์ล่วงหน้าว่าเขาจะประสบความสำเร็จหรือไม่

ในหลักการข้อนี้ ฮอฟฟอก ชี้ให้เห็นและเน้นความสำคัญเรื่องการรู้จัก ตนเองว่าเป็นสิ่งสำคัญในการเลือกอาชีพอย่างเหมาะสม ในขณะที่บุคคลเริ่มมีความต้องการ ความทะเยอทะยาน จุดมุ่งหมายในชีวิต และค่านิยมหรือปรัชญาในชีวิต เขาจะเริ่มเข้าใจดีขึ้น ในตัวของเขาเองว่า เขาต้องการอะไรจากความสามารถ ความสนใจ ความถนัด ลักษณะนิสัย จุดเด่น จุดด้อย ทั้งนี้เพื่อนำไปเทียบกับข้อมูลทางด้านอาชีพ ซึ่งจะช่วยให้เลือกอาชีพได้ อย่างถูกต้องและประสบความสำเร็จ

7. ข้อเสนอแนะทางด้านอาชีพมีผลต่อการเลือกอาชีพ โดยช่วยให้บุคคลได้ค้นพบ อาชีพที่สนองความต้องการของเขาได้มากที่สุด และสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ว่าจะได้รับ ความพึงพอใจอาชีพที่ตนเองเลือกมากน้อยเพียงใดถ้าเปรียบเทียบกับอาชีพอื่น ๆ

ถึงแม้ว่าบุคคลทั้งหลายจะมีความเข้าใจตนเองอย่างถูกต้องก็จะมีคุณค่า อะไรเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ ถ้าเขาปราศจากความรู้ทางด้านอาชีพ ดังนั้นข้อเสนอแนะทั้งสองประการ ต้องนำมาเปรียบเทียบ จับคู่ และรวมกันเข้าอย่างสมบูรณ์

8. ความพึงพอใจในตำแหน่งงานขึ้นอยู่กับการณ์บุคคลได้รับการตอบสนองด้าน ความต้องการจากอาชีพ ตามความรู้สึกที่เขาคิดว่าควรจะได้รับอย่างไร ระดับของความพึงพอใจ นั้นถูกกำหนดโดยอัตราส่วนระหว่างสิ่งที่ได้รับและความต้องการที่จะได้รับ

9. ความพึงพอใจในการทำงานมีผลมาจากการตอบสนองความต้องการของ บุคคลในปัจจุบันหรืออนาคต

10. การเลือกอาชีพของบุคคลอาจจะเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นจะช่วยให้เขาได้รับการตอบสนองความต้องการ ได้ดีขึ้น

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของซูเปอร์

ซูเปอร์ (Super. 1957 : 99 - 108) ได้ทำการศึกษาการเลือกอาชีพ และได้สรุปรวบรวมทั้ง เป็นทฤษฎีการเลือกอาชีพขึ้น โดยใช้ชื่อทฤษฎีว่า "ทฤษฎีการพัฒนาอาชีพ" ซูเปอร์ใช้คำว่า "การพัฒนา" แทน "การเลือก" ก็เพราะว่า "การพัฒนา" ก็นิยามกว้างกว่าซึ่งหมายถึงความชอบการเลือก การพิจารณาตัดสินใจ และการเข้าประกอบอาชีพ ความรู้อันเป็นรากฐานเบื้องต้นของทฤษฎีมี 12 ประการคือ

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล ทฤษฎีของความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็น หลักสำคัญ ทั้งด้านที่เกี่ยวกับการศึกษา และจิตวิทยาทางอาชีพ เพราะบุคคลย่อมแตกต่างกันทั้ง ในด้านความสามารถความสนใจ และบุคลิกภาพ ดังนั้นการเลือกอาชีพของบุคคลก็ควรคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย

2. ความสามารถหลาย ๆ อย่างในตัวบุคคล บุคคลแต่ละคนมีขีดความสามารถ ประจำตัวของแต่ละบุคคลที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในงานอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือพอใจในงาน อย่างใดอย่างหนึ่ง การที่จะนำเอาคนหนึ่งไปเปรียบเทียบกับอีกคนหนึ่งนั้นไม่ได้ ทุกคนจะมี ความสามารถเฉพาะตัว แต่ละคนมีแต่ละอย่าง

3. กระบวนการของความสามารถในอาชีพ อาชีพแต่ละอาชีพจะมีกระบวนการของ ความสามารถเฉพาะแต่ละอาชีพ เช่น ความสามารถ ความสนใจ และบุคลิกภาพต่างไปจาก อีกอาชีพหนึ่ง

4. การเขียนแบบและบทบาทของรูปแบบ บุคคลส่วนมากจะเขียนแบบนิยามการค้า หรือบุคคลอื่นในด้านการประกอบอาชีพ ได้ก็ด้วยจะสนใจอาชีพโดยการเขียนแบบจากอาชีพของ ผู้ใหญ่ ดังนั้นผู้ใหญ่ก็ควรจะเป็นรูปแบบที่ดีให้แก่เด็ก

5. ความต่อเนื่องของการตัดสินใจ การที่บุคคลจะเลือกอาชีพอะไรนั้น การตัดสินใจเลือกจะต้องจัดให้เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่บุคคลอาศัยอยู่ หรือทำงานอยู่ รวมทั้งทัศนคติในอาชีพย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา และประสบการณ์ ดังนั้นการเลือกและการตัดสินใจก็ต้อง เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน

6. ช่วงของชีวิต กระบวนการเลือกอาชีพเป็นกระบวนการต่อเนื่องตามช่วงชีวิตของบุคคล ซึ่งแบ่งออกเป็นขั้น ๆ คือ ขั้นของการเจริญเติบโต เริ่มตั้งแต่เกิดถึงอายุ 14 ปี เป็นระยะที่เด็กกำลังเจริญเติบโต ขั้นของการสำรวจ ระหว่างอายุ 14 - 25 ปี เป็นช่วงที่บุคคลพยายามทำความเข้าใจตนเอง ขั้นของการสร้างหลักฐานระหว่างอายุ 25 - 45 ปี เป็นช่วงที่บุคคลมีอาชีพแน่นอน มีงานทำมั่นคง ขั้นของชีวิตที่มั่นคงระหว่างอายุ 45 - 65 ปี เป็นช่วงที่รับบทบาทในสังคมอย่างคง

7. กระสวนของอาชีพ กระสวนของอาชีพขึ้นอยู่กับระดับสังคม เศรษฐกิจ และโอกาส ซึ่งกระสวนอาชีพนี้ได้แก่ ระดับความสูงต่ำของอาชีพ ความถี่ในการเปลี่ยนงาน อาชีพบางอย่างทำให้เปลี่ยนงานบ่อย แต่อาชีพบางอย่างก็ไม่ต้องเปลี่ยนงานบ่อย ๆ

8. การพัฒนาอาชีพ เป็นผลของการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูจากบ้าน การได้รับการศึกษาจากโรงเรียนและจากสังคม ซึ่งจะเป็นสิ่งช่วยประเมิณ แปรความหมายข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพและทดลองวางแผนเกี่ยวกับอาชีพ เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจตนเอง เช่น รู้จักความสนใจ ความถนัด และความสามารถของตนเอง อันจะทำให้รู้จักความประนีประนอม ระหว่างความสามารถของตนเองกับโอกาสที่จะเป็นไปได้จริง

10. ความไม่มั่นคงของกระบวนการอาชีพ กระสวนของอาชีพซึ่งขึ้นอยู่กับระดับของสังคม เศรษฐกิจของบิดามารดา สติปัญญา ความสามารถ และความสนใจของบุคคล ซึ่งไม่คงที่เช่นเกี่ยวกับการพัฒนาการของบุคคลตามช่วงชีวิตระหว่างช่วงของการเจริญเติบโต และระยะต้นของช่วงการสำรวจของบุคคล จะมีความเข้าใจเพียงเล็กน้อยต่อกระบวนการพัฒนาอาชีพ แต่ความเข้าใจอันเล็กน้อยนี้จะมีประโยชน์ของกระบวนการนี้ในช่วงหลังของการเจริญเติบโตของช่วงในการสร้างหลักฐานและขั้นของชีวิตที่มั่นคง

11. ความพอใจในงานขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างบุคคล ตำแหน่ง และบทบาทของบุคคล บุคคลจะพึงพอใจในงาน ถ้างานนั้นไปกับวิถีชีวิต ความสามารถ และการได้สวมบทบาทตามที่บุคคลต้องการ ระดับของความพอใจ ขึ้นอยู่กับระดับของการพัฒนาของบุคคล

12. งานคือวิถีทางของชีวิต งานเป็นวิถีทางแห่งชีวิตของบุคคล การที่บุคคลจะพึงพอใจในงาน และพึงพอใจในวิถีชีวิตของตนเองนั้นขึ้นอยู่กับสิ่งที่บุคคลได้ค้นพบทางที่ได้แสดงความสามารถ ความสนใจ บุคลิกภาพ และค่านิยมของบุคคลนั้น ๆ และสามารถกระทำได้ตามบุคคลนั้นเองแล้ว

จากการศึกษาทฤษฎีการเลือกอาชีพมาโดยละเอียด ทำให้ได้แนวคิดเกี่ยวกับอาชีพในหลายด้านซึ่งพอจะเป็นรากฐานแนะแนวทางในการสร้างชุดการสอน กิจกรรมแนะแนวอาชีพที่มีประสิทธิภาพได้ โดยประกอบกับองค์ประกอบในการเลือกอาชีพอื่น ๆ รวมทั้งเครื่องมือที่จะนำมาใช้ในการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพให้ได้ผลยิ่งขึ้น

องค์ประกอบในการเลือกอาชีพ

องค์ประกอบในการเลือกอาชีพ มีผู้เชี่ยวชาญไว้ต่าง ๆ กันคือ

กินส์เบิร์ก ได้สรุปผลการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ โดยพบว่ามีองค์ประกอบอยู่ 4 ประการคือ (คมเพชร ฉัตรสุกกุล 2521 : 76 อ้างอิงมาจาก Ginsberg. 1951)

Reality Factor องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความเป็นจริง หมายถึง การตอบสนองของบุคคลต่อสิ่งแวดล้อมในขณะนั้น คือขณะนั้นสังคมต้องการอาชีพอะไร ก็ควรที่จะเลือกอาชีพที่ตลาดแรงงานต้องการ

Education Factor องค์ประกอบทางด้านการศึกษา คุณภาพและปริมาณ
ทางการศึกษามีอิทธิพลต่อการ เลือกอาชีพ

Emotional Factor องค์ประกอบทางด้านอารมณ์ หมายถึง การเลือก
อาชีพใดอาชีพหนึ่งย่อมมีผลจากบุคลิกภาพ ความชอบ ความสนใจ ของผู้เลือกด้วย

Value Factor องค์ประกอบทางด้านค่านิยม ค่านิยมมีอิทธิพลต่อการเลือก
อาชีพ อย่างเช่น นิยมเลือกอาชีพที่สังคมยกย่อง มีรายได้สูง เป็นต้น

มอสเชอร์ (Moser. 1965 : 460 - 461) ได้ศึกษาการเลือกอาชีพ
โดยให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เลือกอาชีพที่ชอบมากที่สุด 3 อาชีพจากอาชีพที่ให้เลือก
ทั้งหมด 100 อาชีพ พบว่านักเรียนที่มีสติปัญญาสูงมักเลือกอาชีพชั้นสูง ที่ต้องการฝึกฝน
ในระดับสูง ส่วนนักเรียนที่มีสติปัญญาค่ำจะเลือกอาชีพที่ต้องการฝึกฝนด้านวิชาการ เพียงเล็กน้อย
หรืออาจไม่ต้องการใช้วิชาการเลย

คูเดอร์ (Kuder. 1966 : 160) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีผลต่อการ
เลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวนหลายพันโรงเรียนในสหรัฐอเมริกา
ปรากฏว่านักเรียนส่วนมากโดยคำนึงถึงหลักเหล่านี้เป็นสำคัญคือ ความนิยมที่มีต่อบุคคลที่ประกอบ
อาชีพนั้น ๆ รายได้สูง อาชีพที่ผูกครองเห็นชอบสนับสนุน อาชีพที่แต่ง เครื่องแบบแล้วดู
น่าเกรงขาม อาชีพที่มีโอกาสทดลองทำงาน อาชีพที่เคยตั้งใจไว้ตั้งแต่เด็กว่าจะเลือกอาชีพ
ที่ตนมีความสนใจ โดยสรุปเอาว่าถ้าตนชอบก็จะทำได้โดยไม่คำนึงถึงความสามารถ คูเดอร์
มีความคิดว่าการเลือกอาชีพจะต้องคำนึงถึงหลักสำคัญ 3 ประการคือ ประการแรกการมองดู
โลกอย่างกว้าง ๆ ประการที่สอง อาศัยความชำนาญในการวิเคราะห์อาชีพในด้านหน้าที่ที่ต้องทำ

สภาพของงาน คุณสมบัติของผู้ทำงาน ผลตอบแทนและความก้าวหน้าในอาชีพ ประการสุดท้าย คือความสามารถในการวิเคราะห์ตนเองในเรื่องบุคลิกภาพ สุขภาพ สติปัญญา การศึกษา เศรษฐกิจ และสังคม

ผลการศึกษากายในประเทศที่สอดคล้องกันนั้น วริษฐา บัวศรี ได้กล่าวว่า ก่อนที่จะตัดสินใจว่าตนเหมาะสมกับงานประเภทใดนั้นควรจะได้พิจารณาถึงปัจจัยสำคัญต่าง ๆ เกี่ยวกับตนเองคือ มีความสนใจ ชอบทำอะไรเป็นพิเศษ มีความสามารถทางใดเป็นพิเศษ ทั้งทางด้านสติปัญญา สุขภาพร่างกาย มีความนิยมในการทำงานและดำรงชีวิตอย่างไร ส่วนความสำเร็จในการทำงานนั้นเป็นเรื่องที่จะต้องหมั่นสำรวจและพัฒนาตนเองให้เหมาะสมกับการทำงานอยู่เสมอ (ปริญา บุญศิลาเลิศ 2520 : 14 อ้างอิงมาจาก วริษฐา บัวศรี 2519 : 13) นอกจากนี้ คมเพชร นัครศุภกุล (คมเพชร นัครศุภกุล 2519 : 5) ยังได้กล่าวอีกว่ารากฐานสำคัญที่จะช่วยให้เด็กตัดสินใจได้อย่างฉลาด คือการเรียนรู้ ข้อมูล รายละเอียด ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับอาชีพอย่างลึกซึ้ง และที่สำคัญที่สุด ข้อมูลที่ได้จะต้องมีความเที่ยงตรง ถูกต้องและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

นอกจากองค์ประกอบดังกล่าวข้างต้นแล้ว ปีตามารดาและระบบพื้นฐานทาง เศรษฐกิจและสังคมก็มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนไม่น้อยกว่าองค์ประกอบ ด้านอื่น เทนเซอร์ (Tanzer. 1957 : 890) และ ดอบบินส์ (Dobbins. 1969 : 2958) ได้ศึกษาอาชีพของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาได้ผลสอดคล้องตรงกันว่า การเลือกของนักเรียนขึ้นอยู่กับความสนใจ และอาชีพของบิดามารดา ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ เอ็ดดี้ (Eddy. 1969 : 2958 - 9) ที่ได้ศึกษากับนักเรียนเกษตรกรรมในรัฐลุยส์เซียนา เพื่อจัดลำดับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพจากมากไปหาน้อย พบว่า นับว่าบิดามารดา มีอิทธิพลมากที่สุด รองลงมาคือเพื่อน บุคคลอาชีพที่เขาเลือก ญาติ บุคคลภายในโรงเรียน นอกจากนี้ คอลลาโซ (Collazo. 1967) ได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง เปอร์โตริกัน

ชี้ให้เห็นชัดได้ว่านักเรียนที่อยู่ในแหล่งอุตสาหกรรมในเมืองซึ่งบิดามารดาประกอบอาชีพชั้นสูงหรือรับราชการ มักจะเลือกอาชีพชั้นสูง ส่วนนักเรียนที่อยู่ในชนบทซึ่งบิดามารดาประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมจะเลือกอาชีพในระดับต่ำส่วนมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของแม็คเบอร์น (Blackburn. 1975) พบว่านักเรียนที่บิดามารดาประกอบอาชีพระดับสูงจะคาดหวังเกี่ยวกับอาชีพชั้นสูงมากกว่านักเรียนที่ประกอบอาชีพระดับต่ำกว่า จันทิมา บุญวานิช (จันทิมา บุญวานิช 2509 : 78) ได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียน ม.ศ.3 จังหวัดเพชรบุรี พบว่าการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน ร้อยละ 61 ตัดสินใจโดยปรึกษากับบิดามารดาและ ร้อยละ 23 ตัดสินใจโดยอาศัยความสนใจของตัวเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมพงษ์ มั่นระวัง (สมพงษ์ มั่นระวัง 2513 : 156) ได้สำรวจแนวโน้มของการเลือกเรียนต่อสายสามัญ และสายอาชีพของนักเรียน ม.ศ.3 จังหวัดสุโขทัย พบว่าผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนมากกว่าครู

องค์ประกอบในการเลือกอาชีพที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ค่านิยมทางด้านอาชีพ เพอร์โรน (Perrone. 1968 : 25 - 47) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมและการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ค่านิยมทางอาชีพที่สำคัญที่สุดก็คือการมีรายได้สูงและมีความมั่นคงในอนาคต รองลงไปได้แก่การช่วยเหลือผู้อื่น การทำงานกับวัตถุ ชื่อเสียง ความก้าวหน้าและการเงินตามลำดับ นอกจากนี้ จิตรอารี เนตรหิน (จิตรอารี เนตรหิน 2513) ได้ศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนชั้น ม.ศ.3 ของโรงเรียนราชสีมาวิทยาดิ และโรงเรียนสุนาริวิทยา พบว่านักเรียนมีค่านิยมทางอาชีพในเรื่องความก้าวหน้า เกียรติยศ ชื่อเสียง ตำแหน่งการสังคม ด้านความเป็นผู้นำ ความเป็นอิสระ ความมั่นคงปลอดภัย รายได้ และความพอใจในการทำงานกับธรรมชาติ และนิคยา ชุรรมพันธ์ (นิคยา ชุรรมพันธ์ 2520:10) ได้ศึกษาวิจัยค่านิยมในอาชีพ และการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้น ม.ศ.3 โรงเรียนมัธยมศึกษา รัฐบาล และโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส ผลการวิจัยการจัดอันดับค่าเฉลี่ยของค่านิยมทางการเลือกอาชีพ นักเรียนมีค่านิยมทางอาชีพสูงสุด ได้แก่

อาชีพด้านบริการสังคม ด้านความเสียสละ เกียรติยศ ชื่อเสียง ด้านความเหมาะสมกับ
 ความสามารถของตน ด้านความมั่นคงในอาชีพ ด้านความมีอิสระ ด้านความมีอำนาจ และ
 ด้านความก้าวหน้า รายได้ ตามลำดับ และด้านต่ำสุดได้แก่ การทำงานกับธรรมชาติและ
 วัตถุ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูศิริรัตน์ วัชรจรัสกุล (ชูศิริรัตน์ วัชรจรัสกุล 2523 : 18
 ซึ่งศึกษาค่านิยมในอาชีพของบุคลากรกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัย
 ปรากฏว่า นักเรียนมีค่านิยมทางอาชีพด้านเกียรติยศ ชื่อเสียง และความก้าวหน้าเป็นอันดับหนึ่ง
 และมีค่านิยมในอาชีพด้านการบริการสังคม และการทำงานกับบุคคลเป็นอันดับสอง

เครื่องมือในการสอนกิจกรรม

การสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพให้ได้ผลดี นอกจากจะประกอบด้วยหลักสูตรและ
 วิธีดำเนินการที่ดีแล้ว ยังจะต้องอาศัย เครื่องมือที่ดีด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น
 ซึ่งได้มีผู้คิดเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ทางด้านอาชีพ

จากการค้นคว้าของเทอร์แมน (Terman) ความสามารถทางสมองที่เรียกว่า
 เชาวนปัญญา มีส่วนสัมพันธ์กับอาชีพมาก บางอาชีพต้องการบุคคลที่มีเชาวนปัญญาสูง เช่น
 บัณฑิตทางการบัญชี ทุนยความ วิศวกรรม ครู อาจารย์ บางอาชีพไม่จำเป็นต้องใช้ผู้มีเชาวน
 ปัญญาสูง เช่น พนักงานขายของ เสมียน ช่างทาสี ช่างทำแฉ และชานา (เดโช
 สนวนานนท์ 2514 : 26 - 28) ในประเทศไทยมีการใช้แบบทดสอบเชาวนปัญญา ซึ่งพอจะนำ
 มาใช้ในการแนะแนวอาชีพได้บ้าง เช่น แบบทดสอบทางสติปัญญา ซึ่งทางศูนย์สุขภาพจิต
 กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ได้ดัดแปลงจากแบบทดสอบเชาวนปัญญาของ เวคสเลอร์
 (Wechsler) มีสองชุดคือ

Wechsler Intelligence Scale for Children (WISC) ใช้กับ
 นักเรียนอายุ 5 - 15 ปี เวลาที่ใช้ 60 นาที ใช้วัดเชาวนปัญญาเป็นรายบุคคล ประกอบด้วย
 ข้อสอบสองกลุ่มคือ วัดความสามารถในการใช้คำพูด และวัดความสามารถทางการกระทำ

Wechler Adult Intelligence Scale (WAIS) ใ้กับผู้ที่มิอายุ
ตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป ใช้เวลา 60 นาที ใช้วัดเชาวน์ปัญญา เพื่อประโยชน์ในการแนะแนว
ในโรงเรียน การประกอบอาชีพ แบบทดสอบแบ่งออกเป็นสองภาค ภาคแรกเป็นการ
ตอบคำถาม และภาคสอง เป็นการกระทำโดยใช้มือ มีทั้งหมด 11 ชุดย่อย ข้อควรคำนึง
ในการใช้แบบทดสอบนี้ จะต้องไม่ถือเอาผลจากการวัดเชาวน์ที่ได้แต่เพียงอย่างเดียวมาเป็น
เกณฑ์ในการแนะแนวอาชีพ จะต้องอาศัยกลวิธีอื่น ๆ ประกอบด้วย

เทอร์สโตน (Thurstone) ได้ทดลองและปรับปรุงแบบทดสอบความสามารถ
ทางสมองซึ่งเทอร์สโตนได้แบ่งออกเป็น ความสามารถทั่วไป และความสามารถเฉพาะอย่าง
เช่น ความสามารถทางด้านความเข้าใจภาษา ความคล่องในการคิดตัวเลขระหว่างที่ (Space)
ความจำ และความไวในการรับรู้ และเหตุผลซึ่ง เป็นที่มาของแบบทดสอบวัดความถนัด

ในด้านเครื่องมือวัดความถนัด แบบทดสอบวัดความถนัดที่สามารถนำมาใช้ในการ
การแนะแนวอาชีพได้ สำหรับแบบทดสอบความสามารถที่ใช้ภายในประเทศนั้น สำนักทดสอบทาง
การศึกษาและจิตวิทยามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ภายใต้การดำเนินงานของ
ดร.ชวาท แพร์ติกุล ได้สร้างแบบทดสอบความถนัดในด้านต่าง ๆ ไว้พร้อม เช่น ความถนัด
ทางด้านภาษา คณิตศาสตร์ มีติสัมพันธ์ นามธรรม อุปมา-อุปไมย เป็นต้น ซึ่งสามารถ
จะนำมาวัดได้ว่า เด็กมีความถนัดเด่นและถนัดในทางใด นอกจากนี้กองการวิจัยทางการศึกษา
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ โดย ชูศักดิ์ ชัมภสิทธิ์ (กองวิจัยการศึกษา 2515)
ได้ริเริ่มโครงการสร้างแบบทดสอบเพื่อใช้ในการแนะแนว แบบทดสอบความถนัด 6 ด้าน
ด้วยกันคือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ จักรกต สารบรรณ นามธรรม และมิติสัมพันธ์ ซึ่ง
ทั้งสองสถาบันเปิดโอกาสให้ยืมใช้ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางกองวิจัย กรมวิชาการ ได้จัด
เป็นบริการทดสอบความถนัดตามโรงเรียนต่าง ๆ ที่แจ้งความจำนงค์มายังกองการวิจัยด้วย

ในด้านเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนที่มีส่วนในการแนะแนวอาชีพด้วย
ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักเรียนส่วนมากได้มาจากการวัดผลของโรงเรียนโดยครูผู้สอน

สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้จัดทำแบบทดสอบ
ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนขั้นใช้ เป็นแบบทดสอบมาตรฐาน ซึ่งมีทฤษฎีสำหรับนักเรียนชั้นประถมปีที่ 6
และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขณะนี้ใช้กันแพร่หลายในวงการวิจัยและสถานศึกษาบางแห่ง

ในด้านความสนใจในอาชีพนั้น นอกจากจะใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรม การ
สัมภาษณ์แล้ว ยังสามารถใช้เครื่องมือในการสำรวจความสนใจในต่างประเทศใช้หลายฉบับ
เช่น Strong's Vocational Interest Blank ซึ่งใช้กับผู้ใหญ่หรือผู้บรรลุนิติภาวะแล้ว
และของคูเดอร์ มีชื่อว่า Kuder Interest Inventory และแบบทดสอบ เอส ดี เอส
(Self Directed Search) ของฮอดเจนส์ สำหรับภายในประเทศได้มีผู้สร้างและใช้
แบบสำรวจความสนใจในอาชีพ เช่น กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ (กองวิจัยการศึกษา
2516) ก็ได้สร้างแบบสำรวจความสนใจทางอาชีพขึ้นใช้ควบคู่กับการวัดความถนัด
ทางอาชีพ เช่น ด้านจักรกล ภาษา เสมียน พิมพ์ดีด ขับรถ ฯลฯ นอกจากนี้ตามแผน
แนะแนวของโรงเรียนก็มีการใช้อยู่บ้าง เช่น แผนกแนะแนวโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และแผนกแนะแนวของโรงเรียนวชิราวุธ ซึ่ง เป็นแบบสำรวจ
ความสนใจที่ดัดแปลง ปรับปรุงจาก คูเดอร์ ใช้วัดความสนใจด้านต่าง ๆ เช่น งานนอกบ้าน
เครื่องยนต์ คำนวณ วิทยาศาสตร์ การโฆษณา ศิลปะ ภาษา และวรรณคดี คนตรี
บริการสังคม และเสมียน เป็นต้น ส่วนด้านข้อความและรูปลักษณะของแบบสำรวจที่มีความ
คล้ายคลึงกับ กองวิจัย กรมวิชาการ และของกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย และที่
คณะครูศาสตร์ พุทธวงกรณ์มหาวิทยาลัย บริการให้ยืมแบบทดสอบวัดความสนใจในอาชีพโดย
คิดฉบับละ 3 บาท แบบทดสอบเหมือนกรมวิชาการ

สำหรับด้านบุคลิกภาพ นอกจากใช้วิธีสังเกตแล้ว ก็มีผู้คิดค้นสร้างแบบทดสอบ
บุคลิกภาพขึ้น เช่น ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้รวบรวม
จากผลการค้นคว้าวิจัยของนิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยา ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ก็ได้สร้างแบบทดสอบบุคลิกภาพขึ้นด้วย นอกจากนั้นยังมีศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ

จากเอกสารต่าง ๆ และผลการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการจัดสอน กิจกรรมแนะแนวอาชีพอย่างมีหลักการ และมีประสิทธิภาพเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งต่อการเลือกอาชีพ ของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนจำนวนมากที่ประสบปัญหาในการเลือกอาชีพ เช่น ปัญหาเกี่ยวกับการไม่รู้จักตนเองอย่างแท้จริง ปัญหาเกี่ยวกับความรู้เรื่องโลกของงาน ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ จึงทำให้ไม่สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตน

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม

เดวิส (Davis. 1962 : 405) ได้กล่าวว่า กลุ่มหมายถึงบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปที่มีปฏิสัมพันธ์กันโดยมีเป้าหมายร่วมกันอย่างเห็นได้ชัด ในทำนองเดียวกัน กัลลีย์ (Gulley. 1963 : 62) กล่าวว่า การรวมกลุ่มจะต้องประกอบด้วยลักษณะ 3 ประการ คือมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน และวัตถุประสงค์นั้น ต้องเสนอความต้องการของสมาชิกแต่ละคนด้วยการ ทำงานจะเกิดจากความร่วมมือของสมาชิกทุกคนในกลุ่มและมีการสื่อสารทางวาจาหรือมีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง (ทิสนา แชนมณี และคณะ 2522:2 อ้างอิงมาจากเดวิสและกัลลีย์)

เคิร์ต เลวิน (Kurt Lewin) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มในแง่พฤติกรรมของมนุษย์ ต่อมาได้ร่วมกับคณะศึกษาและทดลองเกี่ยวกับกลุ่มสังคม การเปลี่ยนแปลงบรรยากาศ ในกลุ่ม และความเป็นผู้นำในแบบต่าง ๆ และได้สร้างทฤษฎีสถานะขึ้น (ทิสนา แชนมณี และเยาวพา เทชะคุปต์ 2522 : 2)

โรเจอร์ส และคณะได้ศึกษาทั้งประสบการณ์ภายในกลุ่มและนำหลักการของพลังกลุ่ม มาศึกษาในการฝึกกลุ่มแบบเข้ม ซึ่งเน้นพัฒนาการส่วนบุคคลและการปรับปรุงความสัมพันธ์และการ สื่อสารระหว่างบุคคลซึ่งมีส่วนช่วยในการบำบัดรักษาทางจิต (ทิสนา แชนมณีและคณะ 2522 : 3)

บัญชา ศรีประมง ได้กล่าวถึงพลังกลุ่มว่าเป็นกระบวนการมุ่งฝึกให้คนรู้จัก ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มมีใช้ต่างคนต่างทำ เป็นการรวมพลังทั้งกายใจและความคิดเข้าด้วยกัน

ยิ่งรวมกันไ้มากเท่าไรก็ยิ่งมีพลังมากขึ้นเท่านั้น และในการรวมจะต้อง เป็นกลุ่มคนเดียวกัน ทำงานด้วยกัน และเกิดผลในชีวิตจริงของกลุ่มคน (ปัญญา ศรีประมณ 2521 : ไม่มีเลขหน้า)

ทิกนา แชนมณี และเยาวพา เทชะคุปต์ กล่าวว่ากลุ่มสัมพันธ์เป็นวิทยาการแขนงหนึ่งซึ่งพยายามศึกษาเรื่อง เกี่ยวกับกลุ่มคนเพื่อให้ได้ซึ่งความรู้ที่จะนำไปใช้ในการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของคนอันจะเป็นการทำงานของกลุ่มคนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ทิกนา แชนมณี และเยาวพา เทชะคุปต์ 2522 : 1)

หุย จัปาเทศ กล่าวว่า วิชากลุ่มสัมพันธ์ หมายถึงวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับการมีปฏิริยาโต้ตอบแก่กันในกลุ่มอิทธิพลต่าง ๆ ที่มีต่อกลุ่มลักษณะของสมาชิกกลุ่มผู้นำ ผู้ตาม ตลอดจนการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของกลุ่มที่เทคนิคหรือวิธีการในการแก้ปัญหาย่างไร และวิธีไหนจึงจะได้ผลมากที่สุด (ชวลี นาคทัต 2524 : 8 อ้างอิงมาจาก หุย จัปาเทศ 2522:48)

ขบวนการเรียนรู้โดยการทำงานกลุ่ม ได้มีผู้สนใจและคิดค้นศึกษาวิธีการมาใช้เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการทำงาน ๆ โดยแบ่งเป็นกลุ่มประเภทต่าง ๆ เช่น

กลุ่มฝึกอบรม (T-Group or Training Group) เป็นการช่วยให้บุคคลที่เข้ามาอยู่ในกลุ่มได้เพิ่มการตระหนักรู้เกี่ยวกับความรู้สึกที่เป็นอยู่และการสร้างทักษะในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล นอกจากนี้แล้วยังเป็นการทำความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม เช่น การเข้าใจแนวโน้มต่าง ๆ การสื่อความหมาย ความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นที่ยอมรับกับบทบาทรวมทั้งผลของการดำเนินบทบาทอย่างมีประสิทธิภาพ

กลุ่มฝึกอบรม ความไวในการรับรู้ (Sensitivity Training Group) เป็นการฝึกหรือพัฒนาทักษะในการเรียนรู้และรับรู้สิ่งต่าง ๆ เกี่ยวกับตนเองและผู้อื่น เชื่อกันว่าการฝึกการรับรู้จะเป็นเครื่องส่งเสริมให้บุคคลเกิดความเข้าใจในตัวเอง ยอมรับตัวเอง เห็นความสำคัญของการพัฒนาปรับปรุงตนเอง รวมทั้ง เกิดความเข้าใจความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้อื่น

กลุ่มฝึกอบรมทักษะพื้นฐาน (B S T-Group or Basic Skill Training Group) บางครั้งเรียกว่ากลุ่มมนุษยสัมพันธ์ (Training Human Relations Laboratory) เป็นการสร้างให้สมาชิกในกลุ่มได้มีทักษะเบื้องต้นในด้านมนุษยสัมพันธ์และการพัฒนาทักษะเพื่อนำเอาไปใช้

กลุ่มฝึกทดลอง (Laboratory Training Group) เป็นโครงการสำหรับนิสิตที่อยู่ประจำโดยมุ่งที่จะก่อให้เกิดประสบการณ์เพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจ และทักษะติดต่อสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ และเพิ่มความสามารถในการวิเคราะห์พฤติกรรมของบุคคลในแต่ละกลุ่ม

กลุ่มเผชิญหน้า (Encounter Group) เป็นกลุ่มที่เน้นความเจริญงอกงามส่วนบุคคล มุ่งช่วยให้บุคคลรู้จักตัวเอง รู้จักสภาพความเป็นจริงของตนเอง อันจะช่วยให้เขาได้เกี่ยวข้องกับคนอื่นอย่างเปิดเผย และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

กลุ่มทนทาน (Maraton Group) เป็นกลุ่มที่พบกันหลายช่วง เวลาติดต่อกันไปโดยใช้เวลามากกว่า 12 ชั่วโมงในแต่ละครั้ง จากการพบปะติดต่อกันหลายครั้งจะทำให้สมาชิกในกลุ่มได้ค้นพบและศึกษาความคิดของตนเองและของผู้อื่น ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ดำเนินตามแบบแผนในการปฏิสัมพันธ์กัน ความขัดแย้งกัน มีอคติต่อกัน และมีความกลมเกลียวสามัคคีกัน

การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นกลุ่ม (Group Career Counseling) เป็นกระบวนการที่บุคคลซึ่งมีความต้องการตรงกันที่จะวางโครงการประกอบอาชีพหรือต้องการจะแก้ปัญหาด้านอาชีพมาปรึกษาหารือซึ่งกันและกันเป็นกลุ่มโดยมีผู้ให้คำปรึกษาร่วมอยู่ด้วย สมาชิกในกลุ่มจะมีโอกาสได้แสดงออกเกี่ยวกับความรู้สึกและความเห็นของแต่ละคน เป็นการได้ระบายความรู้สึกขัดแย้งในใจ ได้สำรวจตนเองเพื่อให้เข้าใจตนเองยิ่งขึ้น ได้ฝึกการยอมรับตนเอง ถ้าที่จะเผชิญปัญหาและได้ใช้ความคิดในการวางโครงการในอนาคต ในการ

แก้ปัญหาหรือในการปรับปรุงตนเองกับได้รับฟังความรู้สึกและความคิดเห็นของผู้อื่นและได้ตระหนักว่าผู้อื่นก็มีความรู้สึกขัดแย้งหรือความคิดเห็นเช่นเดียวกับตน ไม่ใช่เขาคนเดียวที่มีปัญหาหรือมีสิ่งที่จะต้องตัดสินใจและอย่างน้อยก็มีผู้ใหญ่อื่นๆ คนคือผู้ให้คำปรึกษาที่ยอมรับและเข้าใจเขา และอีกประการหนึ่งการใช้วิธีนี้จะเป็นการ เปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนได้เสนอแนะความคิดเห็นต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้เขาเกิดความภาคภูมิใจว่าตนเองสามารถให้ข้อคิดเห็นอันจะเป็นประโยชน์แก่กลุ่มได้ (วัชร ทรัพย์มี 2522 : 110)

เอกสารเกี่ยวกับชุดการสอน

ชุดการสอน หมายถึง โปรแกรมทางการสอนที่จัดไว้โดยเฉพาะ มีวัตถุประสงค์อุปกรณ์ที่ใช้ในการสอน อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน เนื้อหาแบบทดสอบ ข้อมูลที่บอกความเที่ยงตรง และมีการกำหนดความมุ่งหมายของการเรียน

ชุดการสอน เป็นเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างหนึ่ง ที่เป็นสื่อกลางให้การ เรียนรู้ บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ชุดการสอนอาจจะเป็นรูปแบบต่าง ๆ กันออกไป แต่จะต้องประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ 5 ส่วนคือ คำชี้แจง จุดมุ่งหมาย ประเมินผลเบื้องต้น การกำหนดกิจกรรม และการประเมินผลขั้นสุดท้าย (Robert W. Houston and others. 1972 : 10 - 15)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน

ณรงค์ สมพงษ์ ได้ศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนประกอบหลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 วิชาสังคมศึกษาที่สร้างขึ้นโดยวิธีวิเคราะห์ระบบให้สัมพันธ์กับลักษณะความเป็นอยู่และปัญหาในท้องถิ่นชนบทภาคกลาง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2518 จังหวัดกาญจนบุรี กลุ่มทดลองจะเป็นโรงเรียนท่าม่วง จำนวน 30 คน กลุ่มควบคุมได้แก่นักเรียนโรงเรียนวัดศรีโหดะ จำนวน 30 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนที่ครูสอนด้วยชุดการสอนที่สร้างขึ้นโดยวิธีวิเคราะห์ระบบและสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นอยู่และปัญหาท้องถิ่นภาคกลางชนบท กับการสอนตามปกติในแต่ละเรื่อง

ที่ทดลองสอนและเมื่อรวมคะแนนของทั้งสอง เรื่องแล้วต่างก็มีผลตรงกัน กล่าวคือนักเรียนที่ครูสอนด้วยชุดการสอนที่สร้างขึ้นด้วยวิธีวิเคราะห์ แบบและสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นอยู่และปัญหาท้องถิ่นชนบทภาคกลาง มีผลสำคัญต่อการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากวิธีสอนและการใช้วัสดุประกอบการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ณรงค์ สมพงษ์ 2519 : 36)

ปริญดา บุญศิลาเลิศ ได้ทำการทดลองใช้ชุดการแนะแนวอาชีพแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพนมสารคาม "พนมอดุลวิทยา" จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน กลุ่มทดลองได้รับการแนะแนวอาชีพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการแนะแนวอาชีพแบบเดิม ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการแนะแนวอาชีพ มีคะแนนเฉลี่ยปัญหาในการเลือกอาชีพแต่ละด้านต่ำกว่าเมื่อยังไม่ได้รับการแนะแนวด้วยชุดการแนะแนวอาชีพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอย่างมีนัยสำคัญและต่ำกว่านักเรียนที่ได้รับการแนะแนวอาชีพโดยใช้วิธีเดิมที่เคยได้รับอยู่อย่างมีนัยสำคัญ (ปริญดา บุญศิลาเลิศ 2520 : 45)

ในการจัดสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาจากเอกสารรายงานการวิจัย ทฤษฎีการเลือกอาชีพ การจัดโครงการอาชีพของสภาโรงเรียนในประเทศอังกฤษ (School Council Careers Education and Guidance Project. 1971). หลักการแนะแนวอาชีพ องค์ประกอบที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ รวมทั้งเครื่องมือต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการแนะแนว นอกจากนั้นยังศึกษากระบวนการกลุ่ม ศึกษาวิธีสร้างชุดการสอน แล้วนำมาเป็นแนวทางในการจัดทำชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพขึ้น เพื่อให้ได้ผลในการช่วยป้องกัน และแก้ไขปัญหาการเลือกอาชีพของนักเรียน และให้นักเรียนสามารถตัดสินใจเลือกวางแผนอาชีพของตนเองในอนาคตได้อย่างมีหลักเกณฑ์

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จะมีคะแนนปัญหาในการเลือกอาชีพในแต่ละค่าน้อยกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวตามชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ

2. นักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จะมีคะแนนปัญหาในการเลือกอาชีพในแต่ละค่าน้อยกว่าที่ยังไม่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพตามชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ.

วิธีดำเนินการ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4) ปีการศึกษา 2524 โรงเรียนวัดราชโอรส แขวงบางค้อ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องละ 35 คน โดยการสุ่มอย่างง่ายจากจำนวนห้องเรียนทั้งหมด 6 ห้อง แล้วนำกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 ห้องที่สุ่มได้มาสุ่มอีกครั้งหนึ่ง เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง กลุ่มควบคุม 1 ห้อง

ขอบเขตของมาตราชαραกร

ผลการทดลองครั้งนี้สามารถนำไปใช้กับมาตราชαραกรที่มีสภาพคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง คือเป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้น ม.4 ซึ่งมีอายุระหว่าง 15 - 19 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ประกอบด้วย เครื่องมือวัดปัญหาในการเลือกอาชีพของนักเรียนในแต่ละด้านซึ่งจัดทำในรูปของแบบสอบถาม กับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ ซึ่งใช้เป็นหลักในการสอนในชั่วโมงกิจกรรมแนะแนว แก่นักเรียนในกลุ่มทดลอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แบบสอบถามปัญหาในการเลือกอาชีพ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งออกเป็น 5 ระดับ จำนวน 56 ข้อ โดยแบ่งเป็นปัญหาคำถามต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1 ปัญหาเกี่ยวกับการรู้จักตัวเองเพื่อการเลือกอาชีพ	18	ข้อ
1.2 ปัญหาด้านข้อสนเทศเกี่ยวกับอาชีพและตลาดแรงงาน	21	ข้อ
1.3 ปัญหาการตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ	17	ข้อ

แบบสอบถามปัญหาในการเลือกอาชีพนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองตามลำดับขั้น ดังนี้

1. ศึกษาแบบสอบถามปัญหาในการเลือกอาชีพจากปริญญานิพนธ์และเอกสารที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาปัญหาเรื่องในการเลือกอาชีพจากเอกสารต่าง ๆ และจากผู้รู้ เพื่อกำหนดขอบเขตของปัญหาในการเลือกอาชีพ
3. ศึกษาปัญหาการเลือกอาชีพจากตัวนักเรียน โดยสร้างแบบสอบถามแบบปลายเปิด
4. อาศัยความรู้ความเข้าใจจาก ข้อ 1, 2 และ 3 มาสร้าง เป็นแบบสอบถามปัญหาในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้น ม.4 โดยแบ่งข้อคำถามออกเป็น 3 ด้าน คือ การรู้จักตนเองเพื่อการเลือกอาชีพ ด้านข้อสนเทศ เกี่ยวกับอาชีพและตลาดแรงงาน ด้านการตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ

5. หากความเที่ยงตรงของแบบสอบถามด้วยวิธี Face validity โดยให้ผู้รู้ได้พิจารณาข้อคำถามว่ามีความครอบคลุมปัญหาการเลือกอาชีพ และมีความเที่ยงตรงหรือไม่ พร้อมทั้งให้นักเรียนอยู่ในระดับเดียวกับกลุ่มตัวอย่างได้อ่านและพิจารณาทั้งข้อคำถามและวิธีการตอบ เพื่อความเข้าใจถูกต้องตรงตามกับผู้วิจัยต้องการจะวัดหรือไม่

6. หากค่าอำนาจจำแนก นำแบบสอบถามปัญหาในการเลือกอาชีพไปทดสอบใช้กับนักเรียนระดับ ม.4 โรงเรียนวัดสุทธิ จำนวน 120 คน คัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 100 ฉบับ มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด รวมคะแนนของแต่ละคนจัดเรียงคะแนนจากสูงไปหาค่า แล้วตัดเอา 25 % สูง และ 25 % ต่ำ เพื่อนำมาหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามแต่ละข้อ โดยใช้ t - test และใช้สูตร (ตัน สายยศ และอังคณา สายยศ 2522 :

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2}{n_H} + \frac{s_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าอ่านาจำแนกของแบบสอบถาม

$\bar{X}_H, \bar{X}_L$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ

s_H^2, s_L^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ

n_H, n_L แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ

ได้ข้อสอบที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป คิดไว้ 56 ข้อ

7. หาค่าความเชื่อมั่น นำแบบสอบถามที่หาค่าอ่านาจำแนกแล้วมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธี Coefficient Alpha (ถึ้น สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 171)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right)$$

α แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถามทั้งฉบับ

s_t^2 แทน ค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

s_1^2 แทน ค่าความแปรปรวนรายข้อ

ได้ค่าความเชื่อมั่น .93 ซึ่งจัดว่ามีความเชื่อมั่นสูงพอที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยได้

2. ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4) แบ่งออกเป็นสามขั้นตอน ขั้นที่หนึ่ง ขั้นการสำรวจตนเอง เพื่อการเลือกอาชีพ ในขั้นนี้มุ่งให้นักเรียนเข้าใจตนเองว่ามีศักยภาพ ความสามารถด้านใด มีความต้องการในชีวิตอย่างไร สนใจอาชีพแบบใด มีความถนัดด้านใด ยอมรับจุดด้อย และข้อจำกัดในการเลือกอาชีพ โดยจัดเป็นกิจกรรมย่อยทั้ง 5 กิจกรรม ใช้เวลา 7 คาบ นอกเวลาเรียน 3 คาบ ขั้นที่สอง ขั้นการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพและตลาดแรงงาน ในขั้นนี้มุ่งให้นักเรียนมีโอกาสรู้จักโลกของงาน โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น ได้รับประสบการณ์ตรงจากผู้ประกอบอาชีพ โดยการไปสัมภาษณ์ หรือไปเยี่ยมชมสถานประกอบการ โดยการไปค้นหาข้อมูลจากเอกสาร และฟังการบรรยายของวิทยากร ในขั้นนี้นักเรียนจะร่วมกิจกรรมย่อยประมาณ 4 กิจกรรม ใช้เวลาในชั้นเรียน 6 คาบ และนอกเวลาเรียน 10 คาบ ขั้นที่สาม ขั้นการตัดสินใจเลือกอาชีพ และเตรียมตัวเพื่ออาชีพ ในขั้นนี้นักเรียนจะนำข้อมูลจากข้อมูลขั้นที่หนึ่ง และขั้นที่สองมาเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ และวางแผนเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ ดังนั้นในขั้นนี้จึงใช้การแนะแนวและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (Group Guidance and Group Counseling) ใช้เวลาในชั้นเรียนประมาณ 5 คาบ และนอกเวลาเรียนประมาณ 7 คาบ โดยใช้เวลาในการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพทั้งหมด 38 คาบ ในเวลาเรียน 18 คาบ นอกเวลาเรียน 20 คาบ

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพนี้ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยกระทำเป็นลำดับขั้นดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีการเลือกอาชีพและศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ทางการแนะแนวอาชีพ
2. ศึกษาหลักสูตรและคู่มือการปฏิบัติงานแนะแนวอาชีพตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ
3. ศึกษาคู่มือสอนกิจกรรมแนะแนว ม.1, 2 และ 3 ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

4. ศึกษาโมดูลที่ 1 การสำรวจตนเอง ของอาจารย์วัชรีย์ ฐะคำ
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู
5. ศึกษาการสอนกิจกรรมแนะแนวอย่างมีเป้าหมายของอาจารย์วรรณา
พรหมบุรณย์ ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
6. ศึกษาเกมปาร์ตี้ ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นวลศิริ เปาโรหิตย์
ซึ่งแปลจากหนังสือ Occupational Finder ของฮอดแลนด์
7. ศึกษาทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ และการทำกิจกรรมกลุ่มมาใช้ในการแนะแนว
8. เข้าร่วมประชุมในการวางแผนการสอนกิจกรรมแนะแนวชั้น ม.4 ของกลุ่ม
โรงเรียนต่าง ๆ พร้อมทั้งศึกษาข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการวางแผนการสอนกิจกรรมแนะแนว
9. ศึกษาวิธีสร้างชุดการสอน จากตำราและผลงานการวิจัย
10. กำหนดจุดมุ่งหมาย ขอบเขต และเนื้อหาในการจัดสอนกิจกรรมแนะแนว
ระดับชั้น ม.4 โดยอาศัยข้อมูลจาก ข้อ 1 - 7
11. กำหนดชั้น และกิจกรรมย่อยที่ใช้ในการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแต่ละ
กิจกรรมย่อย กำหนดความมุ่งหมาย เวลาที่ใช้ วิธีดำเนินกิจกรรม อุปกรณ์ การประเมินผล
ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้
12. นำชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่สร้างขึ้น ไปทดลองใช้กับกลุ่มย่อย
และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้ได้ชุดการสอนกิจกรรมและแนวอาชีพ ม.4 ที่ถูกต้อง
ครอบคลุมกระบวนการแนะแนว
13. ปรึกษานักเรียนและผู้อำนวยการ ทางด้านการแนะแนวอีกครั้งหนึ่ง ก่อนนำออกไปใช้

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยการใช้แบบ Pretest - Posttest Control Design ดังนี้

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
R E	T_{E_1}	X	T_{E_2}
R O	T_{C_1}		T_{C_2}

วิธีการทดลองมีลำดับ ดังนี้

1. การทดลองครั้งแรก (Pre-test) กับตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามปัญหาทั้ง 3 ด้าน
2. ขั้นตอนการทดลอง ดำเนินการสอนกิจกรรมแนะแนวกับกลุ่มทดลองโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่สร้างขึ้น ส่วนกลุ่มควบคุมให้สอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพตามแบบการบรรยาย
3. การทดลองครั้งสุดท้าย (Post-test) ใช้แบบสอบถามปัญหาด้านการรู้จักตัวเอง ด้านข้อมูลทางอาชีพ และด้านการตัดสินใจ ทำการทดสอบอีกครั้งกับกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ภายหลังจากการสอนตามแผนการสอนที่วางไว้

4. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบทั้ง 2 ครั้ง จากแบบสอบถามปัญหาทั้ง 3 ด้าน มาวิเคราะห์หาวิธีการทางสถิติต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาคะแนนเฉลี่ยโดยใช้สูตร (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2522 : 51)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม

2. หาค่าอ่านาจำแนกของแบบสอบถาม เป็นรายข้อ ใช้ค่าสถิติ $t - test$ จากสูตร (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2522 : 179)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2}{n_H} + \frac{s_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าอ่านาจำแนกของแบบสอบถาม

$\bar{X}_H, \bar{X}_L$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ

s_H^2, s_L^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ

n_H, n_L แทน จำนวนของกลุ่มภายในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร Alpha Coefficient
(ฉนวน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 171)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{s_1^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถามทั้งฉบับ

s_t^2 แทน ค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

s_1^2 แทน ค่าความแปรปรวนรายข้อ

4. เปรียบเทียบความแปรปรวนของคะแนนปัญหาในการเลือกอาชีพแต่ละด้าน โดยใช้สูตรการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Lord and 1967 : 171 - 185)

Source	df	SS	MS	F
Between group (G)	$K - 1$	$\sum (T_k^2/nL) - C^a$	SS_{BG}/df_{BG}	MS_{BG}/MS_{Ss}
Subjects within groups (Ss)	$K(n-1)$	$\sum (\sum T_{Si}^2/n - T_k^2/nL)$	SS_{Ss}/df_{Ss}	-
Trials (T)	$L - 1$	$\sum (T_l^2/nK) - c$	SS_T/df_{GXT}	MS_T/MS_{SsXT}
G X T	$(K-1)(L-1)$	$SS_{BG} - SS_G - SS_T$	SS_{GXT}/df_{GXT}	MS_{GXT}/MS_{SsXT}
Ss X T	$K(n-1)(L-1)$	$SS_{TOT} - \text{above SS's}$	SS_{SsXT}/df_{SsXT}	-
Totals	$n - 1$	$\sum X_i^2 - C$		

$$C = \frac{(GT)^2}{N}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าที่พิจารณาใน F - Distribution
	df	แทน	ระดับชั้นแห่งความอิสระ
	SS	แทน	ผลบวกกำลังสอง
	MS	แทน	ผลเฉลี่ยกำลังสอง
	K	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	L	แทน	จำนวนครั้งที่ทดสอบ
	n	แทน	จำนวนค่าที่วัดได้

4. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของปัญหาในการเลือกอาชีพเป็นรายคู่ โดยใช้

Studentized q - statistic (บุญเจิด บุญโอบอนันตพงษ์ 2520 : 77 - 80)

ซึ่งใช้สูตร

$$q = \frac{\bar{X}_{\text{largest}} - \bar{X}_{\text{smallest}}}{\sqrt{MS_{\text{error}}/n}}$$

เมื่อ $\bar{X}_{\text{largest}}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของ Treatment	ที่มากที่สุด
$\bar{X}_{\text{smallest}}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของ Treatment	ที่น้อยที่สุด
n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง	
MS_{error}	แทน	Mean Square Error	

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปรผล ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
F	แทน	F ratio ที่พิจารณาใน F - distribution
SS	แทน	ผลบวกยกกำลังสอง
MS	แทน	คะแนนเฉลี่ยยกกำลังสอง
df	แทน	ระดับความเชื่อมั่น
r	แทน	จำนวนลำดับที่ของค่าเฉลี่ยที่จัดลำดับแล้ว
MS _{error}	แทน	Mean Square ของความคลาดเคลื่อน
O_1	แทน	กลุ่มควบคุมก่อนการดำเนินการทดลอง
O_2	แทน	กลุ่มควบคุมหลังการดำเนินการทดลอง
E_1	แทน	กลุ่มควบคุมก่อนการดำเนินการทดลอง
E_2	แทน	กลุ่มทดลองหลังการดำเนินการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการ เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบคะแนนปัญหาในการ เลือกอาชีพระหว่างนักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพตามชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่สร้างขึ้น กับนักเรียนที่ไม่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพตามชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ ทั้งก่อนและหลังการดำเนินการทดลองในปัญหาการ เลือกอาชีพของนักเรียนทั้งสามท่าน คือ

1. ปัญหาด้านการรู้จักตัวเอง เพื่อการ เลือกอาชีพ
2. ปัญหาเกี่ยวกับข้อสันเทียทางอาชีพและตลาดแรงงาน
3. ปัญหาด้านการตัดสินใจเลือกอาชีพและการ เตรียมตัว เพื่อประกอบอาชีพ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนปัญหาในการ เลือกอาชีพแต่ละด้านของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม และระหว่าง การสอบก่อนกับการสอบหลังการทดลอง โดยใช้ F - test แบบสอบซ้ำ (repeated - measurement) ทำการทดสอบ ดังปรากฏผลในตาราง 1, 3, 5

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาในการ เลือกอาชีพทั้งสามด้านของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม ทั้งก่อนและหลังการทดลอง เป็นรายคู่ เพื่อเปรียบเทียบว่ากลุ่มใดจะมีปัญหาน้อยที่สุด โดยใช้ Studentized q - statistic ดังปรากฏผลในตาราง 2, 4 และ 6

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนปัญหาเกี่ยวกับการรู้จักตัวเอง เพื่อการเลือกอาชีพ

Source of Variation	df	SS	MS	F
Between group	1	572.0629	572.0629	4.41918 *
Subjects	68	8802.7258	129.45	
Trials	1	4838.0614	4838.0614	44.1828 **
Group X Trials	1	1080.8686	1080.8686	9.8708 **
Ss X Trials	68	7446.0714	109.5010	
Totals	139	22739.79		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 1 มีปรากฏว่า

1. คะแนนปัญหาเกี่ยวกับการรู้จักตัวเอง เพื่อการเลือกอาชีพของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 4.41918$) แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพตามชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพจะสามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับการรู้จักตัวเอง เพื่อการเลือกอาชีพได้มากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพด้วยวิธีบรรยาย

2. คะแนนปัญหาเกี่ยวกับการรู้จักตัวเอง เพื่อการเลือกอาชีพของนักเรียนในกลุ่มทดลองระหว่างสอบก่อนและสอบหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($F = 44.1828$) แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพตามชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ จะมีปัญหาเกี่ยวกับการรู้จักตัวเอง เพื่อการเลือกอาชีพน้อยกว่าเมื่อยังไม่ได้ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ

3. คะแนนปัญหาของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมและระหว่างการสอบก่อนกับการสอบหลังการทดลอง มีปฏิสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($F = 9.7808$) แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพทั้งกลุ่มทดลอง ที่สอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพทั้งก่อนสอนและหลังสอน กับกลุ่มควบคุมที่สอนด้วยวิธีบรรยายทั้งก่อนสอนและหลังสอน จะมีปัญหาด้านการรู้จักตัวเอง เพื่อการเลือกอาชีพแตกต่างกัน

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนของปัญหาคำนวณการรู้จักตัวเอง เพื่อการเลือกอาชีพ
ระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง ทั้งก่อนและหลังการดำเนินการทดลอง เป็นรายคู่

กลุ่ม	$\bar{X}$	E_1	C_1	C_2	E_2
		55.5428	54.0285	47.8285	38.2285
E_1	55.5428	—	1.5147	7.7143	17.3143**
C_1	54.0285		—	6.2	15.8**
C_2	47.8285			—	9.6**
E_2	38.2285				—
		$r = -2$ $r = 3$ $r = 4$			
$q_{.01}(r, 68)$		3.76 4.28 4.6			
$\sqrt{MS_{error}/n \cdot q_{.01}(r, 68)}$		4.2245 4.8087 5.1683			

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 2 ปรากฏว่า

คะแนนเฉลี่ยปัญหาเกี่ยวกับการรู้จักตัวเอง เพื่อการเลือกอาชีพของนักเรียน
ระหว่างกลุ่มทดลองก่อนการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพกับกลุ่มควบคุมหลังการสอนกิจกรรมแนะ
อาชีพด้วยวิธีบรรยาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับ
การสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพด้วยวิธีบรรยายจะมีปัญหาเกี่ยวกับการรู้จักตัวเอง เพื่อการเลือก
อาชีพน้อยกว่า กลุ่มทดลองที่ยังไม่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ

คะแนนเฉลี่ยปัญหาเกี่ยวกับการรู้จักตัวเอง เพื่อการเลือกอาชีพของนักเรียน ระหว่างกลุ่มทดลอง ก่อนการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพกับกลุ่มควบคุมหลัง การสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่สร้างขึ้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพจะมีปัญหาเกี่ยวกับการรู้จักตัวเอง เพื่อการเลือกอาชีพน้อยกว่าเมื่อยังไม่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ

คะแนนเฉลี่ยปัญหาเกี่ยวกับการรู้จักตัวเอง เพื่อการเลือกอาชีพของนักเรียน ระหว่างกลุ่มควบคุม เมื่อยังไม่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพกับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพด้วยวิธีบรรยายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพด้วยวิธีบรรยาย มีปัญหาน้อยกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ยังไม่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ

คะแนนเฉลี่ยปัญหาเกี่ยวกับการรู้จักตัวเอง เพื่อการเลือกอาชีพของนักเรียน ระหว่างกลุ่มควบคุมก่อนการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพกับกลุ่มทดลองหลัง การสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพนี้จะมีปัญหาน้อยกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ยังไม่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนว

คะแนนเฉลี่ยปัญหาเกี่ยวกับการรู้จักตัวเอง เพื่อการเลือกอาชีพของนักเรียน ระหว่างกลุ่มควบคุมหลัง การสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพด้วยวิธีบรรยาย กับกลุ่มทดลองหลัง การสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่สร้างขึ้นจะมีปัญหาน้อยกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ ด้วยวิธีบรรยาย

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนปัญหาเกี่ยวกับข้อสนเทศทางอาชีพ
และตลาดแรงงาน

Source of Variation	df	SS	MS	F
Between group	1	675.45	675.45	2.1160
Subjects	68	21706.08	319.20	
Trials	1	12534.11	12534.11	171.00 **
Group X Trials	1	6055.75	6055.75	82.62 **
Ss X Trials	68	4984.13	73.2960	
Totals	139	45955.52		

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3 ปรากฏว่า

1. คะแนนปัญหาเกี่ยวกับข้อสนเทศทางอาชีพและตลาดแรงงานของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพตามชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพตามชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพจะมีปัญหาเกี่ยวกับข้อสนเทศทางอาชีพและตลาดแรงงานไม่แตกต่างกับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพด้วยวิธีบรรยาย

2. คะแนนปัญหาเกี่ยวกับข้อสนเทศทางอาชีพและตลาดแรงงาน ของกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม ระหว่างสอนก่อนและสอนหลัง การทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($F = 171.00$) แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวตามชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพมีปัญหาเกี่ยวกับข้อสนเทศทางอาชีพและตลาดแรงงานน้อยกว่าเมื่อยังไม่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ

3. คะแนนปัญหาเกี่ยวกับข้อสนเทศทางอาชีพและตลาดแรงงานของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และระหว่างการสอนก่อนกับการสอนหลังการทดลอง มีปฏิสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($F = 82.62$) แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพทั้งกลุ่มทดลองที่สอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพทั้งก่อนสอนและหลังสอน และกลุ่มควบคุมที่สอนด้วยวิธีบรรยายทั้งก่อนสอนและหลังสอน มีปัญหาเกี่ยวกับข้อสนเทศทางอาชีพ และตลาดแรงงานแตกต่างกัน

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนของปัญหาเกี่ยวกับข้อสนเทศทางอาชีพและตลาดแรงงาน
ระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง ทั้งก่อนและหลังการดำเนินการทดลอง

กลุ่ม		E_1	C_1	C_2	E_2
	$\bar{X}$	79.2285	75.2285	66.9142	47.7142
E_1	79.2285	-	4.00	12.3134	31.5143**
C_1	75.2285		-	7.3143	27.5143**
C_2	66.9142			-	19.2**
E_2	47.7142				-
		$r = 2$ $r = 3$ $r = 4$			
$q.01 (r, 68)$		3.76 4.28 4.60			
$\sqrt{MS_{error}/n \cdot q.01 (r, 68)}$		11.355 12.925 13.892			

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตาราง 4 ปรากฏว่า

คะแนนเฉลี่ยปัญหาเกี่ยวกับข้อสนเทศทางอาชีพและตลาดแรงงานระหว่างกลุ่มทดลอง
ก่อนการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ กับกลุ่มทดลองหลังจากได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ
โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า

นักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพนี้ จะมีปัญหาเกี่ยวกับข้อสงสัยทางอาชีพและตลาดแรงงาน น้อยกว่าเมื่อยัง ไม่ได้รับการสอน กิจกรรมแนะแนวอาชีพ

คะแนนเฉลี่ยปัญหาเกี่ยวกับข้อสงสัยทางอาชีพและตลาดแรงงานระหว่าง กลุ่มควบคุมที่ยัง ไม่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพกับกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่สร้างขึ้น จะมีปัญหาน้อยกว่านักเรียนในกลุ่มทดลองที่ยัง ไม่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ

คะแนนเฉลี่ยปัญหาเกี่ยวกับข้อสงสัยทางอาชีพและตลาดแรงงานระหว่าง กลุ่ม ควบคุมหลังการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ ด้วยวิธีบรรยายกับกลุ่มทดลองหลังการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพโดยใช้ชุดการสอน กิจกรรมแนะแนวอาชีพที่สร้างขึ้นจะมีปัญหาเกี่ยวกับข้อสงสัยทางอาชีพและตลาดแรงงาน น้อยกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพด้วยวิธีบรรยาย

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจ
ในการเลือกอาชีพ

Source fo Variation	df	SS	MS	F
Between group	1	3055.11	3055.11	14.5399 **
Subjects	68	14288.03	210.11809	
Trials	1	7656.1114	7656.1114	222.6641 **
Group X Trials	1	2159.7756	2159.7756	62.8131 **
Ss X Trials	68	2338.12	34.3841	
Totals	139	29497.147		

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 5 ปรากฏว่า

1. คะแนนปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจในการเลือกอาชีพของนักเรียนระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($F = 14.5399$) แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวตามชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ มีปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจในการเลือกอาชีพน้อยกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพด้วยวิธีบรรยาย

2. คะแนนปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจในการเลือกอาชีพของนักเรียน
กลุ่มทดลองระหว่างสอบก่อนและสอบหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01 ($F = 222.6641$) แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ
มีปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจในการเลือกอาชีพน้อยกว่าเมื่อยังไม่ได้รับการสอนกิจกรรม
แนะแนวอาชีพ

3. คะแนนปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจในการเลือกอาชีพของนักเรียน
ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และระหว่างการสอนก่อนกับการสอบหลังการทดลอง
มีคุณสมบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($F = 82.62$) แสดงว่า
นักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพทั้งกลุ่มทดลองที่สอนโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ
ทั้งก่อนสอนและหลังสอน กับกลุ่มควบคุมที่สอนด้วยวิธีบรรยายทั้งก่อนสอนและหลังสอน จะมีปัญหา
เกี่ยวกับการตัดสินใจในการเลือกอาชีพแตกต่างกัน

ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบคะแนนของปัญญาเกี่ยวกับการตัดสินใจในการเลือกอาชีพ
ระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง ทั้ง ก่อนและหลัง การดำเนินการทดลอง

		E ₁	O ₁	O ₂	E ₂
	$\bar{X}$	56.8	54.5428	51.9428	34.8285
E ₁	56.8	-	2.2572	4.8572	21.9715 **
O ₁	54.5428		-	2.6	32.5713 **
O ₂	51.9428			-	17.1143 **
E ₂	34.8285				-
			r = 2	r = 3	r = 4
q.01 (r, 68)			3.76	4.28	4.60
$\sqrt{\text{MS}_{\text{error}} / n \cdot q.01(r, 68)}$			9.213	10.486	11.27

* * มินยสำคัญที่ระกบ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 ปรากฏว่า

คะแนนเฉลี่ยปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจในการเลือกอาชีพระหว่างกลุ่มทดลองก่อนการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพกับกลุ่มทดลองหลังการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่สร้างขึ้น จะมีปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจในการเลือกอาชีพน้อยกว่าเมื่อยังไม่ได้เรียนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ

คะแนนเฉลี่ยปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจในการเลือกอาชีพระหว่างกลุ่มควบคุมก่อนการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพกับกลุ่มทดลองหลังการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพนี้ จะมีปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจในการเลือกอาชีพน้อยกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมก่อนการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ

คะแนนเฉลี่ยปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจในการเลือกอาชีพระหว่างกลุ่มควบคุมหลังการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพกับกลุ่มทดลองหลังการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่สร้างขึ้น จะมีปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจในการเลือกอาชีพน้อยกว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพด้วยวิธีบรรยาย

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4) ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524
2. เพื่อเปรียบเทียบผลของการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่สร้างขึ้นกับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ โดยใช้วิธีบรรยาย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยทั้งสองครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดราชโอรส เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2524 จำนวน 2 ห้อง ๆ ละ 35 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย จากห้องเรียนทั้งหมด 6 ห้อง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. แบบสำรวจปัญหาในการเลือกอาชีพ แบบมาตราส่วนประมาณค่าจำนวน 56 ข้อ ซึ่งประกอบด้วยปัญหาในการเลือกอาชีพทั้ง 3 ด้าน คือ
 - 1.1 ปัญหาเกี่ยวกับการรู้จักตัวเองในการเลือกอาชีพ
 - 1.2 ปัญหาเกี่ยวกับข้อสนเทศทางอาชีพและตลาดแรงงาน
 - 1.3 ปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจในการเลือกอาชีพ สร้างโดยผู้วิจัย

2. ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4) ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมย่อย ๆ 11 กิจกรรม ใช้เวลาประมาณ 38 คาบ แบ่งเป็น
ในเวลาเรียน 18 คาบ นอกเวลาเรียน 20 คาบ

วิธีดำเนินการทดลอง

1. นำแบบสอบถามในการเลือกอาชีพ ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มก่อนการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ
2. ดำเนินการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพกับกลุ่มทดลองเป็นเวลา 4 เดือน โดยสอนสัปดาห์ละ 1 คาบ รวม 18 คาบ ในช่วงกิจกรรมแนะแนว นอกนั้นใช้นอกเวลาเรียน เช่น การเยี่ยมชมสถานประกอบการและแหล่งวิทยากร และการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ส่วนกลุ่มควบคุมใช้ชีวิตสอนแบบบรรยาย โดยใช้เนื้อหาอย่างเดียวกันและใช้เวลาเท่ากัน
3. นำแบบสอบถามปัญหาในการเลือกอาชีพฉบับเดิม ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มอีกครั้ง หลังจากเสร็จสิ้นการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแล้ว

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการเลือกอาชีพของนักเรียน โดยเปรียบเทียบระหว่างปัญหาในการเลือกอาชีพของกลุ่มควบคุม กับกลุ่มทดลอง จากการทดสอบก่อนและหลังการทดลองสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพในปัจจุบันทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการรู้จักตัวเอง เพื่อการเลือกอาชีพ
2. ปัญหาเกี่ยวกับข้อสนเทศทางอาชีพและตลาดแรงงาน
3. ปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจในการเลือกอาชีพ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพนี้มีคะแนนปัญหาในการเลือกอาชีพทุกด้านต่ำกว่าเมื่อยังไม่ได้ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับปัญหาในด้านการรู้จักตัวเองเพื่อการเลือกอาชีพนั้นปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพมีคะแนนปัญหาค่ากว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพด้วยวิธีบรรยายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนั้นยังพบว่าคะแนนปัญหาด้านการตัดสินใจในการเลือกอาชีพของนักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ มีคะแนนต่ำกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพด้วยวิธีบรรยายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาด้านข้อสมมติเพศอาชีพและตลาดแรงงาน ปรากฏว่าคะแนนรองนักเรียนที่สอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ มีคะแนนค่ากว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพด้วยวิธีบรรยายอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น ปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่สร้างขึ้น มีปัญหาด้านการรู้จักตัวเองเพื่อการเลือกอาชีพ และด้านการตัดสินใจในการเลือกอาชีพน้อยกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพด้วยวิธีบรรยายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จะมีคะแนนปัญหาในการเลือกอาชีพในแต่ละด้านน้อยกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพตามชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ ส่วนปัญหาในข้อสมมติเพศเกี่ยวกับอาชีพและตลาดแรงงานนั้น นักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ

มีคะแนนสูงกว่าค่าที่นักเรียนที่ไม่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพตามชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจจะเป็นเพราะผู้วิจัยได้พบนักเรียนทั้งสองกลุ่มไปเยี่ยมชมสถานประกอบการพร้อมกัน ทั้งนี้ก็เพราะโดยปกติแล้วฝ่ายแนะแนวของโรงเรียนจะจัดพานักเรียนไปเยี่ยมชมสถานประกอบการปีละ 2 ครั้ง เป็นประจำ ผู้วิจัยในฐานะหัวหน้าฝ่ายแนะแนวของโรงเรียนที่ทดลองนี้เห็นว่าถ้าไม่พานักเรียนกลุ่มควบคุมไปด้วยก็เกรงว่านักเรียนจะเสียโอกาสเกินไป ดังนั้นจึงได้พากลุ่มควบคุมไปด้วยทั้งสองครั้ง ผู้วิจัยคิดว่าอาจจะเป็นเพราะกรณีนี้ก็ได้ที่ทำให้กลุ่มทดลองมีคะแนนสูงกว่าด้านข้อสนทนทางอาชีพและตลาดแรงงานต่ำกว่ากลุ่มควบคุมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 นักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่สร้างขึ้นจะมีคะแนนสูงกว่าในการเลือกอาชีพแต่ละด้านน้อยกว่าที่ยังไม่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวตามชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพนี้จะมีคะแนนสูงกว่าในการเลือกอาชีพทุกด้านต่ำกว่าเมื่อยังไม่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่สร้างขึ้น ได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่ถูกต้อง คือมีการวางแผนในการสอนทั้งในด้านเนื้อหาและการจัดกิจกรรม และได้นำไปทดลองกับนักเรียนกลุ่มย่อย ระหว่างทำการทดลองได้บันทึกพฤติกรรมของผู้ที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ พร้อมทั้งประเมินผลเพื่อนำไปแก้ไขส่วนที่บกพร่องทุกครั้งแล้วจึงนำไปทดลองใช้กับนักเรียนในกลุ่มใหญ่ ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่สร้างขึ้นจึงมีการดำเนินการสอนและการนำไปใช้ เป็นระบบมีขั้นตอนสามารถตรวจสอบข้อบกพร่องเพื่อทำการแก้ไขได้อีก การกำหนดขอบข่ายของเนื้อหา และวิธีการใช้ในการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ ผู้วิจัยได้กระทำโดยอาศัยหลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับอาชีพของผู้เชี่ยวชาญด้านนี้ เช่น แฟรงค์ พาร์สันส์ วิลเลียมสัน ฮอดเจนส์ ฮอฟฟอค ชูเปเปอร์ และบุคคลอื่น ๆ ดังได้กล่าวไว้ในบทที่ 2

และยังได้ศึกษาค้นคว้าจากผลงานการวิจัยต่าง ๆ และจากเครื่องมือทดสอบเพื่อการแนะแนว
แล้วนำมาจัดเนื้อหาโดยแบ่งออกเป็นสี่ส่วน เริ่มด้วยขั้นตอนที่หนึ่ง การให้นักเรียนรู้จักตัวเอง
โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ส่วนในขั้นตอนที่สอง ให้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อสนเทศทางอาชีพ และตลาดแรงงาน
ในปัจจุบัน โดยจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ไปเยี่ยมชมสถานประกอบการ สัมภาษณ์ผู้ประกอบการอาชีพ
โดยตรง และจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ร่วมกันอภิปรายผลจากการเยี่ยมชมสถานประกอบการต่าง ๆ
และในขั้นตอนที่สาม จัดนักเรียนเข้ากลุ่ม ๆ ละ 10 คน เพื่อให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม โดยนักเรียน
ใช้ข้อมูลจากกิจกรรมต่าง ๆ ในขั้นตอนที่หนึ่งคือการรู้จักตัวเอง เกี่ยวกับการเลือกอาชีพและนำข้อมูล
ในขั้นตอนที่สอง เกี่ยวกับอาชีพและตลาดแรงงานมาพิจารณาาร่วมกัน เพื่อเป็นแนวในการตัดสินใจ
พิจารณาวางแผนอาชีพของตนในอนาคต โดยมีอาจารย์แนะแนวเป็นที่ปรึกษาของกลุ่ม นอกจากนี้
จะเห็นว่าชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพได้นำกระบวนการกลุ่มเข้ามาใช้ในการเรียนการสอน
เป็นส่วนใหญ่ เพื่อจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ได้ร่วมกันออกความคิดเห็น
จึงทำให้นักเรียนเกิดความเพลิดเพลิน ไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียน และอยากเรียนในชั่วโมง
กิจกรรมแนะแนว ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวข้างต้นจึงทำให้ผลของการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพด้วย
ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่สร้างขึ้นสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการทดสอบครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ ปริญญา บุญศิลาเลิศ
(ปริญญา บุญศิลาเลิศ 2520 : 48) ได้ทดลองใช้ชุดการแนะแนวอาชีพกับนักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพมสารคาม "พมอตุตวิทยา" จังหวัดฉะเชิงเทรา

ในขณะที่ผู้วิจัยทดลองใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพนี้ก็มีครูอาจารย์มาขอเข้า
สังเกตการสอน และแสดงเจตน์จำนงค์ที่จะนำวิธีการนี้ไปใช้ในการสอนนักเรียนของตน เห็นได้ว่า
ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นที่สนใจของนักเรียนและครูของโรงเรียนโดยทั่วกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. ครูแนะแนวระดับต่าง ๆ อาจนำชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพนี้ไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพกับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย โดยคำนึงถึงความเหมาะสมในสภาพสังคมของนักเรียน สภาพความต้องการ และปัญหาของนักเรียน
2. สำหรับโรงเรียนที่ไม่มีบุคลากรด้านการแนะแนวโดยตรง อาจนำชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพนี้ไปใช้สอนในช่วงโม่งกิจกรรมแนะแนว โดยจัดอบรมครูปฏิบัติการ หรือครูที่ปรึกษา ให้ความรู้ในเรื่องการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพและการให้บริการสนเทศพอสมควร เป็นผู้ดำเนินการสอนแทนบุคลากรด้านแนะแนวโดยตรงได้
3. เนื่องจากการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทดลองใช้เทอมที่ 2 โดยต้องการศึกษาผลโดยเร็ว แต่เมื่อเวลาผ่านไปใช้จริง ๆ ควรยืดหยุ่น ขยายเวลาแนะแนว และการเพิ่มกิจกรรมแนะแนวตามความเหมาะสม เพื่อให้เป็นการแนะแนวอาชีพตลอดปี จะทำให้การสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่สร้างขึ้นนี้ใช้กับนักเรียนที่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4) ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพเพื่อใช้สอนในระดับอื่นด้วย เช่น ประถมศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 5 (ม.5) และมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ม.6)

2. ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวที่สร้างขึ้นเน้นเรื่องอาชีพ ควรจะมีการสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวที่เน้นในเรื่องการพัฒนาตนเองและในด้านการแนะแนวการศึกษาอีกด้วย เพื่อให้เยาวชนได้พัฒนาทุกด้าน.

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- คมเพชร นัตรศุภกุล คำบรรยายเรื่องทฤษฎีการเลือกอาชีพ ภาควิชาการแนะแนวและ
จิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาธมิตร 2519, 15 หน้า
- บริการสนเทศ ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสาธมิตร 2521, 232 หน้า
- จันทิมา บุญานิช การสำรวจความสนใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดเพชรบุรี
ที่มีต่อโรงเรียนอาชีวศึกษา วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2509, 82 หน้า
- จิตรอารี เนตรหิน การเปรียบเทียบค่านิยมทางอาชีพของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนมัธยมแบบประสม ภาคการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2513 วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสาธมิตร 2513, 102 หน้า อุดสาเนา
- จำเนียร ชวงโชติ "Discussion 66" วารสารแนะแนว 73, 23 - 36,
กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2524
- ขวดี นาคทัต อิทธิพลของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศีลธรรม
และความมีวินัยแห่งตน วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาธมิตร
2524, 189 หน้า อุดสาเนา
- สุธีรศักดิ์ วัชรจรสฤต การศึกษาค่านิยมในอาชีพของผู้ปกครองกับนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3
จังหวัดราชบุรี กรุงเทพฯ วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสาธมิตร 2525, 182 หน้า อุดสาเนา
- ณรงค์ สมพงษ์ การศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนประกอบหลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
วิชาสังคมศึกษาที่สร้างขึ้นโดยวิธีวิเคราะห์ แบบให้สัมพันธ์กับลักษณะความเป็นอยู่และปัญหา
ในท้องถิ่นชนบทภาคกลาง วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาธมิตร
2519, 216 หน้า อุดสาเนา

เกื้อ สวนานนท์ จิตวิทยาสำหรับครูและบุคลากร โอเคียนส์ไตร์ 2514, 349 หน้า
 ทัศนาศา แชนมณี และคณะ กลุ่มสัมพันธ์ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ บุรพาสิทธิ์การพิมพ์
 2522, 249 หน้า

ชญ์ แสงศักดิ์ "การศึกษาที่มุ่งไปสู่การงานและอาชีพ" บทความทางการศึกษาเพื่ออาชีพ
 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2520 อักษรสำเนา

นาวิน รุ่งรส เปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกเรียนต่อของนักเรียนชั้น ม.ศ.3 ประเภท
สหศึกษาระหว่างโรงเรียนมัธยมแบบประสมและโรงเรียนมัธยมแบบเดิม จังหวัดพระนครศรี
อยุธยา วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2514, 108 หน้า
 อักษรสำเนา

นิตยา ธรรมพันธ์ ค่านิยมในอาชีพและการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนมัธยมของรัฐบาล และโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี
ยะลา และนราธิวาส วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 2523, 139 หน้า อักษรสำเนา

บัญชา ศรีประมว กิจกรรมเสริมสร้างบุคลิกสัมพันธ์ อมรินทร์การพิมพ์ 2521, 253 หน้า
 บุญเชิด วิทยานันตพงษ์ การวัดและการประเมินผลการศึกษา ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520

ประจวบ ประภาวงศ์ "การวางแผนการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพ" วารสารแนะแนว 62
 17 - 20 เมษายน - พฤษภาคม 2522

ประมวดี วิทยาการ ค่านิยมในอาชีพและการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล จังหวัดนครสวรรค์ วิทยานิพนธ์ กศ.ม.

ประสาร เมืองหมุก การสำรวจปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ในโรงเรียนมัธยมแบบประสมภาคเหนือ
 ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 108 หน้า
 อักษรสำเนา

ปริญญา บุญศิลาเดชะ การทดลองใช้ชุดการแนะแนวอาชีพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนพเมสสารคาม "พเมอศุภวิทยา" จังหวัดฉะเชิงเทรา ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม.
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 48 หน้า อักษรสำเนา

มหาคไทย, กระทรวง กรมแรงงาน การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย)
 โรงพิมพ์คุรุสภา 2512, 495 หน้า

ฉ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ สถิติวิทยาทางการศึกษา วัฒนาพานิช 2515, 286 หน้า
 _____, สถิติเพื่อการวิจัย วัฒนาพานิช 2522, 286 หน้า

วัชรวิ ทรัพย์มี การแนะแนวอาชีพ ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2523,
 136 หน้า

วัชรวิ ชูคำ กิจกรรมกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู
 2519, 111 หน้า

_____ การสำรวจตนเอง (โมเดล) ระบบพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน หน่วยศึกษานิเทศก์
 กรมการฝึกหัดครู 2523, 79 หน้า

วิชาการ, กรม ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ คู่มือการแนะแนว เล่ม 1, 2, 3
 ประจักษ์การพิมพ์ 2520, 105, 164, 165 หน้า

_____ คู่มือการปฏิบัติงานแนะแนวตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2521 ชุดที่ 1
บริการแนะแนวของโรงเรียน 2523, 114 หน้า

_____ คู่มือการปฏิบัติงานแนะแนวตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ชุดที่ 2
การศึกษาเพื่อชีวิต 2523, 286 หน้า

- วิชาการ, กรม ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ คู่มือการปฏิบัติงานแนะแนวตามหลักสูตร
มัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ชุดที่ 3 โลกกว้างทางการศึกษา 2523, 373 หน้า
- _____ คู่มือปฏิบัติการแนะแนวตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ชุดที่ 4
การพัฒนาตน - จริยธรรมและวัฒนธรรม 2523, 471 หน้า
- _____ คู่มือการปฏิบัติงานแนะแนวตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ชุดที่ 5
โลกกว้างทางอาชีพ 2523, 579 หน้า
- วินิจ เกตุขำ และคมเพชร นัตรศุภกุล กระบวนการกลุ่มศึกษา 325 โอเคียนส์โตร
2523, 189 หน้า
- ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ คู่มือแนะแนวตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น
พุทธศักราช 2521 ยูไนเต็ลโปรดักชั่น 2520, 89 หน้า
- _____ คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 รังสีการพิมพ์จำกัด
2524, 103 หน้า
- ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ แนวการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521
อมรินทร์การพิมพ์ 2522, 179 หน้า
- _____ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 จงเจริญการพิมพ์ 2520, 252 หน้า
- _____ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 อมรินทร์การพิมพ์ 2523,
374 หน้า
- สนั่น ประจงจิตร การศึกษาเปรียบเทียบขององค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกอาชีพของ
นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบประสม และโรงเรียนมัธยมแบบธรรมดา
ในเขตอำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น ปริญญาณพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
2515, 134 หน้า
- สภาการศึกษาแห่งชาติ "แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520" ราชกิจจานุเบกษา
ฉบับที่ 94 ตอนที่ 31 ลงวันที่ 12 เมษายน 2520

สมพงษ์ มั่นระวัง การศึกษาแนวโน้มของการเลือกเรียนต่อสายสามัญและสายอาชีพของ
นักเรียนชั้น ม.ศ.3 จังหวัดสุโขทัย ปีการศึกษา 2512 ปริญญาโท กศ.ม.
 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2513, 161 หน้า อักษรสาเนา
 สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย ประมวลบทความของงานวิจัย การแนะแนวและจิตวิทยา
บางกอกการพิมพ์ 2524, 306 หน้า
 สวัสดิ์ เรืองฉาย "การวิเคราะห์ปัญหาการเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3"
วารสารแนะแนว 61 - 85 กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2519
 อรรถพร ประครองเวช การสำรวจปัญหาการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ในเขต 6 ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 2521, 55 หน้า อักษรสาเนา

Blackburn, Sarah Pauline Sturdirant. "Relationship of Selected Variables to Occupational and Educational Aspirations and Expectations of Female High School Seniors," Dissertation Abstracts. 35(7) : 4152, January 1975.

Boonthung Nannar. Occupational Choice Compared with Occupational Opportunities of Selected Students from Choburi. Master Thesis, Indiana University, 1957. 45 p.

Brewer, J.M. History of Vocational Guidance. New York Harper, 1942.

Collazo, Jenaro Collazo. "Occupational Plans of Puerto Rican Youth," Dissertation Abstracts. 28(4) : 2534 - 2535 October, 1967.

Dobbins, Loy Henderson. "Education and Occupational Aspirations and Expectation of High School Senior Boys in Five Louisiana Parishes," Dissertation Abstracts. 29(9) : 2958 - A, March, 1969.

Durgin, Rodney Wayne. "A Model of Managing Career Guidance Programs in Secondary Schools of Ohio," Dissertation Abstracts. 35(5) : 2674 - A, November 1974.

Eaddy, Vanik Siles. "The Influence of Selected Factors on the Vocation Choices of Vocational Agricultural Students in Louisiana," Dissertation Abstracts. 29(9) : 2959 - A, March, 1969.

- Gibson, Robert L. "Teacher Opinion of High School Guidance Program," The Personnel and Guidance Journal. 44 : 416 - 422 December, 1965.
- Ginzberg, E. "Guidance - Limited or Unlimited," The Personnel and Guidance Journal. 38 : 707 - 712, 1960.
- Herman J. Peters & James C. Hanson. Vocational Guidance and Career Development. 1971. 481 p.
- Holland John L. The Psychology of Vocational Choice. Blaisdell Publishing Company, 1966. 132 p.
- _____. Making Vocational Choices : a theory of careers. New Jersey, Prentice-Hall, 1973. 120 p.
- Hoppock, Robert. Occupational Information. McGraw-Hill Book Company, New York, 1963. 589 p.
- Houston, W., Robert and other. Developing Instructional Modules, A Modules System for Writing Modules. University of Houston, Texas, 1972. 120 p.
- Kuder, Merle S. Mapping Your Education. Western Washington State College, Bellingham, Washington U.S.A., 1966.
- Lordahl, Daniel Smersh. Modern Statistics for Behavioral Sciences. New York, Ronald Press, 1967. 385 p.
- Perrone, Phillip, A. "A Values and Occupational Perferences of Junior High School Girls," A Personnel and Guidance Journal. 44 : 245 - 257, November, 1965.
- Shertzer, Bruce and Peters, Human J. Guidance : Technique for Individual Appraisal and Development. The MacMillan Company, New York, 1965. 390 p.
- Super, Donald E. The Psychology of Career. New York, Harper and Brothers, 1957. 362 p.
- Super, Donald E. "A Reconceptualization of Vocational Guidance," Paper, NVGA Convention, Dallas, 1966. 250 p.
- Tanzer, Walter L. "Vocational Choices and Personality," A Study of Vocational Field and Vocational Aspiration Level. Dissertation Abstracts, 1957. 170 p.

חג שמחת תורה

ภาคผนวก ก

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ ม.4

จุดประสงค์ทั่วไป

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพนี้ช่วยให้นักเรียนได้สำรวจตนเองและเข้าใจตนเอง โดยเฉพาะในด้านความสนใจ ค่านิยม ความถนัด บุคลิกภาพ ความต้องการ ตลอดจน การเลือกวิถีชีวิต และช่วยให้นักเรียนได้สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ โอกาสในการ ประกอบอาชีพ ตลาดแรงงาน ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้มาเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ เลือกอาชีพ และเลือกวิชาเรียนที่จะเตรียมตัว เพื่อประกอบอาชีพในด้านที่เลือกไว้

จุดประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อให้นักเรียนได้สำรวจตนเอง ในด้าน บุคลิกภาพ ค่านิยม ความสามารถ ความถนัด และความสนใจ ความต้องการในอนาคต เพื่อจะได้เข้าใจตนเองตามความเป็นจริง
2. ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับตลาดแรงงาน และโลกของงาน ในปัจจุบัน
3. เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสม ตลอดจน สามารถเตรียมตัวที่จะไปประกอบอาชีพหรือ เรียนต่อ เพื่อให้มีทักษะที่จะไปประกอบอาชีพโดย อาศัยข้อมูลจากข้อ 1 และข้อ 2

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกได้ว่าตนเองสนใจอาชีพกลุ่มใด มีความถนัด และ ความสามารถที่จะประกอบอาชีพกลุ่มใด
2. นักเรียนสามารถบอกได้ว่าตนเองแตกต่างหรือเหมือนกับเพื่อนในด้านใดบ้าง เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับองค์ประกอบในการ เลือกอาชีพ

3. นักเรียนสามารถวางแผนเลือกอาชีพและเตรียมตัว เพื่ออาชีพในอนาคตได้

4. นักเรียนสามารถบอกลักษณะงานของอาชีพที่ได้เลือกว่าเหมาะสมกับตนได้

อย่างน้อย 5 อาชีพ

5. ปัญหาของนักเรียนในด้านการรู้จักตนเอง ด้านข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะอาชีพ และตลาดแรงงาน รวมทั้งปัญหาการตัดสินใจวางแผนอาชีพในอนาคตลดน้อยลง

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพชั้น ม.4

แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ

1. ขั้นการสำรวจตนเองเพื่อการเลือกอาชีพ ในขั้นนี้ให้นักเรียนเข้าใจตนเองว่ามีบุคลิกภาพ ความสามารถด้านใด มีความต้องการในชีวิตอย่างไร สนใจอาชีพแบบใด มีความถนัดด้านใด และยอมรับจุดด้อยและข้อจำกัดในการเลือกอาชีพ โดยจัดเป็นกิจกรรมย่อยทั้งหมด 5 กิจกรรม ใช้เวลาในชั้นเรียน 7 คาบ นอกเวลาเรียนประมาณ 3 คาบ
2. ขั้นการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ และตลาดแรงงาน ในขั้นนี้มุ่งให้นักเรียนมีโอกาสรู้จักโลกของงานโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น ได้รับประสบการณ์ตรงจากผู้ประกอบการ โดยการไปสัมภาษณ์หรือไปเยี่ยมชมสถานประกอบการ โดยการไปค้นหาข้อมูลจากเอกสาร และฟังการบรรยายของวิทยากร ในขั้นนี้นักเรียนจะเข้าร่วมกิจกรรมย่อยประมาณ 4 กิจกรรม ใช้เวลาในชั้นเรียนประมาณ 6 คาบ นอกเวลาเรียนประมาณ 10 คาบ
3. ขั้นการตัดสินใจเลือกอาชีพและเตรียมตัว เพื่อประกอบอาชีพ ในขั้นนี้จะได้นำข้อมูลจากขั้นที่หนึ่งและขั้นที่สองมาเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ และวางแผนเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ ดังนั้นในขั้นนี้จึงใช้การแนะแนว และการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ใช้เวลาในชั้นเรียนประมาณ 5 คาบ และนอกเวลาเรียนประมาณ 7 คาบ

สารบัญชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ ชั้น ม.4

<u>หัวข้อเรื่อง</u>	<u>จำนวนคาบ</u>	
	ในเวลา	นอกเวลา
ความจำเป็นของการแนะแนวอาชีพ	1	—
ทักษะที่สำคัญในวิชาชีพ	2	—
คุยกับใครดี	1	—
คณงานมหัศจรรย์	1	—
เชื้มทิศั้บคุ้ลั้กภาพ	1	—
จุดเด่นในวิชาชีพ	1	—
ทดสอบความถนัด และความสนใจในอาชีพ	—	3
โลกกว้างทางอาชีพ	3	6
อาชีพในห้องถั้	1	4
แผนการเรื้ยนมุงสู่อาชีพอะไร	1	—
ตลาดแรงงานและแหล่งหางาน	1	—
กระบวนการตัดสินใจในการเลือกอาชีพ		
โดยใช้ group career counseling	5	7
รวม	18	20
รวมทั้งหมด	38 คาบ	

กิจกรรมที่ 1

ความจำเป็นของการแนะแนวอาชีพ

ใช้เวลา 1 คาบ (50 นาที)

จุดมุ่งหมายทั่วไป ให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการแนะแนวอาชีพ

จุดมุ่งหมาย เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกความหมายของการแนะแนวอาชีพได้
2. นักเรียนสามารถบอกได้ว่าทำไมจึงต้องมีการแนะแนวอาชีพ อย่างน้อย 3 ข้อ

ความคิดรวบยอด

การแนะแนวอาชีพเป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเฉพาะการเรียนในหลักสูตรใหม่ (หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524) เพื่อให้นักเรียนจะได้สำรวจตนเอง และเตรียมตัวศึกษา เพื่อไปสู่อาชีพที่ตนสนใจ ถนัด และเหมาะสมกับบุคลิกภาพของตน เมื่อจบจากโรงเรียนไปแล้ว เพื่อถักมันให้เกิดการสูญเสียทางการศึกษา

เนื้อหา

การแนะแนวอาชีพ หมายถึง ขบวนการในการช่วยเหลือบุคคลแต่ละคนในการเลือกอาชีพ การเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ การเข้าไปประกอบอาชีพ และการสร้างความก้าวหน้าในการทำงาน

ความสำคัญที่ต้องมีการแนะแนวอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพราะ

1. การเรียนในปัจจุบัน เป็นการเรียนในหลักสูตรกว้าง มีแผนการเรียนต่าง ๆ ให้เลือก แต่นักเรียนส่วนใหญ่เลือกแผนการเรียนโดยมิได้พิจารณาตัวเองว่า ตนเองเหมาะสมที่จะประกอบอาชีพอะไร เพียงแต่เรียนไปก่อนแล้วค่อยคิดว่าจะประกอบอาชีพอะไรตอนหลัง
 2. นักเรียนมีความชอบในอาชีพต่าง ๆ ซึ่งไม่ตรงกับความเป็นจริงและไม่เหมาะสมกับตัวนักเรียน หรือบางครั้งจะเลือกอาชีพตามเพื่อนโดยไม่คำนึงถึงความสนใจ ความถนัดของตนเอง ผลที่ตามมาคือเกิดปัญหาในการทำงาน และปัญหาค่านิยมธุรกิจของประเทศ
 3. จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีปัญหาเรื่องการแนะแนวอาชีพมาก เพราะไม่ทราบว่าตนถนัดอะไร มีความสนใจในอาชีพใด และบุคลิกภาพของตนควรเหมาะกับอาชีพใด
 4. เนื่องจากอาชีพต่าง ๆ ในปัจจุบันมีมาก เกินกว่านักเรียนจะเรียนรู้ได้หมด ว่าอาชีพใดมีลักษณะอาชีพอย่างไร และต้องการคนที่มีคุณสมบัติอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับอาชีพนั้น
- จากข้อมูลต่าง ๆ ข้างต้น จึงเป็นเหตุให้โรงเรียนจัดชั่วโมงการสอนกิจกรรมแนะแนวขึ้น และสิ่งที่จะบรรจุไว้สอนในชั่วโมงนี้ก็คือ การสอนเรื่องการแนะแนวอาชีพ

กิจกรรมที่ใช้

1. แบ่งกลุ่มย่อย
2. ระดมพลังสมอง
3. รายงานหน้าชั้น

อุปกรณ์

"ห้องของขวัญ" ภายในห้องบรรจุหัวข้อที่จะให้นักเรียนระดมพลังสมอง โดยมีหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การแนะแนวอาชีพหมายถึง กระบวนการให้การช่วยเหลือบุคคลแต่ละคน ในการเลือกอาชีพ การเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพและการเข้าไปประกอบอาชีพ พร้อมทั้งการสร้างควมก้าวหน้าในการทำงาน ท่านเห็นด้วยกับความหมายนี้หรือไม่ เพราะอะไร
2. การแนะแนวอาชีพเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาหรือไม่ เพราะอะไร
3. การพิจารณาเลือกแผนการเรียน ควรจะพิจารณาจากความสนใจ ความถนัด ความสามารถ และคำนึงถึงความต้องการของตลาดแรงงานจริงหรือไม่ เพราะอะไร
4. "ควรวางแผนอาชีพในอนาคตของตนเองไว้ แล้วจึงเลือกเรียนเพื่อไปสู่อาชีพในอนาคตนั้น" ท่านเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด
5. ทำไมคนเราจึงต้องทำงาน
6. การพัฒนาคนให้ตรงกับงานก็จะเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศด้วย ท่านเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด
7. ประเทศชาติจะพัฒนาได้ก็ต่อเมื่อประชาชนในประเทศได้ทำงานตามที่เขาสนใจ และถนัด ท่านเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด

8. เรียนอะไรก็ได้ขอให้เรียนไปก่อนแล้วค่อยหางานทำทีหลัง
9. เกิดมาทั้งทีจะต้องเรียนมหาวิทยาลัยให้ได้ เพื่อจะได้ประกอบอาชีพที่สังคมยกย่อง
10. ปัจจุบันนักเรียนมักจะเลือกเรียนตามเพื่อน คิดว่าเป็นผลดีเพราะทำให้ไม่ต้องเสียเวลาในการเลือก
11. อาชีพที่ดีควรเลือกตามบิดามารดา เพราะท่านมีประสบการณ์มาก่อน

การดำเนินกิจกรรม

1. ขั้นนำ

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม โดยการนับ ให้นักเรียนเลือกประธาน และเลขาธิการจากกลุ่ม

2. ขั้นปฏิบัติ

1. ให้ตัวแทนกลุ่มมารับซองของซองขวัญ กลุ่มละ 1 ซอง
2. ผู้นำกลุ่ม (อ.เนะเนว) บอกกติกาการเปิดซองของซองขวัญ

กติกา เมื่อประธานกลุ่มเปิดซองของซองขวัญแล้วให้ประธานกลุ่มอ่านหัวข้อให้เพื่อนในกลุ่มฟัง และให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มเลือกหัวข้อในซองมา 2 หัวข้อ โดยบอกด้วยว่าทำไมจึงเลือกหัวข้อนั้น เมื่อได้หัวข้อแล้วให้ประธานดำเนินการอภิปรายระดมสมอง สมาชิกในกลุ่มว่าเห็นด้วยหรือไม่ กับข้อความที่เลือกมาพร้อมทั้งให้เหตุผลว่าเพราะอะไร โดยผลการอภิปรายทั้งหมดของกลุ่ม เลขาธิการจะเป็นผู้จับบันทึกไว้

3. เมื่อผู้นำกลุ่มแจ้งกติกาเรียบร้อยแล้ว จึงกำหนดเวลาในการระดมสมอง โดยใช้เวลา 20 นาที
4. เมื่อหมดเวลาผู้นำกลุ่มจะให้สัญญาณโดยการบอกให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมารายงานถึงผลของการระดมสมองในกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับกลุ่มอื่น ๆ โดยใช้เวลาดากลุ่มละ 5 นาที

5. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงหัวข้อต่าง ๆ ที่ในกลุ่มต่าง ๆ ได้ช่วยกันระดมสมอง พร้อมทั้งบอกเล่าสิ่งเหล่านี้เป็นของขวัญที่ผู้นำกำลังจะมอบให้นักเรียนในปีใหม่นี้คือ
1. ให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการแนะแนวอาชีพ และความจำเป็นที่จะต้องมี การแนะแนวอาชีพในระดับมัธยมศึกษา
 2. เป็นก้าวแรกที่นักเรียนจะได้ตระหนักถึงการวางแผนอาชีพของตนเองในอนาคต

การประเมินผล

1. สังเกตจากการที่นักเรียนร่วมกันอภิปรายระดมสมองในกลุ่ม
2. สังเกตจากตัวแทนกลุ่มที่ออกมาบรรยายงานหน้าชั้น
3. สังเกตจากการออกความคิดเห็นระหว่างครูกับนักเรียนในตอนสรุป
4. ตรวจสอบแบบสอบถามนักเรียน

ให้นักเรียนเติมคำหรือข้อความต่อไปนี้ให้สมบูรณ์และถูกต้อง

ชื่อ ชื่อสกุล ชั้น/...

1. การแนะแนวอาชีพ หมายถึง
.....
2. นักเรียนได้เรียนมาในระดับประถมและมัธยมต้น เคยได้ยินคำว่า การแนะแนวอาชีพหรือไม่ ถ้าเคย นักเรียนเข้าใจอย่างไร
.....
และปัจจุบันนี้ นักเรียนเข้าใจว่าอย่างไร

3. ปัจจุบันนี้ นักเรียนจะได้อ่านคำว่า "การแนะแนวอาชีพ" อยู่เสมอ นักเรียนคิดว่า การแนะแนวอาชีพมีความสำคัญอย่างไร

1.
2.
3.
4.
5.

4. จากการระดมสมองในชั่วโมงนี้นักเรียนได้รับประโยชน์อะไรบ้าง

1.
2.
3.

5. ของขวัญที่นักเรียนได้รับในวันนี้คืออะไร

1.
2.
3.

กิจกรรมที่ 2
ทักษะที่สำคัญของข้าพเจ้า
ใช้เวลา 2 คาบ (100 นาที)

จุดมุ่งหมายทั่วไป เพื่อให้นักเรียนได้สำรวจกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่น่ามาที่ทำให้นักเรียน
พอใจและมีอะไรบ้าง และในกิจกรรมเหล่านั้นได้ใช้ทักษะทางด้านใดบ้าง

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกได้ว่ากิจกรรมที่นักเรียนเคยทำและเป็นที่พอใจของนักเรียน
มีอะไรบ้าง (ตอบอย่างน้อย 10 กิจกรรม)
2. นักเรียนสามารถบอกได้ว่ากิจกรรมที่เคยทำส่วนมากทำร่วมกับคน หรือสิ่งของ
หรือข้อมูล
3. นักเรียนสามารถบอกได้ว่ากิจกรรมต่าง ๆ ใช้ทักษะอะไรบ้าง
4. นักเรียนสามารถบอกได้ว่าตนเอง เคยใช้ทักษะด้านใดมากที่สุด (อย่างน้อย
3 ทักษะ)

ความถี่การวัดผล

การเข้าใจตัวเอง เป็นสิ่งสำคัญมากในการดำรงชีวิต เพราะฉะนั้นนักเรียน
มีโอกาสรู้จักตัวเองก็ขึ้นเท่าไร นักเรียนย่อมจะยิ่งมีความสามารถที่จะตัดสินใจ
และเลือกสิ่งที่เหมาะสมสำหรับตัวนักเรียนได้มากขึ้นเท่านั้น

ในกิจกรรมนี้จึงมุ่งให้นักเรียนได้สำรวจประสบการณ์หรือกิจกรรมที่ภาคภูมิใจ
และพอใจ ซึ่งนักเรียนเคยทำมาว่ากิจกรรมส่วนใหญ่ได้ใช้ทักษะส่วนใดมากที่สุด
เพื่อสะท้อนให้นักเรียนได้รู้จักตัวเองมากยิ่งขึ้น

เนื้อหา

การสำรวจทักษะที่สำคัญของข้าพเจ้า โดยการให้นักเรียนลองคิดว่า ตั้งแต่เกิดมาจนถึงปัจจุบันนักเรียนเคยทำกิจกรรมอะไรบ้าง เป็นที่พอใจ ภูมิใจของนักเรียน ให้บอกมาอย่างน้อย 10 กิจกรรม และในแต่ละกิจกรรมนั้นนักเรียนได้ร่วมทำกิจกรรมกับคน หรือสิ่งของ หรือข้อมูล และให้นักเรียนเลือกกิจกรรมที่ชอบที่สุด และพอใจออกมาทำกิจกรรม ในจำนวนสิบกิจกรรมนั้น โดยให้นักเรียนเขียนรายละเอียดของกิจกรรมทั้ง 5 ว่านักเรียนได้ทำกิจกรรมอย่างไรบ้าง ช่วงไหน หรือตอนไหนที่ให้นักเรียนพอใจ และภาคภูมิใจที่สุด

กิจกรรมที่ใช้

1. แบ่งกลุ่มย่อย
2. เขียนเรียงความกิจกรรมที่ข้าพเจ้าชอบ
3. อภิปรายกลุ่ม

อุปกรณ์

1. กระดาษเปล่าให้นักเรียนเขียนกิจกรรมอย่างละเอียดคนละ 1 แผ่น
2. แบบสำรวจกิจกรรมที่ข้าพเจ้าชอบคนละ 1 แผ่น
3. ตัวอย่างการเขียนทักษะคนละ 1 ชุด
4. ตัวอย่างการจัดลำดับทักษะ 1 แผ่น

การดำเนินกิจกรรม (คาบที่หนึ่ง 50 นาที)

- ขั้นนำ
1. ครูกล่าวถึงชั่วโมงที่ผ่านมา หรือ (จะให้นักเรียนกล่าวสรุปก็ได้ว่า) กิจกรรมที่ผ่านมา นักเรียนได้ช่วยกันระดมสมองเกี่ยวกับความหมายของการแนะแนว ความสำคัญของการแนะแนวอาชีพในระดับมัธยมศึกษา

กิจกรรมต่อไปนี้เป็นกิจกรรมให้นักเรียนได้สำรวจตนเอง เพราะการ
เข้าใจตนเอง เป็นสิ่งสำคัญมากในการวางแผนดำรงชีพ ยิ่งนักเรียนได้
มีโอกาสรู้จักตัวนักเรียนดีขึ้นเท่าไร

ดังนั้นในกิจกรรมนี้จึงมุ่งให้นักเรียนได้สำรวจตนเองโดยการสำรวจ
ประสบการณ์หรือกิจกรรมที่นักเรียนภาคภูมิใจหรือพอใจ ที่เคยทำมาตั้งแต่เด็ก
จนถึงปัจจุบัน

2. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม โดยการนับ โดยมีประธานและเลขาคณะ
(ในกรณีที่นักเรียนจำนวนมาก 50 คนขึ้นไป ไม่ต้องแบ่งกลุ่มก็ได้
ให้นักเรียนนั่งเป็นคู่ ๆ)

ขั้นตอนปฏิบัติ

1. ครูแจกแบบสำรวจกิจกรรมที่ข้าพเจ้าชอบให้คนละ 1 แผ่น
2. ครูให้นักเรียนเขียนกิจกรรมที่นักเรียนเคยทำ และเกิดความสุข ความพอใจ
ความภาคภูมิใจในกิจกรรมนั้น ๆ มาอย่างน้อย 10 กิจกรรม และให้แบ่ง
กิจกรรม โดยแยกตามลักษณะความสนใจได้ 3 ด้านด้วยกันคือ สนใจส่วนบุคคล
สนใจสิ่งของ และสนใจข้อมูล ใช้เวลา 15 นาที (โดยให้ปรึกษา
เพื่อนในกลุ่มได้)
3. ให้นักเรียนถึงกิจกรรมออกมา 5 กิจกรรม ใน 10 กิจกรรม ที่นักเรียนชอบ
และภาคภูมิใจที่สุด มาเขียนเป็นลักษณะเรียงความโดยเล่าถึงกิจกรรมที่ทำมา
อย่างละเอียด และบอกส่วนไหนของกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนพอใจและ
ภาคภูมิใจ ให้เวลา 20 นาที (ครูแจกกระดาษเปล่าให้คนละ 1 แผ่น)

4. ครูแจกตัวอย่างการเขียนทักษะ คนละ 1 ชุด พร้อมทั้งอธิบายตามตัวอย่างให้นักเรียนเข้าใจ (ตัวอย่างการตอบกระทู้) โดยครูและนักเรียนช่วยกันทำ
5. ให้นักเรียนเขียนทักษะของตนเองจากกิจกรรมที่ 1 โดยร่วมปรึกษากับเพื่อน คือเจ้าให้เพื่อนฟังและให้เพื่อนช่วยจัดกิจกรรมที่เห็นว่าใช้ทักษะใดบ้าง โดยใช้ดินสอคำหรือเมจิกผสมลงในช่องว่าง ๆ ให้ชัดเจน

หมายเหตุ

กิจกรรมที่เหลืออีก 5 กิจกรรม ให้นักเรียนไปทำเป็นการบ้าน โดยดูจากตัวอย่างที่ให้ และการทำร่วมกับเพื่อน ให้นำมาในชั่วโมงต่อไป (ครูต้องย้ำให้มากเพราะส่วนใหญ่เด็กเรียนมักจะลืมมา)

การประเมินผล

1. สังเกตจากการเขียนกิจกรรมที่เข้าใจชอบ และการแยกกิจกรรมเหล่านั้นว่าส่วนใหญ่ทำงานร่วมกับ คน หรือสิ่งของ หรือข้อมูล
2. สังเกตจากการทำงานร่วมกัน การอภิปรายออกความคิดเห็น
3. ตรวจการเขียนกิจกรรมที่แยกไปตามทักษะต่าง ๆ ว่าเข้าใจมากเพียงใด
4. จากการซักถามคำถามนักเรียนเข้าใจเรื่องทักษะที่ใช้ในกิจกรรมที่เคยทำมากเพียงใด และถามนักเรียนสามารถที่จะประเมินผลตนเองได้หรือไม่ว่าทักษะของคนนั้นคืออะไรบ้าง

ภาคผนวก

กิจกรรมที่ข้าพเจ้าชอบ

ในตารางข้างล่างนี้ จงเขียนกิจกรรมที่นักเรียนกระทำมา 10 กิจกรรม ลงใน
ช่องทางซ้ายมือของนักเรียน เช่น วาดรูป เล่นเทนนิส เย็บเสื้อ อ่านหนังสือ เล่น
เครื่องบินกระดาษ แกรดยนต์ สละสลึงของต่าง ๆ พูลในที่ประชุม ฯลฯ

กิจกรรมที่ข้าพเจ้าชอบ	คน	สิ่งของ	ข้อมูล
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
รวมจำนวน			

จงแบ่งชนิดความสนใจของกิจกรรมในลักษณะต่อไปนี้

1. จงทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง "คน" ให้ตรงกับกิจกรรมที่เขียน และมีความหมายว่าสิ่งนั้นเกี่ยวกับการอยู่รวมหรือทำงานร่วมกับคน
2. จงทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง "สิ่งของ" ให้ตรงกับกิจกรรมที่นักเรียนเห็นว่า เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับของ (แม้ว่ากิจกรรมนี้จะเกิดอยู่ในบริษัทของคนก็ตาม เพราะสิ่งที่ต้องการเน้นย้ำในที่นี้ก็คือ การไตร่ตรอง หรือขอบเขตที่ได้จากความพยายามของท่าน
3. จงทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง "ข้อมูล" ให้ตรงกับกิจกรรมที่เห็นว่า เป็นการทำงานกับข้อมูล (ข้อมูลหมายถึงหลายอย่าง เช่น ข้อสนเทศ คำพูด สัญลักษณ์ ตัวเลข ความคิด ฯลฯ)

นักเรียนอาจจะใส่เครื่องหมาย / ลงในกิจกรรมใด ๆ มากกว่า 1 ครั้งก็ได้ หลังจากเช็คกิจกรรมต่าง ๆ แล้วจะรวมจำนวนของแต่ละช่อง จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจยิ่งขึ้นว่านักเรียนชอบใช้เวลาอย่างไร

การเขียนทักษะ

ในการเขียนทักษะนี้ขอให้ท่านนึกถึง เหตุการณ์ที่ถือเป็นสิ่งประทับใจในเรื่องความสำเร็จในชีวิตของท่านมาสัก 5 เหตุการณ์ ความสำเร็จนี้ไม่ได้หมายถึงว่าท่านจะทำได้ดีกว่าคนอื่น แต่ควร เป็นเหตุการณ์ที่ท่านเรียนรู้ที่จะทำสิ่งนั้นขึ้นมา โดยที่ในช่วงแรกท่านอาจจะทำไม่เป็น ตัวอย่างเช่น ฉันเรียนรู้ที่จะประกอบของเล่นได้เอง หรือนันทวนคุณแม่ไปคุุละครที่กรมศิลป์ ฯลฯ

วิธีทำ ขอให้ท่านพยายามนึกถึงสิ่งต่าง ๆ ที่ท่านชอบทำ หรือมีความสุขเมื่อนึกถึงกิจกรรมนั้น ๆ ที่ท่านเคยทำไม่ว่าจะเป็นในช่วง เวลาเล่น, เวลาทำงาน, หรือขณะ เรียนหนังสือ ท่านอาจจะนึกเป็นช่วง ๆ ของชีวิตเช่น ในช่วงอนุบาล ประถมต้น ประถมปลาย มัธยมต้น มัธยมปลาย เป็นต้น

เมื่อนักเรียนนึกได้หลายกิจกรรม (ประมาณ 10 กิจกรรม) ขึ้นต่อไปขอให้ดึงออกมาเพียง 5 กิจกรรม ที่ท่านกระทำโดยเฉพาะ และเป็นกิจกรรมที่แสดงความสำเร็จ และเป็นความภาคภูมิใจในตัวนักเรียน และการเขียนกรณียาเขียนถึงรายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรมนั้น ๆ รวมถึงทักษะของความสำเร็จและภาคภูมิใจ ตัวอย่างเช่น

"เมื่อนั้นอายุได้ 7 ขวบ ครูได้ให้นักเรียนไปทำกระทงสำหรับเทศกาลลอยกระทง ฉันกับมาดถึงบ้านก็ไปอยู่ที่ต้นกล้วยหลังบ้าน สิ่งให้คนงานช่วยตัดทรงกลดด้วยให้ และให้เขาเราะใบออกหึ่งเสร็จแล้วเอามากรองไว้ตรงหน้า พยายามนึกว่ากระทงที่เคยเห็นที่ตลาดนั้นเขาทำเป็นรูปร่างไร่เสร็จแล้วก็นำเอามาตัดตามรูปที่คิดว่ามันควรจะเป็นได้ กระทงออกมารูปร่างพิสด ไม่เหมือนที่เห็นนักแต่ก็ใช้การคือลอยน้ำได้ เสร็จแล้วฉันก็เอาเศษผ้าชุบเทียนมาปักและติดกระดาษให้เป็นรูปร่าง ปักไว้อีกตรงยอด และเอาดอกไม้มาปักเรียงรายตามสันของกระทงให้ดูสวย ๆ ทำให้กระทงดูแปลกกว่าของคนอื่น ๆ รู้สึกภาคภูมิใจมาก"

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	กิจกรรม
										ข. <u>โดยใช้ร่างกาย</u> 9. การเคลื่อนไหวกล้ามเนื้ออย่างสัมพันธ์ 10. นักกีฬา กายกรรม สมบูรณ์ 11. ทำกิจกรรมกลางแจ้ง
										ค. <u>โดยใช้คำพูด</u> 12. อ่าน 13. ทววจภาษา 14. เขียนหรือแต่งเรื่อง 15. พูด ปราศรัย 16. การสอน การฝึก 17. คนตรวจรูป 18. จำคำแม่นยำ
										ง. <u>ใช้สัมผัสทั้ง 5</u> 19. สังเกต สำนวจ (ตรวจจวดยสยตค) 20. ทววจอยงดะเอียค (เจ็ดคณ, ส้งคต) 21. วิเคราะห้ดะเอียคเยะ 22. สนจกัษรยดะเอียคตง ๆ
										จ. <u>ใช้ตัวเลข</u> 23. นับจนวน 24. กะประมาณรยจย

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	กิจกรรม
										จ. <u>ใช้ตัวเลข</u> (ต่อ)
										25. คิดเลข คำนวณตัวเลข
										26. เทรียนึก ทำรายการรับจ่าย
										27. ฝ่ายการเงินควบคุมเงิน
										28. ค้างบประมาณ
										29. ความจำคานตัวเลข
										30. คิดเลขคิด, คิดเลขอย่างรวดเร็ว
										ฉ. <u>ใช้แผนพิเศษ</u>
										31. ประมาณการล่วงหน้า
										32. มองคนและสถานการณ์ออกอย่างถูกต้อง
										33. เข้าใจคนได้ลึกซึ้ง
										34. ตัดสินใจทำสิ่งที่ความรู้สึกบอก
										35. มองภาพพจน์ออกได้ง่ายและเร็ว
										ช. <u>ใช้การวิเคราะห์และการใช้เหตุผล</u>
										36. วิจัย รวบรวมข้อมูล
										37. วิเคราะห์มองส่วนสมได้
										38. จัดเป็นประเภท
										39. แก้ปัญหา
										40. แยกสิ่งที่สำคัญออกจากสิ่งไม่สำคัญ
										41. ลงความเห็นหรือสาเหตุความเป็นมา

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	กิจกรรม
										ท. <u>ใช้การวิเคราะห์และการใช้เหตุผล (ต่อ)</u> 42. จักรระบบให้เรียบรอย จักของให้เข้าหามวกหมู่ 43. เปรียบเทียบ เห็นความคล้ายคลึงกันหรือต่างกัน 44. ทดสอบ, ลอง, ชิม (อาหาร เสื้อผ้า) 45. ประเมินผล
										๗. <u>ใช้ความคิดริเริ่ม</u> 46. ไข่มโนภาพ, ความฝัน 47. ประดิษฐ์ขึ้น, สร้างขึ้น 48. คีโชน เสริมต่อ การออกแบบหรือสร้างแบบ 49. ลองคอเติม 50. ปรับเข้าเปลี่ยนแปลงให้เข้าได้
										๘. <u>ใช้ความช่วยเหลือ</u> 51. ช่วยเหลือรับใช้ 52. เข้าใจความรู้สึกของคนอื่น 53. รับฟัง 54. สร้างความคุ้นเคยกับบุคคล 55. ปลอบใจให้กำลังใจ 56. มีความเข้าใจ 57. ช่วยเหลือผู้อื่นกล้าขึ้น 58. มีความรู้สึกร่วมไปกับผู้อื่น

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	กิจกรรม
										ณ. <u>ใช้ความช่วยเหลือ</u> (ต่อ) 59. ตัวแทนทำให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง 60. มีแรงจูงใจกันผู้อื่น 61. ร่วมรับคำชมโดยทั่วหน้ากัน 62. ทำให้ผู้อื่นรู้สึกค่าขึ้นสูงขึ้น 63. ช่วยเป็นกำลังใจ, รักษาร่างกายและจิตใจ 64. ช่วยแนะแนวให้ผู้อื่น ค. <u>การใช้ทักษะทางศิลปะ</u> 65. แต่งเพลง 66. เต้นดนตรี, ร้องเพลง 67. คัดแปลงของให้สวยงาม (แกะสลัก) 68. ตกแต่งประติมากรรม หรือคัตวรี เริ่มทางศิลปะ 69. ใช้สีในกิจกรรมประติมากรรมเขียนรูป 70. นักแสดง ใช้ท่าทางทำให้เกิดความรู้สึก 71. ใช้ถ้อยคำอย่างสละสลวย, รมย์กวี วัง เช่น โคลง กถอน กวี ค. <u>ใช้ความเป็นผู้นำ</u> กติ 72. วิเริ่มทำงานมีความคิดในกิจกรรมต่าง ๆ 73. เป็นผู้นำเริ่มต้นในการสร้างความสัมพันธ์ 74. จัดการรวบรวม (ทีม)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	กิจกรรม
										ค. ใช้ความเป็นผู้นำ, ก้าว (ต่อ)
										75. นำ, แนะนำ
										76. ตักสินใจ
										77. กล้าเสี่ยง
										78. ตัวแทนในการแสดงตนต่อกลุ่ม (ให้ความบันเทิง)
										79. ชักชวน, พูดหวานล่อม, คอรอง, โฉมหน้า
										ข. ใช้ติดตามผล
										80. ใ้ในสิ่งที่ผู้อื่นสร้างขึ้น
										81. ทำตามแผนที่ผู้อื่นมอบหมายให้เรียบร้อย
										82. ทำตามรายละเอียดที่ได้รับมอบหมาย
										83. จัดแบ่งประเภท ลงบันทึก ทำหน้าที่เก็บรวบรวม จัดข้อมูลให้เข้าที่

Richard Bolles จากหนังสือ What Color is Your Parachute ?

[illegible]

ก็ให้คัดทักษะนั้นออกมา ตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นคือ 52 เข้าใจความรู้สึก
 ของผู้อื่น และข้อ 53 รับฟัง ให้ดูในหมวดทักษะอื่น ๆ ด้วย และทักษะย่อยใด
 ที่ฝนด้วย เมจิมากที่สุดก็ดึงออกมา ให้ดึงออกมาประมาณ 6 ทักษะ หรือถ้า
 เป็นคะแนนหมวดก็ดึงคะแนนมากที่สุดเรียงลงมาออกมาประมาณ 6 หมวดเช่นกัน

อธิบายให้นักเรียนเข้าใจและให้เช็กคะแนนออกมาให้ได้ 6 หัวข้อ

จะเป็นทักษะย่อยหรือหมวดใหญ่ก็ได้ หรือจะทำทั้ง 2 อย่างยิ่งดีมาก

2. ครูแจกตัวอย่างแบบการจัดลำดับทักษะให้นักเรียนกลุ่มละ 1 แผ่น และแบบกรอกทักษะ
 ที่สำคัญของข้าพเจ้าอีก 1 แผ่น
3. ครูอธิบายการจัดลำดับทักษะตามตัวอย่างที่แจก และให้เด็กทำทักษะทั้ง 6 ที่หาได้
 มาจัดตามตัวอย่าง เมื่อได้แล้วจึงนำมาเขียนลงในแบบกรอกทักษะที่สำคัญของข้าพเจ้า
 เรียงตามลำดับ 1 ถึง 6
4. ให้นักเรียนในกลุ่มได้เล่าถึงทักษะของตนที่สำรวจได้จากกิจกรรมและให้เพื่อนในกลุ่ม
 ช่วยกันอภิปรายว่าทักษะนั้นเหมาะสมหรือเป็นจริงหรือไม่ เพราะเหตุใด และให้
 นักเรียนทุกคนเปรียบเทียบทักษะของตนว่าเหมือนกันหรือไม่เพราะเหตุใด

การประเมินผล

1. ตรวจสอบแบบแยกทักษะของนักเรียนว่าทำได้ถูกต้องเพียงใด
2. สังเกตจากการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนว่านักเรียนรู้จักตัวเองขึ้นบ้างหรือไม่
3. ตรวจสอบการเขียนทักษะที่สำคัญของข้าพเจ้า ว่านักเรียนทำได้ถูกต้องหรือไม่

ภาคผนวก

ข้อเสนอแนะในการจัดลำดับทักษะ

เมื่อนักเรียนมีคะแนนของทักษะต่างกันต่าง ๆ แล้ว ให้นำทักษะที่ได้คะแนนมาก มาเขียนไว้ 6 ลำดับ โดยจัดลำดับดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 นำเอาทักษะทั้ง 6 มาเรียงกัน และใส่หมายเลข 1 ถึง 6 ลงข้างหน้า ทักษะแต่ละชนิด สมมติว่าได้

- 1 การวิเคราะห์และการใช้เหตุผล
- 2 การใช้ทักษะทางศิลปะ
- 3 การใช้คำพูด
- 4 การใช้ความคิดริเริ่ม
- 5 การให้ความช่วยเหลือ
- 6 การเป็นผู้นำ, กล้า

ขั้นที่ 2 เขียนเป็นตารางดังนี้

1	2								
1	3	2	3						
1	4	2	4	3	4				
1	5	2	5	3	5	4	5		
1	6	2	6	3	6	4	6	5	6

ขั้นที่ 3 ดูจากคอลัมน์แรกแต่ละคู่ เช่น เบอร์ 1 และ 2 พิจารณาว่าถ้านักเรียน ต้องเลือกระหว่าง เบอร์ 1 การวิเคราะห์และการใช้เหตุผล และเบอร์ 2 การใช้ทักษะ ทางศิลปะ และต้องถามตัวเองว่า ระหว่างการวิเคราะห์และการใช้เหตุผล กับ การใช้ทักษะ ทางศิลปะ นักเรียนจะเลือกข้อใด ให้นักเรียนเลือกข้อมูลในแต่ละคู่ แล้ววงเลขที่เลือกไว้ เช่น

๑ ๒ ซึ่งแผนการวิเคราะห์และการใช้เหตุผล แต่นักเรียนพิจารณาเป็น
คู่ ๆ ไป ทีละคอมเพล็กซ์ ซึ่งสมมติว่าได้ผลดังต่อไปนี้

① 2
 1 ③ | 2 ③
 ① 4 | 2 ④ | ③ 4
 1 ⑤ | 2 ③ | 3 ⑤ | 4 ⑤
 1 ⑥ | 2 ⑥ | 3 ⑥ | 4 ⑥ | ⑤ 6

ชั้นที่ 4 ให้นักเรียนนับจำนวนวงกลมในแต่ละเบอร์ ดังนี้

ข้อมูล 1	จำนวน	2	ครึ่ง
ข้อมูล 2	จำนวน	0	ครึ่ง
ข้อมูล 3	จำนวน	3	ครึ่ง
ข้อมูล 4	จำนวน	1	ครึ่ง
ข้อมูล 5	จำนวน	5	ครึ่ง
ข้อมูล 6	จำนวน	4	ครึ่ง

ขั้นที่ 5 ให้นักเรียนนำเอาจำนวนครั้งที่ถูกทรงกลมมากที่สุด ขึ้นเป็นอันดับ 1 แล้วเรียงตามลำดับลงมาคือ

ข้อมูลที่ 5 การให้ความช่วยเหลือ
ข้อมูลที่ 6 การเป็นผู้นำ และกล้า
ข้อมูลที่ 3 การใช้คำพูด
ข้อมูลที่ 1 การวิเคราะห์และการใช้เหตุผล
ข้อมูลที่ 4 การใช้ความคิดริเริ่ม
ข้อมูลที่ 2 การใช้ทักษะทางศิลปะ

นักเรียนก็จะได้ทักษะที่สำคัญของนักเรียน เรียงตามลำดับดังข้างบนนี้ คือ

ทักษะที่สำคัญของข้าพเจ้าคือ

การให้ความ
ช่วยเหลือ

การเป็นผู้นำ
และกล้าแสดงออก

การใช้คำพูด

การวิเคราะห์ และ
การศึกษาเหตุผล

การใช้
ความคิดริเริ่ม

การใช้ทักษะ
ทางศิลปะ

หมายเหตุ ให้นักเรียนทำตามตัวอย่างที่แจกให้ ถ้าไม่เข้าใจตามครูแนะแนว

กิจกรรมที่ 3

คุยกับใครดี

ใช้เวลา 1 คาบ (50 นาที)

จุดมุ่งหมายทั่วไป

เพื่อเป็นแนวทางในการสำรวจอาชีพของคนในอนาคต โดยใช้ทักษะการเลือกอาชีพ
ของฮอลแลนด์

จุดมุ่งหมาย เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกได้ว่าบุคลิกภาพของตนจัดอยู่ในกลุ่มประเภทใด
2. นักเรียนสามารถบอกได้ว่าผู้มีบุคลิกภาพทั้ง 6 ลักษณะจะมีแนวทางประกอบอาชีพใดบ้าง
ที่ตนสนใจและมีความสุข
3. นักเรียนสามารถพิจารณาบุคลิกภาพของตนว่าจัดอยู่ในลักษณะใด และจะมีกลุ่มอาชีพ
ใดบ้างที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตน และถ้าได้ประกอบอาชีพเหล่านั้นตนจะมี
ความพอใจและมีความสุข

ความคิดรวบยอด

การเข้าใจตนเอง นอกจากจะสำรวจกิจกรรมที่ตนเอง เคยกระทำด้วยความพอใจ
และภาคภูมิใจแล้ว ยังสามารถที่จะสำรวจตนเองว่าตนเอง เป็นผู้มีบุคลิกภาพแบบใด
โดยการเล่นเกม คุยกับใครดี ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงแนวทางการประกอบอาชีพ
ในอนาคตที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพของตนและเป็นที่พอใจด้วย

เนื้อหา

การสำรวจแนวทางการประกอบอาชีพในอนาคต ที่จะก่อให้เกิดความพึงพอใจ
และมีความสุขถ้าได้ประกอบอาชีพนั้น ๆ โดยการเล่นเกม "คุยกับใครดี" หรือ

เกมปาร์ตี้ ตามทฤษฎีของฮอตแดนค์ ซึ่งจะสะท้อนถึงบุคลิกภาพและความสนใจของผู้เลือก และจะแปลความหมายออกมาในกลุ่มอาชีพ ทั้ง 6 กลุ่มอาชีพได้

กิจกรรมนี้จึงมุ่งให้นักเรียนได้สำรวจตนเองว่าตนเองมีความสนใจที่จะเลือกพูดคุยหรือสังสรรค์กับกลุ่มบุคคลประเภทใด โดยการนำลักษณะของกลุ่มคนที่แยกออกได้ 6 กลุ่ม ตามทฤษฎีของฮอตแดนค์ และให้นักเรียนเลือกว่าจะคุยกับกลุ่มใดบ้าง อย่างน้อย 3 กลุ่ม โดยเรียงจากกลุ่มที่ชอบตามลำดับ ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบดูว่า จากการเรียนกิจกรรมที่ 2 กับกิจกรรมที่ 3 สอดคล้องกันหรือไม่ และบุคลิกภาพของเด็กเหมาะสมกับกลุ่มอาชีพใด

กิจกรรมที่ใช้

1. แบ่งกลุ่มย่อย
2. การอภิปรายกลุ่ม
3. ตอบแบบสอบถาม

อุปกรณ์

1. แผ่นเกมคุยกับใครดี
2. ลักษณะอาชีพทั้ง 6 กลุ่ม ของทฤษฎีฮอตแดนค์ แปลโดย ดร.นวลศิริ เป่าโรหิตย์
3. รายชื่ออาชีพตามรหัสของ ฮอตแดนค์ แปลโดย ดร.นวลศิริ เป่าโรหิตย์

การดำเนินการกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูให้นักเรียนสรุปกิจกรรมของชั่วโมงที่แล้ว ว่านักเรียนแต่ละคนได้ทราบคร่าว ๆ ว่าตนเองมีทักษะสำคัญด้านใดบ้าง
2. ครูอธิบายนำว่า กิจกรรมในชั่วโมงนี้ต้องการให้นักเรียนได้สำรวจตนเอง ว่าตนเองพอใจที่จะคุยกับคนกลุ่มใด โดยการเล่นเกม "คุยกับใครดี" ซึ่งจะเป็นกิจกรรมในชั่วโมงนี้
3. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม (ถ้ามีนักเรียนจำนวนมากก็ให้แบ่งเป็นคู่) โดยเลือกประธานกลุ่ม และเลขานุการกลุ่ม

ขั้นปฏิบัติ

1. ครูอธิบายถึงกติกาการเล่นเกม "คุยกับใครดี" ให้นักเรียนเข้าใจว่า การที่จะเลือกคุยหรือสังสรรค์กับกลุ่มบุคคลใดก็นั้น ให้นักเรียนได้สำรวจตนเองว่า ตนเอง เป็นคนที่ชอบอย่างไร ก็ย่อมจะไปเลือกคุยกับบุคคลที่มีความชอบหรือ อุปนิสัยที่คล้าย ๆ กัน จึงจะคุยกันหรือสังสรรค์กันรู้เรื่อง ดังนั้นการเลือกคุย กับใครนั้นจึงควรคำนึงถึงความสนใจและอุปนิสัยของตนเอง เป็นสำคัญ
2. ครูแจกแผ่นเกม "คุยกับใครดี" ให้ทุกคน ๆ ละ 1 แผ่น
3. ให้นักเรียนอ่านคำสั่งในแผ่นเกมจนเข้าใจ ถ้าไม่เข้าใจครูอธิบายเพิ่มเติมจนเข้าใจ แล้วให้นักเรียนเลือกและใส่ตัวอักษรย่อ ลงในที่ว่างไว้ โดยเรียงจาก ชอบมากที่สุด ชอบ และชอบน้อย
4. แจกกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ใน 6 กลุ่มอาชีพตามตัวอักษรย่อตัวแรก แล้วให้นักเรียน ตรวจสอบดูว่ากลุ่มอาชีพที่นักเรียนเลือกนั้น มีอาชีพใดบ้างที่นักเรียนคิดว่า ตนสนใจและพอใจ ถ้าได้ประกอบอาชีพนั้นในอนาคต เพราะสอดคล้องกับ บุคลิกภาพของตน
5. แจกคำเนียบอักษรย่อ 3 ตัว กลุ่มละ 1 ชุด พร้อมทั้งอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า ตัวอักษรย่อของกลุ่มอาชีพเหล่านี้เป็นของต่างประเทศซึ่งแปลมาจากทฤษฎีของ ฮอลแลนด์ ขอให้ให้นักเรียนใช้ตัวอักษรตัวแรกเป็นหลัก ส่วนตัวอักษร 3 ตัว ใช้เป็นแนวทาง เท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

ควรจะใช้แบบทดสอบ Self Directed Search ทดสอบอีกครั้งหนึ่ง เพื่อจะได้ตัวอักษร 3 ตัวที่แน่นอนยิ่งขึ้น

การประเมินผล

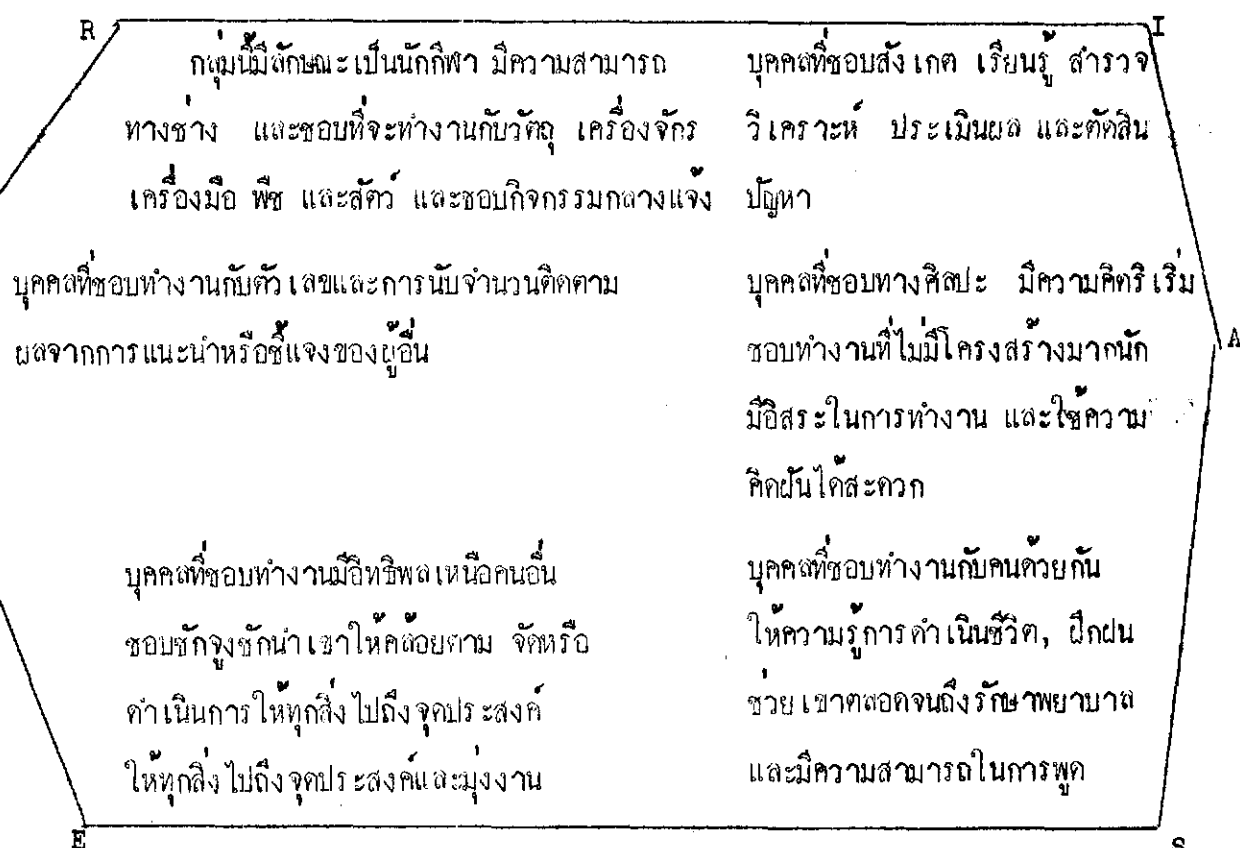
1. สังเกตจากการร่วมอภิปรายของนักเรียนว่า นักเรียนพอจะเข้าใจบุคลิกภาพของคนที่ จะเหมาะสมกับกลุ่มอาชีพอะไร จึงจะให้นักเรียนมีความพอใจ และมีความสุขในอาชีพนั้น ๆ
2. สังเกตจากการร่วมกิจกรรม และการตรวจสอบตัวอักษรย่อทั้ง 3 ตัวของนักเรียนว่าเป็นที่พอใจของนักเรียนหรือไม่

ภาคผนวก

คุยกับใครดี

ถ้าท่านไปงานกินเลี้ยงแห่งหนึ่ง ท่านสามารถเลือกคุยกับคนที่ท่านถูกใจได้ ท่านจะไม่เลือกคุยกับกลุ่มใดเป็นกลุ่มแรก

และถ้าหากกลุ่มแรกที่เลือกคุยแล้วนั้นได้ไปร่วมงานเลี้ยงอื่น ท่านจะเลือกไปคุยกับกลุ่มที่เหลือกลุ่มใด หากกลุ่มที่สองนี้เกิดไปที่อีก ท่านจะเลือกคุยกับกลุ่มใดเป็นโอกาสสุดท้าย

สรุป

ตัวอักษรย่อในการเลือกของข้าพเจ้า คือ

.....

คำชี้แจง

เกมชุดกับใครก็ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากหนังสือ Occupational Finder ซึ่ง
 ผศ.ดร.นวดศิริ เปาโรหิตย์ เป็นผู้แปล หนังสือเล่มนี้นักจิตวิทยา จอห์น ฮอลแลนด์
 (John Halland) เป็นผู้คิดค้นขึ้น จะเห็นได้ว่ากลุ่มอาชีพนี้ได้แบ่งออกเป็น 6 ประเภท
 (R, J, A, S, E, C) ดังต่อไปนี้

อาชีพ Realistic (R)	รวมไปถึงงานอาชีพทางการค้าขาย ทางเทคนิค และอาชีพทางบริการ
อาชีพ Investigative (I)	รวมถึงอาชีพทางวิทยาศาสตร์สาขาต่าง ๆ
อาชีพ Artistic (A)	รวมไปถึงอาชีพที่เกี่ยวข้องกับศิลปะ ดนตรี และวรรณกรรม
อาชีพ Social (S)	เกี่ยวข้องกับอาชีพทางการศึกษาและอาชีพที่เกี่ยวข้องกับ บริการทางสังคม
อาชีพ Enterprising (E)	รวมไปถึงอาชีพการจัดการและดำเนินการทางการขาย
อาชีพ Conventional (C)	เกี่ยวข้องกับอาชีพประเภทที่ทำงานในสำนักงาน รวมถึงงานเสมียน

ในการเขียนกลุ่มอาชีพนี้ ผู้แปล ได้แบ่งออกตามรหัสอักษร 3 ตัวของฮอลแลนด์
 เมื่อท่านได้รหัสทั้ง 3 ตัวแล้ว ท่านก็จะพบว่ามีรายชื่ออาชีพต่าง ๆ อยู่ใต้อักษรนั้น
 ตัวอย่างเช่น อักษรย่อของท่านคือ AIE ก็แสดงว่าอาชีพที่น่าจะทำให้ท่านพอใจคือ อาชีพ
การตกแต่งภายใน ซึ่งก็หมายความว่า ผู้มีอาชีพตกแต่งภายในนั้นส่วนใหญ่อยู่ภายใต้หัวข้อนี้
 และอยู่ในกลุ่มอาชีพประเภท Artistic มากกว่าอยู่ภายใต้กลุ่มหัวข้ออื่น

ในกรณีที่รหัสย่อของนักเรียนไม่ปรากฏในคู่มือฉบับนี้ ก็ขอให้นักเรียนเลือกดูจากรหัส 2 ตัวแรกที่เป็นรหัสของนักเรียนแทนที่จะเป็นทั้ง 3 ตัว

ลักษณะอาชีพของคณะต่าง ๆ

(ทฤษฎี ฮอลแลนด์)

Realistic

ป่าไม้ ครูสอนอุตสาหกรรมศิลป์ ผู้จัดรายการทางวิทยุ วิศวกรรถจักรยานยนต์ วิศวกรช่าง วิศวกรเหมือง ครูสอนทางกลกรรม วิศวกรโยธา ช่างเทคนิคทางอุตสาหกรรม ช่างเครื่องบิน ช่างเครื่อง ช่างฟิต ผู้ช่วยทันตแพทย์ นักไฟฟ้า ผู้ค้าเพชรพลอย ช่างซ่อมต่าง ๆ คนแกั่เครื่องดนตรี ผู้ดูแลสวนป่า ผู้ทำเครื่องมือทางจักรกล ช่างกัญแจ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเอกซเรย์ ช่างทำความสะอาด นักเดินเรือ ผู้คุมเครื่องไฟ ช่างไม้ ช่างตัดเสื้อ ช่างแกั่เครื่องพิมพ์

ความสามารถ

อ่านพิมพ์เขียว แกั่ตกแต่งเฟอร์นิเจอร์ ทำงานเกี่ยวกับเครื่องมือชนิดต่าง ๆ มีความรู้ทางคณิตศาสตร์ และทาง เครื่องมือเทคนิคจนวิธีใช้

กิจกรรม

แกั่ไข ซ่อมวัสดุชนิดต่าง ๆ ตั้งแต่ไม้ไปจนถึงโลหะ สามารถทำงานได้กับเครื่องมือชนิดต่าง ๆ

Investigative

อาชีพ : นักเศรษฐศาสตร์ แพทย์ นักมนุษยศาสตร์ นักดาราศาสตร์ นักวิทยาศาสตร์ นักฟิสิกส์ นักเคมี นักวางแผนเรื่องผลิตภัณฑ์ ผู้ช่วยแพทย์ในห้องทดลอง นักชีวะ ครูสอนคำนวณ

ครูสอนวิชาทางกายภาพ จักษุแพทย์ จิตแพทย์ นักจิตวิทยา นักแบคทีเรีย ผู้วิจัยทางวิเคราะห์
 ผู้จำหน่ายยา ผู้ควบคุมคอมพิวเตอร์ นักสมุทรศาสตร์ นักสถิติ/คำนวณ หมอผ่าตัด สัตวแพทย์
 ผู้ศึกษาทางสัตว์ ผู้รักษาสวนสัตว์ นักภูมิศาสตร์ ผู้ทำการถ่ายเอ็กซเรย์ ผู้บริหาร
 ทันตแพทย์

ความสามารถ

เน้นความรู้ทางวิทยาศาสตร์และการฝึกฝนอบรมทางช่างบางสาขา การทำงานกับ
 ก่อของ จุลทรรศน์ ผลของกระแสคลื่นทางวิทยุความถี่ต่าง ๆ มีความสามารถทางคณิตศาสตร์
 และแพทยศาสตร์ การทำงานของร่างกาย สามารถเปลี่ยนส่วนผสมทางเคมีและรู้จักวิธีการใช้
 เครื่องมือทาง เทคนิค

กิจกรรม

อ่านหนังสือจำพวกวิทยาศาสตร์ ทำงานในห้องทดลอง วิจัยโครงการทางวิทยาศาสตร์
 ทางเคมี สามารถแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีความรู้กว้าง ๆ ทางฟิสิกส์ เคมี ชีวะ และ
 เรขาคณิต

Artistic

อาชีพ : ผู้กำกับละคร ครูภาษาอังกฤษ ผู้รายงานหนังสือพิมพ์ ครูสอนละคร
 ครูสอนรำ ผู้แปลภาษาต่างประเทศ นักปรัชญา ครูสอนศิลปะ ครูสอนวรรณคดี ครูสอนดนตรี
 นักดนตรี ผู้กำกับดนตรี ผู้ทำงานทางโฆษณา นักแสดงต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์ นางแบบ
 นักเขียน ผู้หารายการวิทยุ ผู้ออกแบบเครื่องแต่งกาย ผู้ตกแต่งอาคารภายใน นักวิจารณ์
 ผู้คิดแบบเครื่องเรือน ผู้ตกแต่ง สถาปนิก จิตรกร นักถ่ายภาพ ผู้พิมพ์ นักแต่งเพลง
 นักแต่งบทละคร นักเขียนบทภาพยนตร์

ความสามารถ

เล่นดนตรีได้ เข้าร่วมวงประสานเสียง นักร้อง แสดงบทบาทต่าง ๆ ได้ อ่าน
คำแปลได้ นิยมการไปฟังและดูละคร ตกแต่ง ออกแบบเครื่องเรือน อยู่ร่วมวงดนตรี เป็กหัก
เครื่องดนตรี อ่านหนังสือ คุุคอนเสิร์ต เขียนรูป เขียนอ่านโคลงกลอน นักประพันธ์

Social

อาชีพ

ผู้อำนวยการทางสังคมสงเคราะห์ ผู้ดูแลหอพัก ผู้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยงาน ผู้ประสานงาน
ผู้บริหารการศึกษา ผู้อำนวยการนิเทศน์ นักประวัติศาสตร์ ผู้ให้คำปรึกษา ผู้จัดการโรงแรม
ตัวแทนนายจ้าง ผู้จัดการร้านอาหาร ผู้บริหารทางชุมชน ผู้แทนธุรกิจ ครูพิเศษ ผู้ควบคุม
การก่อสร้าง จิตแพทย์ อาจารย์มหาวิทยาลัย นักวิทยาศาสตร์ นักสังคมสงเคราะห์ พยาบาล
ผู้ทำงานในชุมชน ผู้อำนวยการทางค่านิยมคุณธรรม ผู้ตรวจคุณภาพอาหารและยา ครู บรรณาธิการ
ข้าราชการต่างประเทศ ครูสอนประวัติศาสตร์

ความสามารถ

มีความสามารถอธิบายสิ่งต่าง ๆ ได้ดี สามารถทำงานร่วมกับบุคคลที่มีอายุสูงกว่าได้ดี
สามารถวางกิจกรรมหรือโครงการให้กับโรงเรียนหรือวัด มองคนได้อย่างถูกต้อง ชอบช่วยเหลือ
ผู้อื่นและทำงานให้ชุมชนโดยสมัครใจ ชอบทำงานกับคนหมู่มาก

กิจกรรม

เขียนจดหมาย เป็นสมาชิกองค์กรหรือศูนย์ ช่วยคนที่มีปัญหาทางจิตใจ ชอบพบปะ
สังสรรค์เพื่อนใหม่ ชอบดูกีฬา ดูแลเด็ก เติมน้ำ ไปรวมกิจกรรมบันเทิง

Enterprising

อาชีพ

นักวิจัยตลาด นายธนาคาร ผู้ขายประกันชีวิต นายหน้าซื้อขาย ผู้ดูแลสวนดอกไม้
นักวิศวกรทางอุตสาหกรรม ผู้ทำสัญญาซื้อขาย ผู้จัดการฝ่ายขาย พนักงานขายสินค้า หนายความ
ผู้พิพากษา โฆษณาสถานวิทยุกระจายเสียง ผู้ช่วยฝ่ายบริการ ข้าราชการ ผู้จัดการบริษัท
ประกันชีวิต ผู้จัดการร้านอาหาร/สำนักงาน บริษัท/ห้างร้าน ผู้ประเมินผล ผู้อำนวยการทาง
ค่าน้ำหนักจำนวนมาก เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ผู้จัดการสำนักงานจัดหางาน/ท่องเที่ยว

ความสามารถ

มักเคยถูกเลือกให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ สมัยอยู่ในโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย สามารถ
ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้อื่น มีความกระตือรือร้นมาก ๆ สามารถชักจูงให้คนอื่นมาทำสิ่ง
ที่ตนเองต้องการได้ ขายสินค้าเก่ง ชอบจัดการ รวบรวมก่อตั้งเป็นสมาคมและองค์การ ชอบและ
ริเริ่มกิจการธุรกิจของตนเอง

กิจกรรม

มีกิจกรรมประเภทที่ต้องโน้มน้าวจิตใจผู้อื่น ดกเถียงปัญหาทางการ เมือง ดำเนิน
ธุรกิจส่วนตัว เข้าร่วมประชุม เปิดอภิปราย เป็นกิจกรรมของกลุ่มและองค์การ ควบคุมผู้อื่น
พบปะบุคคลสำคัญ เป็นผู้นำกลุ่มทำกิจกรรม ร่วมในขบวนการณรงค์หรือหาเสียงบรรยาย
(ปาฐกถา) เรื่องราวต่าง ๆ

Conventional

อาชีพ

สมุหนายก ครูสอนบริหารธุรกิจ ผู้เชี่ยวชาญทางการเงิน ผู้จัดการฝ่ายให้ยืม
ผู้ประเมินผล เสมียนติดต่อกับทางการค้า เสมียนในสำนักงาน เสมียนจ่ายเงินเดือน

ผู้ดูแลเครื่องคิดบัญชี เสมียนฝ่ายบุคคล หัวหน้าฝ่ายขาย หัวหน้าฝ่ายอนุรักษ์ ผู้เบิกเงิน
 เลขานุการทางการแพทย์ ผู้ช่วยบรรณารักษ์ ผู้เบิกเงิน เลขานุการฝ่ายบุคคล
 ผู้นำคำนิมิตจากการพิมพ์หนังสือ

ความสามารถ

ควบคุมการทำงานของเครื่องจักรทางธุรกิจ (เช่น คอมพิวเตอร์) จัดระเบียบ
 งานเข้าหมวดหมู่ ใช้วิชาตัวเลข ทำงานในเวลาตามที่กำหนด พิมพ์หนังสือได้ ทำบัญชี
 รับจ่ายได้ เก็บประวัติข้อมูล และการตีความต่าง ๆ ตลอดจนถึงรายจ่ายในการซื้อขาย
 ขึ้นอยู่กับวัสดุ ทรัพยากรทางธุรกิจ

กิจกรรม

พิมพ์หนังสือหรือจดหมาย มีเครื่องพิมพ์ ดูแลไม่ให้เกิดความสับสนในการเก็บข้อมูล
 ทางตัวเลข ใช้วิชาคณิตศาสตร์ทางธุรกิจ ของความเป็นระเบียบในการเก็บข้อมูล สามารถ
 ใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในสำนักงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แปลโดย ผศ.ดร. นวลศิริ เป่าโรหิตย์

รายชื่ออาชีพตามรหัสของฮอดแลนด์

ศ.ดร.นวศิริ เป่าโรหิพย์ (แปล)

อาชีพที่อยู่ในประเภท REALISTIC

RIA... สถาปนิกผังเมือง ผู้ช่วยทันตแพทย์ ผู้ทำงานในห้องมีกลิ่นคาว ๆ ช่างเขียนแบบ (สถาปัตยกรรม)

RIS... นักวิชาการป่าไม้ ครูสอนศิลปะอุตสาหกรรม ผู้ควบคุมการส่งวิทยุ ช่างไฟฟ้า ผู้ควบคุมการสกัดน้ำมันจากเมล็ดพืช ช่างเจียรนัยเพชรพลอย พนักงานคุมเครื่องกำเนิดกำลังไฟฟ้า ช่างแก้ไขไฟ ช่างทำเครื่องมือ/ช่างทำแบบกระสวนโลหะ ช่างฉีกบานกระเจก ช่างติดตั้งเครื่องจักรทอผ้า ช่างทำขนมประเภทอบทั่วไป คนครัว/ผู้ทำอาหาร พนักงานเติมน้ำมันรถ ช่างประกอบแว่นตา ช่างเชื่อมและช่างตัดด้วยเลเซอร์ไฟ ช่างแท่นพิมพ์

RIE... วิศวกรเครื่องกล (รถยนต์) วิศวกรเครื่องกล (หม้อน้ำและอุปกรณ์) วิศวกรเหมืองแร่ ช่างเทคนิคอุตสาหกรรม (ทำงานภายใต้วิศวกรที่ออกแบบการผลิต) ผู้ตรวจควบคุมการสร้างอาคารให้ถูกต้องตามแบบแผน วิศวกรเครื่องกล (เครื่องปรับอากาศ) ช่างเทคนิคซ่อมเครื่องจักรกล อากาศยาน ต้นหนประจำอากาศยาน ช่างเทคนิคเครื่องกล (รถยนต์) ช่างซ่อมนาฬิกา ช่างทำหมอนน้ำ ช่างเขียนแบบทั่วไป ช่างชุบและเคลือบโลหะทั่วไป เกษตรกร ช่างหล่อ ช่างแก้ไขเครื่องกล ช่างประกอบเครื่องกล/จักรกล ช่างฝ่ายบำรุงรักษา ผู้ใช้เครื่องกล พนักงานซ่อมเครื่องจักรกล ช่างวางท่อ/ปรับท่อ ช่างแก้ไขท่อ ผู้ให้คำแนะนำในเรื่องการบริการเครื่องยนต์ ช่างเทคนิคทางคอมพิวเตอร์ ช่างเครื่องดีเซลไฟฟ้า ช่างเทคนิคอิเล็กทรอนิกส์

RIE... ช่างเครื่องจักรกลฟาร์ม ช่างเครื่องยนต์ประจำอากาศยาน ช่างโลหะแผ่น ผู้ช่วยช่างซ่อมเครื่องจักร ช่างทำเบาะ ผู้ทำไม้ พนักงานควบคุมเครื่องจักร พนักงานดูแลเครื่องมือต่าง ๆ

RIO... ช่างต่อชิ้นส่วนรถยนต์ ผู้ตรวจสอบการขนถ่ายสินค้า ช่างตัดหิน ช่างแก้ไฟฟ้า
ช่างทำกุญแจ ช่างเทคนิคทางคานนิวเคลียร์ ผู้จัดการสวนเพาะชำ พนักงานป่าไม้
ช่างซ่อมเบียร์ พนักงานควบคุมแรงสวิตซ์ไฟฟ้า พนักงานเครื่องโรตารี (บ่อน้ำมันและก๊าซ)
ช่างประกอบอุปกรณ์ ช่างตั้งและใช้แท่นพิมพ์ พนักงานซักรีด พนักงานเครื่องเจียรนัย
ผู้ตรวจสอบ พนักงานเครื่องรีดโลหะ ช่างพิมพ์ เสมียนเงินส่งของ ช่างทำโครงเหล็ก
ในโรงงาน ช่างทำยาง ช่างซ่อมรองเท้า ผู้ดูแลรักษาสนาหญา

RAI... ช่างเรียงพิมพ์ด้วยมือ ช่างทำแผ่นหนังสือด้วยมือ

RSE... ช่างเหล็ก ช่างไฟประจำเครื่องกล ช่างปรับแก๊ส ช่างปรับท่อ ช่างอัดด้วยมือ
พนักงานรักษารถไฟ ช่างตัดนม ผู้ฆ่าสัตว์และตัดเนื้อสัตว์ นักสืบ ผู้ดูแลเครื่องมือถ่านหิน
เจ้าหน้าที่ดับเพลิง คนขับแท็กซี่ คนขับรถ บริการตามร้านอาหาร ผู้บริการเครื่องดื่ม
การโรง/นักการ ผู้เฝ้ารถ

RSC... คนเฝ้าไฟฟ้า/ประตู่ เสมียน ลูกมือแม่ครัว

RSI... ครูสอนอาชีพทางเกษตรกรรม ช่างทอ (ผ้า, หวาย ฯลฯ) ช่างฉก/ปัก
พนักงานแก้ไขซ่อมแซมเครื่องใช้ในบ้าน

REC... คนซักผ้า

REI... ผู้ควบคุมดูแลกิจการ - ร้าน นายเรือ

RES... ผู้จัดการปั้มน้ำมัน วิศวกรรถไฟ เจ้าของคณาศุสัศ ผู้บรรจุหีบห่อ พนักงานห้ามต่อ
รถไฟ ชาวประมง

RCI... นักสำรวจ ช่างคนกรี ผู้ฉายภาพยนตร์ พนักงานให้สัญญาณ-สับเปลี่ยน (รถไฟ)
พนักงานซ่อมเครื่องจักรตามสถานที่ทำงาน ช่างไม้ ช่างสี ผู้ช่วยนักสำรวจ

RCS... ช่างซ่อมเครื่องจักรต่าง ๆ ช่างตัดเสื้อ ช่างทำฉนวน ช่างปูกระเบื้อง พนักงาน
คุมตลาด ช่างก่ออิฐ พนักงานขับรถประจำทาง ช่างผสมปูน บุหรี่ไปรษณีย์ พนักงานตรวจ
มิเตอร์ คนงานเหมืองแร่ กลาสี ช่างปิดกระเบื้องผนัง ช่างฉาบปูน ผู้ควบคุมการก่อสร้าง
ระบบระบายน้ำ/ท่อน้ำ ช่างปั้น

ROE... พนักงานปั้นจั่นและเครื่องยกต่าง ๆ ผู้จัดประเภท (เช่น โยผ้าย เป็นต้น) พนักงาน
ขับรถบรรทุก พนักงานรถแทรกเตอร์

อาชีพที่อยู่ในประเภท INVESTIGATIVE

IAS... นักเศรษฐศาสตร์ นักคณิตศาสตร์/สถิติ พนักงานวิจัยการตลาด

IAR... นักมานุษยวิทยา นักดาราศาสตร์ นักอาชญาวิทยา นักฟิสิกส์ นักเคมี

ISC... ครูสอนคณิตศาสตร์ ผู้วางแผนการผลิต นักเทคโนโลยีทางการแพทย์ ช่างแก้ไขโทรทัศน์

ISR... นักชีววิทยา ทันตแพทย์ แพทย์ชำนาญโรคทางเท้า ครูสอนวิชาในสาขาวิทยาศาสตร์
จิตแพทย์

ISA... แพทย์ทั่วไป จิตแพทย์ นักจิตวิทยาการทดลอง นักเทคโนโลยีทางการแพทย์

IES... นักมักเกอรี แพทย์ฝ่ายสรีรวิทยา นักเภสัชวิทยา นักวิจัย

IEO... นักคณิตศาสตร์ นักประกันภัย

IOE... นักเทคนิคผู้ควบคุมคุณภาพ พนักงานเครื่องคำนวณ-คอมพิวเตอร์ ผู้ช่วยทำวิจัย

IRA... นักธรณีวิทยา ศัลยแพทย์ นักแผนเมือง นักอุทกนิยมนวิทยา ผู้สังเกตอากาศ

IRS... นักพืชไร่ ผู้อนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติ (ดิน) นักสัตวบาล (เลี้ยงสัตว์)

นักพฤกษศาสตร์ นักเทคนิคทางผลิตภัณฑ์นม เนย นักพืชสวน นักวิทยาศาสตร์กายภาพ

นักสมุทรศาสตร์ นักสัตววิทยา นักชีวเคมี ผู้ช่วยวิศวกร สัตวแพทย์ นักภูมิศาสตร์

พนักงานถ่าย เอ็กซเรย์

IRE... นักบริหารที่เป็นวิศวกร วิศวกรเครื่องกล (อากาศยาน) วิศวกรเคมี วิศวกรโยธา วิศวกรไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ วิศวกรโद्यะกรรม (การผัด) วิศวกรทดสอบเครื่องกล (อากาศยาน) วิศวกรทั่วไป นักเทคนิคปฏิบัติการในห้องทดลอง วิศวกรทางวิทยุโทรทัศน์ ผู้ช่วยวิศวกรโद्यะกรรม

IRC... ช่าง (อากาศยาน) นักวางแผนโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ ผู้ประดิษฐ์เครื่องมือ นักบิน ผู้ช่วยวิศวกร ผู้ซ่อมเครื่องมือ นักเทคนิคประจำห้องทดลอง ผู้ทดสอบระบบกระแสไฟฟ้า

อาชีพที่อยู่ในประเภท ARTISTIC

ASE... ครูผู้ฝึกการเต้นระคน ครูสอนภาษาอังกฤษ ผู้สื่อข่าว ครูสอนเต้นรำ ผู้แปลภาษาต่างประเทศ

ASI... นักประพันธ์ นักปรัชญา ครูสอนศิลปะ ครูสอนวรรณคดี ครูดนตรี นักดนตรี ผู้นำวงดุริยางค์ จิตรกร นักเขียนคำขวัญวิชาการ ศิลปินช่างออกแบบฝ่ายพาณิชย์กรรม นักเขียนประกาศโฆษณา

AES... ผู้จัดการฝ่ายโฆษณา ผู้ให้ความบันเทิง (นักร้อง นักรำ) ประชาสัมพันธ์ นางแบบ

AIS... บรรณาธิการ นักแสดงระคน นักออกแบบ มัณฑนากร นักวิจารณ์ (ตามหนังสือพิมพ์) ผู้จัดทำรูปแผ่น ผู้ออกแบบเครื่องเรือน ช่างออกแบบเครื่องเพชร นักออกแบบอาคารศาสตร์

AIE... สถาปนิก ช่างภาพ ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายภาพอื่น ๆ ช่างตกแต่งรูปถ่าย

อาชีพที่อยู่ในประเภท SOCIAL

SEC... ผู้อำนวยการทางด้านสังคมสงเคราะห์ ผู้จัดการทางบำเหน็จ-บำนาญ ผู้อำนวยการหอพัก ผู้รับสัมภาษณ์ตามหน่วยงาน ผู้ดำเนินการเกี่ยวกับพืชผัก ผู้จัดการโรงแรม นักวิเคราะห์งาน ผู้ดูแลสวัสดิการคนงาน ผู้จัดการทางร้านอาหาร ผู้สมเฝ้า ผู้ต้อนรับ (โรงแรม ร้านอาหาร)

SEI... ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงพยาบาล ผู้อำนวยการฝึกหัดอบรม วิศวกรทางสิ่งแวดล้อม นักประวัติศาสตร์ ครูสอนประวัติศาสตร์

SEA... ผู้บริหารเกี่ยวกับสถานพักผ่อนในชุมชน นักแนะแนวอาชีพ พนักงานกระทรวงต่างประเทศ

SOE... ผู้อำนวยการสถานพักผ่อน หัวหน้าด้านธุรกิจ ผู้ดูแลบ้าน พนักงานทางด้านการบริการชุมชน ผู้จัดการโรงพยาบาล-โรงละคร ผู้รับชำระทางอาหาร (โรงแรม ปิ่นโต) ผู้จัดการร้านขายเหล้า ผู้ดูแลร้านอาหาร ผู้จำหน่ายข้าว

SRI... หัวหน้าจำหน่ายต่าง ๆ

SRE... ผู้ฝึกสอนกีฬา ครูสอนพลานามัย ผู้ดูแลเกี่ยวกับอาคารบ้านเรือน นักอาชีพบำบัด ผู้สอนขับรถ นักกีฬา เจ้าหน้าที่ตำรวจ

SRC... พนักงานตามโรงพยาบาล

SIA... อาจารย์มหาวิทยาลัย นักวิทยาศาสตร์ นักจิตวิทยาคลินิก/นักจิตวิทยาแนะแนว นักสังคมศาสตร์ นักสังคมวิทยา ครูแนะแนว พยาบาลวิชาชีพ นักสังคมสงเคราะห์ ครูสอนการศึกษานานาชาติ นักแนะแนวภาษาภาษาบังคับ

SIE... ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้อำนวยการทางด้านบุคลากร นักโขนนาการ ผู้ตรวจสอบสินค้า

SIO... ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ตรวจสอบอาหารและยา นักการเมือง ครูสอนสังคมวิทยา ผู้ตรวจสอบความประพฤติเด็ก

SIR...แพทย์เชี่ยวชาญทางโรคเท้า ภายภาพบำบัด นักจิตบำบัด ช่างเทคนิคทางศัลยกรรม

SAE...นักแนะแนวทั่วไป นักศัลยกรรมศาสตร์ แม่บ้าน ครูสอนศิลปกรรมศาสตร์ ครู

อนุบาล ครูสอนภาษาต่างประเทศ ครูโรงเรียนมัธยม ครูสอนการฝึกพูด นักแนะแนวทาง
อาชีพ/การศึกษา ครูทั่วไป ผู้ช่วยครู

SAC...ช่างเสริมสวย-ตกแต่งด้วยเครื่องสำอางค์ ช่างทำผม ผู้ขายยาเสพติด ผู้ช่วยนักกาย
ภาพบำบัด ช่างแต่งเล็บ

SAI...พระสงฆ์/นักเทศน์ บรรณารักษ์ ครูสอนการศึกษาพิเศษ (เด็กปัญญาอ่อนหรือมีปัญญา
ทางอารมณ์) นักจิตวิทยาคลินิกทางด้านอาการออกเสียง/การฟัง บรรณารักษ์จัดเอกสารทาง
การแพทย์ ผู้ช่วยทันตแพทย์พยาบาลผู้ให้บริการ

อาชีพที่อยู่ในประเภท ENTERPRISING

ECI...นายธนาคาร

ECS...นักวิเคราะห์การให้สินเชื่อ ผู้ซื้อสัญญาพืช ผู้ช่วยเลือกกรมธรรม์ประกันภัย ตัวแทน
ผู้ขายอสังหาริมทรัพย์ ตัวแทนนายหน้า ผู้ควบคุมการจำหน่ายบัตร ตัวแทนติดต่อขายเครื่อง
จักรกลฟาร์ม ตัวแทนซื้อขายไม้คอก ตัวแทนขายสินค้าทางศิลปะ ตัวแทนขายเครื่องเรือน

ERI...วิศวกรอุตสาหกรรม ผู้จัดการฟาร์ม ผู้ทำสัญญา

ERS...ผู้จัดการคลังสินค้า

ERC...นายไปรษณีย์โทรเลข

EIS...วิศวกรขาย

EAS...นักกฎหมาย/ผู้พิพากษา ทนายความ

EAR...ผู้ประกอบการวิทยุ โทรทัศน์

ESC...ผู้ช่วยฝ่ายบริหาร ผู้จัดการสำนักงานใหญ่ ผู้อำนวยการฝ่ายแรงงานสัมพันธ์ทาง
อุตสาหกรรม ผู้สัมภาษณ์นายจ้าง ข้าราชการ ผู้จัดการบริษัทประกัน ผู้จัดการ/ผู้บริหาร
ผู้จัดการฝ่ายดำเนินงาน ผู้จัดการร้านอาหาร/ภัตตาคาร ผู้ช่วยฝ่ายบุคคล ผู้จัดการฝ่ายผลิต

ผู้บริหารทางด้านการเงิน/ค่าแรงงาน ผู้จัดการฝ่ายขาย ผู้จัดการฝ่ายธุรกิจ ผู้จัดการ
 ประจำสำนักงาน ผู้จัดการฝ่ายบริการลูกค้า ผู้จัดการบ้านเช่า ผู้ตรวจสอบประกันภัย
 ผู้นำเสนอสินค้าตัวอย่าง เสมียนขายของ พนักงานขายปลีก เสมียนโรงแรม พนักงานขาย
ESR... พนักงานขายรถ พนักงานขายเครื่องกีฬา ผู้ขายของตามถนน
ESI... ผู้อำนวยการบริหารด้านบริการ นักวิเคราะห์ระบบงานธุรกิจ ผู้แทนผู้ขายส่ง ตัวแทน
 ผู้ขายประกันชีวิต ตัวแทนจำหน่ายรถ ผู้จัดการร้านของชำราย ผู้จัดการเครื่องบริโภค
 อุปโภค ตัวแทนจำหน่ายจากบริษัท พ่อค้าขายปลีก ผู้จัดการร้านรองเท้า
ESA... ผู้จัดการเที่ยว/มัคคุเทศก์ ตัวแทนและพนักงานขาย เครื่องอุปกรณ์การถ่ายภาพ ตัวแทน/
 พนักงานขาย เครื่องดนตรีและอุปกรณ์เครื่องเสียง พนักงานอำนวยความสะดวก

อาชีพที่อยู่ในประเภท CONVENTIONAL

CRI... ผู้ดูแลเวลา(คนเฝ้ายาม) คนเก็บเงิน พนักงานกดเครื่อง(คอมพิวเตอร์) พนักงาน
 เครื่องประมวลผลอัตโนมัติ พนักงานเจาะบัตร พนักงานถ่ายเอกสาร
CRS... เสมียนจัดเอกสารตามประเภท
CRE... พนักงานคุมเครื่องจักร(เย็บผ้า) ช่างประกอบเครื่องมือ
CIS... สมุหบัญชี ผู้ประเมินราคา(หนังสือ) ผู้ควบคุมการเดินเครื่องจักร เสมียนติดต่อกับ
 ประเทศ พนักงานคุมเครื่องคิดเลข เสมียนทำงานทางสมุหบัญชี/สถิติ ผู้ควบคุมเครื่องพิมพ์
 เสมียนธนาคาร
CIE... พนักงานบริษัท เสมียนจ่ายเงินเดือน ผู้ตรวจทานคำผิด
CIR... ผู้ควบคุมเครื่องคำนวณ ผู้ควบคุมเครื่องจักรในสถานที่ทำงาน ผู้ควบคุมเครื่องโทรเลข
CSE... ผู้สอนธุรกิจพาณิชย์ เสมียนส่วนบุคคล ตัวแทนจำหน่าย เสมียนสำนักงานท่องเที่ยว
 พนักงานต้อนรับ พนักงานประจำสายโทรศัพท์ ผู้จ่ายเงินธนาคาร เสมียนพิมพ์
CSR... ผู้บังคับสัญญาจราจร ผู้สื่อสาร
CSI... แคชเชียร์ ผู้เก็บรวบรวมจัดเข้าหมู่หมวด
CSA... เจ้าหน้าที่ การเดินทาง การแพทย์ ผู้ช่วยบรรณารักษ์ นักธุรกิจ เสมียน

ธุรการทางศาสนา

CER... ผู้ทำงานเกี่ยวกับข้อมูล พนักงานส่งจดหมาย

CEI... ผู้เชี่ยวชาญทางการเงิน เจ้าหน้าที่การส่วนบุคคล

CES... นักบัญชี ผู้จัดการฝ่ายกฎหมาย เสมียน ผู้รายงานในศาล ผู้ปฏิบัติการ เกี่ยวกับการพิมพ์

กิจกรรมที่ 4

ผลงานหัตถ์จรรย

ใช้เวลา 2 คาบ (50 นาที)

จากโมดูลที่ 1 ของ อ.วัชร ฐาคำ

จุดมุ่งหมายทั่วไป

เพื่อให้ นักเรียนได้สำรวจความต้องการของตนเองว่าต้องการที่จะประกอบอาชีพหรือ
ดำเนินชีวิตในอนาคตอย่างไร

จุดมุ่งหมาย เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกความต้องการในปัจจุบันอย่างน้อย 3 ข้อ
2. นักเรียนสามารถตอบได้ว่าปัจจุบันนักเรียนได้ทำอะไร เพื่อสนองความต้องการ
ของนักเรียนไปบ้างแล้ว
3. นักเรียนสามารถตอบได้ว่าอนาคตของนักเรียนอยากจะประกอบอาชีพอะไร
เพื่อสนองความต้องการของตนเอง

ความคิดรวบยอด

มนุษย์ทุกคนย่อมมีความต้องการ และถ้าเราสามารถสนองความต้องการ ไปในทาง
ที่ถูก และสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ ของตนเอง ย่อมจะทำให้ประสบความสำเร็จ
ด้านอาชีพในอนาคต

เนื้อหา

ความต้องการขั้นมูลฐานของมนุษย์ ได้แก่ ความต้องการที่สนอง เพื่อให้ตนเองมีชีวิต
อยู่ได้ ซึ่ง เป็นความต้องการทางร่างกาย ได้แก่ ความต้องการอากาศ น้ำ อาหาร และ
การนอน , ความต้องการความปลอดภัย เป็นความต้องการทางด้านความรู้สึก รู้สึกว่าปลอดภัย

จากความกังวลหรืออันตราย ความต้องการความรัก ความต้องการยอมรับ และความต้องการ
ความสำเร็จ

กิจกรรมนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าใจสิ่งที่ทำความเข้าใจให้
นักเรียนซึ่ง เป็นสิ่งสำคัญมากและสำรวจวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้นักเรียนเกิดความพอใจ

หมายเหตุ ข้อความในกิจกรรมมหัศจรรย์ ให้ตัดแยกเป็นบัตรคำใส่ซอง เมื่อเวลาทำกิจกรรม
จะแจก 2 คนต่อ 1 ซอง พร้อมทั้งแผ่นสรุป และแบบสอบถาม

กิจกรรมที่ใช้

- เกมเลือกคนงานมหัศจรรย์
- แบ่งเด็กออกเป็นคู่ ๆ เพื่อจะได้ร่วมกันปรึกษา

อุปกรณ์

1. อุปกรณ์การเล่น เกม ได้แก่บัตรคำคนงานมหัศจรรย์ 23 แผ่น ใส่ซอง 1 ซอง
2. แบบสรุปเลือกคนงานมหัศจรรย์
3. แบบสอบถามความต้องการของชาวเรา

วิธีดำเนินการกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงกิจกรรมที่ผ่านมาไป เมื่อชั่วโมงก่อน
2. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม (กลุ่มเดิม)

ขั้นปฏิบัติ

1. ครูแจกของคนงานมหัศจรรย์ให้กลุ่มละ 5 ซอง (2 คน ต่อ 1 ซอง)
2. ครูอธิบายกติกาการเล่น เกมคนงานมหัศจรรย์ และจุดมุ่งหมายในการเล่น
3. ให้นักเรียนอ่านคำสั่ง และให้ลงมือเลือกคนงานมหัศจรรย์โดยใช้เวลา 20 นาที

4. ให้เวลา 10 นาที สำหรับอภิปรายในกลุ่มว่าทำไมจึงเลือกคนงานมหัศจรรย์ มีเหตุผลอะไรและให้กลุ่มพิจารณาว่ามีใครบ้างที่เลือกเหมือนกันหมด ทั้งคนงานที่ชอบมาก และชื่อน้อย ถ้าไม่มีหรือว่ามีนั้นก็ให้เหตุผลประกอบด้วย
5. ให้กลุ่มช่วยกันสรุปผลของการเล่นเกม และให้ตอบแบบสอบถามความต้องการของชาวเจ้ามาส่งคนละ 1 แผ่น

การประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกันเล่นเกมเลือกคนงานมหัศจรรย์
2. สังเกตจากการร่วมกันอภิปราย
3. ตรวจสอบแบบสรุปการเลือกคนงานมหัศจรรย์
4. ตรวจสอบแบบสอบถามความต้องการของชาวเจ้า

ภาคผนวก

คนงานมหัศจรรย์

สำหรับบทนี้ เราอยากให้คุณลองจินตนาการว่าท่านได้รับคำแนะนำให้รู้จักคนงานมหัศจรรย์ เหล่านี้อาจมีส่วนสนองความต้องการของท่านได้บ้าง ต่อไปนี้จะเป็นการบรรยายเกี่ยวกับบุคคลต่าง ๆ กัน จงพยายามตรวจสอบว่าคุณคิดว่าใครสามารถสนองความต้องการของท่านมากที่สุด โดยใช้วิธีเลือกคนงานที่เป็นเจ้าของพรสวรรค์ที่ท่านชอบมากที่สุด และซึ่งท่านอยากจะให้ติดตามไปด้วย เป็นจำนวน 6 คน และแล้วจะเลือกอีก 6 คน ที่มีพรสวรรค์ที่ท่านต้องการน้อยที่สุด

คณงานมหัศจรรย์ 1

เขาสามารถรับประกันได้ว่า ท่านจะได้ตำแหน่งทางสังคมที่สูงมากตลอดชีวิตของท่าน

คณงานมหัศจรรย์ 2

เขาสามารถให้ความมั่นใจกับท่านได้ว่า ท่านจะทำการสร้างสรรค์และริเริ่มได้เป็น
คนแรกระหว่างที่มีชีวิตอยู่

คณงานมหัศจรรย์ 3

เธอสามารถให้ความแน่ใจว่า ท่านจะมีเงินใช้จ่ายใช้สอยสำหรับสิ่งจำเป็นทั้งหลายใน
ชีวิต เช่น อาหาร ที่อยู่ และเครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น

คณงานมหัศจรรย์ 4

เขารับประกันว่า ท่านจะมีส่วนอุทิศตน เพื่อช่วยคนอื่น และอุทิศตนทำให้โลกนั้นน่าอยู่ยิ่งขึ้น

คณงานมหัศจรรย์ 5

เธอให้ความแน่ใจว่า ท่านจะทำหลายอย่างด้วยตัวเอง และมักจะมีชีวิตอยู่คนเดียว
เป็นส่วนใหญ่

คณงานมหัศจรรย์ 6

เขาจะให้ความมั่นใจได้ว่าท่านจะได้ทำงานที่เป็นกิจวัตรที่แน่นอนเป็นประจำตลอดชีวิต
การทำงานและชีวิตส่วนตัว

คณงานมหัศจรรย์ 7

เธอสามารถที่จะรับประกันได้ว่า ท่านจะได้โอกาสที่จะแสดงความเป็นผู้นำได้ในหลาย
สถานการณ์

คณงานมหัศจรรย์ 8

เขาให้ความมั่นใจว่าท่านจะได้ประสบการณ์นานาชนิด และความเปลี่ยนแปลงตลอดชีวิต
ของท่าน

คณงามหัตตจริย 9

เขาให้ความมั่นใจว่าท่านจะมีเวลาได้ทำสิ่งที่ท่านต้องการ

คณงามหัตตจริย 10

เขาให้ความมั่นใจว่า ท่านจะไม่มีเวลาติดหนึ่เกี่ยวกับข้อความเชื่อของท่าน และ
ท่านจะพยายามหาทางดำเนินชีวิตไปตามคำนิยมและอุดมการณ์ที่มีอยู่

คณงามหัตตจริย 11

เธอจะทำให้ท่านมั่นใจว่า ความสามารถเชิงปัญญาของท่านได้พัฒนาถึงขั้นสูงสุด และ
ทุกสิ่งที่ท่านกระทำนั้นล้วนแต่มุ่งจุดไปที่การได้รับความรู้และการเข้าใจทั้งสิ้น

คณงามหัตตจริย 12

เขาจะให้ความมั่นใจว่า ท่านจะได้รับประสบการณ์หลายด้านเกี่ยวกับสถานการณ์
ที่ท้าทาย ซึ่งจะเปิดโอกาสให้ท่านได้เสี่ยงชีวิตได้

คณงามหัตตจริย 13

เขาให้ความมั่นใจว่า ท่านจะต้องได้รับฉันทชอบในงานมากมาย และจะเผชิญชีวิต
ในหลายเสี้ยวของชีวิต

คณงามหัตตจริย 14

เขาให้ความมั่นใจแก่ท่านว่า ท่านจะสามารถไร้ทักษะ ความสามารถ ตลอดจน
ความฉลาดของท่านได้เสมอ

คณงามหัตตจริย 15

เธอสามารถให้ความมั่นใจได้ว่า ท่านจะดำเนินชีวิตเป็นระเบียบและกำหนดชีวิตของตน
ได้ล่วงหน้าและมักจะหยั่งรู้เสมอว่าเหตุการณ์อะไรจะเกิดขึ้นต่อไปได้

คณงามหัตตจริย 16

เขาจะให้ความมั่นใจว่าท่านจะได้ประสบกับความเป็นอิสระในตัวอย่างพอเพียงที่เกี่ยวข้อง

คณงามหัตศจรรย์ 17

เธอรับประกันว่า ท่านจะได้โอกาสติดต่อกับคนมากมาย และต่าง ๆ ลักษณะใน
การทำงานและดำเนินชีวิต

คณงามหัตศจรรย์ 18

เขาจะแนะนำท่านสม่ำเสมอ และจะไม่ปล่อยให้ท่านรู้สึกว่าคุณอยู่คนเดียว และทำให้ท่าน
รู้สึกมั่นใจและปลอดภัย เสมอ

คณงามหัตศจรรย์ 19

เธอจะจัดให้ท่านได้มีโอกาสมากมายที่จะแข่งขันกับคนอื่น

คณงามหัตศจรรย์ 20

เขาจะให้ความมั่นใจว่าท่านจะได้เป็นนายเหนือคนอื่นและสามารถมีอิทธิพลเหนือคนอื่น

คณงามหัตศจรรย์ 21

เธอรับประกันว่า ท่านจะได้สนุกและรื่นรมย์กับความงามของหลายสิ่งหลายอย่าง

คณงามหัตศจรรย์ 22

เธอจะทำให้ท่านได้โอกาสมากมายที่จะร่วมกิจกรรมการออกกำลังกาย

คณงามหัตศจรรย์ 23

เธอให้ความมั่นใจว่าท่านจะได้รับความสนใจ ความเอาใจใส่ และชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับ
ทั่วไป เป็นพิเศษสำหรับสิ่งที่ท่านกระทำ จนตลอดชีวิตของท่าน

ความต้องการของนักเรียน

ที่จริงแล้ว นักเรียนไม่เคยมีคณงามหัตศจรรย์แบบนี้ แต่มันสิ่งนี้นักเรียนทำได้ทั้งในปัจจุบัน
และในอนาคต ที่จะเอื้ออำนวยให้นักเรียนได้รับความพอใจ ประสบความสำเร็จตามที่ใฝ่ปรารถนา
โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อนักเรียนสามารถรู้ตัวเองว่าอะไร เป็นความต้องการที่จำเป็นที่สุด และ

สำคัญกว่าอันอื่น ๆ ทั้งหมดต่อไปนี้จึงระบุความต้องการที่รุนแรงที่สุดมา 4 อย่าง และในแต่ละความต้องการให้ระบุว่านักเรียนได้ทำอะไรไปแล้วบ้างที่ได้สนองความต้องการนั้น ๆ จึงจะสนองความต้องการนั้น ๆ

ตัวอย่าง เช่น ถ้านักเรียนมีความต้องการรุนแรงที่จะช่วยผู้อื่น การระบุของนักเรียนคงจะมีลักษณะดังต่อไปนี้ :-

ตัวอย่าง

<u>ความต้องการ</u>	ช่วยผู้อื่น
<u>ปัจจุบัน</u>	ช่วยยืมหนังสือให้เพื่อนที่โรงเรียน ดูแลสัตว์เลี้ยง ช่วยเพื่อน ๆ ที่มีปัญหา
<u>อนาคต</u>	ทำอาชีพครู / นักแนะแนว ทำงานกับคนแทนที่จะทำงานกับสิ่งของ อาสาสมัครช่วยเหลือชายแดน มีครอบครัว

ความต้องการอย่างรุนแรงของข้าพเจ้า 4 อย่าง คือ

1. ความต้องการ
- ปัจจุบัน
-
-

อนาคต

.....

2. ความต้องการ

.....

ปัจจุบัน

.....

อนาคต

.....

3. ความต้องการ

.....

ปัจจุบัน

.....

อนาคต

.....

4. ความต้องการ

.....

ปัจจุบัน

.....

อนาคต

.....

กิจกรรมที่ 5

"เข็มทิศบุคลิกภาพ"

ใช้เวลา 1 คาบ (50 นาที)
จากโมดูลที่ 1 ของ อ.วัชร ฐวกา

จุดมุ่งหมายทั่วไป

เพื่อให้นักเรียนได้สำรวจบุคลิกภาพของตนโดยใช้กิจกรรม "เข็มทิศบุคลิกภาพ"

นักเรียนจะได้สำรวจความรู้สึกเกี่ยวกับการแสดงออกของตนและของผู้อื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ กัน ทั้งนี้เพื่อจะได้สะท้อนภาพตัวเอง เพื่อเป็นแนวทางในการเลือกอาชีพ

จุดมุ่งหมาย เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถแสดงความรู้สึกของตนออกมาได้
2. นักเรียนสามารถบอกได้ว่า ตนเองชอบหรือไม่ชอบในการแสดงบทบาทสมมุติของตนและของผู้อื่น
3. นักเรียนสามารถบอกได้ว่า อาชีพในอนาคตที่จะทำให้นักเรียนมีความสุขและพอใจนั้นอยู่ในกลุ่มอาชีพอะไรตามทฤษฎีของ ฮอลแลนด์ โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพของตน และอาชีพที่ตนเองหวังไว้
4. นักเรียนสามารถสร้างโปรไฟล์ ที่จำลองลักษณะบุคลิกภาพของตนโดยแบ่งออกเป็น 6 ด้านด้วยกัน

ความคิดรวบยอด

บุคลิกภาพย่อมเป็นส่วนสำคัญในการพิจารณาเลือกอาชีพตามทฤษฎีของฮอลแลนด์ บุคลิกภาพแบบหนึ่งก็เหมาะสมกับอาชีพแบบหนึ่ง และคนที่มีบุคลิกภาพที่เหมือนกันและคล้ายคลึงกัน มักจะมีอาชีพคล้ายคลึงกัน เช่นกัน

เนื้อหา

บุคลิกภาพ คือ พฤติกรรมที่แสดงออก ซึ่งความคิดและความรู้สึกที่บอกลักษณะของบุคคลนั้น ๆ ฉะนั้นจึงควรดูพฤติกรรมของบุคคล เพื่อเป็นเครื่องวัดพฤติกรรมของบุคคล ตามทฤษฎีการเลือกอาชีพ ของฮอลแลนด์มีแนวความคิดพื้นฐาน ว่าการเลือกอาชีพนั้นเป็นการแสดงออกซึ่งบุคลิกภาพ และแบบสำรวจความสนใจคือแบบสำรวจบุคลิกภาพ ฮอลแลนด์ได้แบ่งลักษณะอาชีพออกเป็น 6 กลุ่มอาชีพ ซึ่งนักเรียนจะเรียนรู้จากเกมที่เล่น ว่านักเรียนพอใจในกลุ่มลักษณะอาชีพใด โดยจะแยกลักษณะบุคลิกภาพของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ออกเป็น 6 สดมภ์ คือ สดมภ์ ก ค จ ป ย ส

ลักษณะบุคลิกภาพของกลุ่มสดมภ์ ก

ชอบเลี้ยงสัตว์ทะเลหายาก ชอบเลี้ยง น้าเช็ดถือ กระป๋องกระป๋อง เป็ดแมง
ใจร้อน มองโลกในแง่ดี ชอบแสวงหาความสำราญ เชื่อนั่นในตนเอง เข้าสังคมง่าย
ช่างพูด

ลักษณะอาชีพที่กลุ่มสดมภ์ ก สนใจ ได้แก่ กลุ่มอาชีพพ่อค้าคนกลาง ผู้ซื้อสินค้าเข้ามาจำหน่าย นักค้าหุ้น ตัวแทนฝ่ายผลิต นักจัดรายการโทรทัศน์ ผู้จัดการโรงแรม นักธุรกิจบริการในร้านอาหาร แอร์โฮสเตสหรือสจ๊วต นายหน้าที่ดิน ที่ปรึกษาค้านอุตสาหกรรม ผู้จัดการรายการกีฬา

ลักษณะบุคลิกภาพของกลุ่มสดมภ์ ค

ชอบมีอำนาจ ให้ความสำคัญ มีไมตรีจิต เป็นคนกว้างขวาง ชอบบำเพ็ญประโยชน์ มีอุดมคติ มีความคิดลึกซึ้ง เมตตาการุณา ใจคนเก่ง มีความรับผิดชอบ ชอบเข้าสังคม รู้จักกาลเทศะ มีความเข้าใจเพื่อนมนุษย์

ลักษณะอาชีพที่กลุ่มสมาชิก ค สนใจ ได้แก่ ครู ที่ปรึกษาการสมรส นักแนะแนว นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยาคลินิก ศึกษานิเทศก์ ที่ปรึกษาปัญหาส่วนตัว จิตแพทย์ ที่ปรึกษาด้านอาชีพ ฯลฯ

3. ลักษณะบุคลิกภาพของกลุ่มสมาชิก จ เป็นคนซื่อาย หัวอ่อน เปิดเผย จริงจัง แข็งแรง วัตถุนิยม พากเพียร เสมอต้นเสมอปลาย เก็บตัว มั่นคง มัธยัสถ์ ไม่คิดเล็ก ไม่หมกมุ่น ฯลฯ

ลักษณะอาชีพที่กลุ่มสมาชิก จ สนใจ ได้แก่ ช่างเทคนิคประจำเครื่องบิน นักประมง ช่างเครื่องปั้นไฟฟ้า หัวหน้าช่างปรังษา คนขับรถชุดดิน ช่างสำรวจ ผู้ตรวจสอบการก่อสร้าง ช่างควบคุมเครื่องวิทยุ พนักงานปั๊ม นักออกแบบเครื่องมือ วิศวกรรวมไฟ ช่างทำบล็อก ช่างไฟฟ้า ฯลฯ

4. ลักษณะบุคลิกภาพของกลุ่มสมาชิก ป จุกจิก ไม่มีระเบียบ เจ้าอารมณ์ มีอคติ เพ้อฝัน ไม่จริงจัง ใจร้อน รักอิสระ ช่างใคร่ครอง ไม่ชอบเขียนแบบ มีความคิดริเริ่ม

ลักษณะอาชีพที่กลุ่มสมาชิก ป สนใจ ได้แก่ นักกรี หัวหน้าวงดนตรี นักดนตรี นักประพันธ์ นักโฆษณา นักเขียน นวนิยายลงนิตยสาร นักแต่งเพลง ผู้ค้าศิลปะวัตถุ ผู้กำกับละคร นักร้อง ผู้กำกับเวที นักเขียนบทละคร นักเขียนการ์ตูน ฯลฯ

5. ลักษณะบุคลิกภาพของกลุ่มสมาชิก ย ชอบเขียนแบบ ยุติธรรม วางท่า มีสมรรถภาพ ไม่ยึดหยุ่น มีหิริโอตตัปปะ อ่อนน้อม เรียบร้อย พากเพียร คงแก่กล้า เจ้าระเบียบ เยือกเย็น ไม่มีอารมณ์เพ้อฝัน

ลักษณะอาชีพที่กลุ่มสมาชิก ย สนใจ ได้แก่ นักบัญชี ผู้เชี่ยวชาญด้านการควบคุมคุณภาพสินค้า ผู้เชี่ยวชาญด้านยุทธศาสตร์ พนักงานจราจร นักสถิติ พนักงานจัดทำกราฟในศาล พนักงานธนาคาร ผู้เชี่ยวชาญเรื่องภาษี ผู้ดูแลสินค้าในสต็อก ผู้ควบคุมเครื่องคอมพิวเตอร์ นักวิเคราะห์ธุรกิจการเงิน นักประเมินราคา เสมียนจ่ายเงิน ผู้ตรวจสอบธนาคาร ฯลฯ

6. ลักษณะบุคลิกภาพของกลุ่ม ส. ขอบวิเคราะห์ รอบคอบ เป็นนักวิจารณ์
ใฝ่รู้ รักอิสระ ขาดไตร่ตรอง ฉลาด เก่งตัว มีเหตุผล ใจดี ไม่อวดดี ไม่กว้างขวาง
ลักษณะอาชีพที่กลุ่ม ส สนใจ นักอุทกนิยมนวิทยา นักชีววิทยา นักดาราศาสตร์
 วิศวกรออกแบบเครื่องบิน นักมนุษยวิทยา นักสัตววิทยา นักเคมี นักวิจัยทางวิทยาศาสตร์
 นักเขียนบทความทางวิชาการ บรรณาธิการวารสารทางวิชาการ นักธรณีวิทยา นักพืชวิทยา
 นักฟิสิกส์

กิจกรรมที่ได้

1. การแบ่งกลุ่มย่อย
2. แสดงบทบาทสมมติ
3. อภิปรายกลุ่ม

อุปกรณ์ที่ใช้

1. แผ่นเกม 1 ชิ้น
2. แผนภูมิบุคลิกภาพ 4 แผ่น (1 แผ่นต่อ 1 คน)
3. ดินสอ 4 แท่ง
4. ลูกเต๋า 1 ลูก
5. การตัดคำสิ่งพิมพ์บังคับบัญชา (ผ.บ.) 1 ชุด
6. การถอดอาชีพจำแนกเป็นประเภท 1 ชุด
7. เครื่องหมายประจำตัวของผู้เล่น 4 ชิ้น
8. แผ่นคำสั่งตามตำแหน่งที่ลูกเต๋าคงอยู่ 1 แผ่น

การดำเนินกิจกรรม

1. ขั้นนำ

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 10 กลุ่ม ๆ ละ 4 คน

2. ขั้นปฏิบัติ

1. ผู้นำกลุ่ม (อาจารย์แนะแนว) อธิบายจุดมุ่งหมายของการเล่นเกม
2. แจกซองอุปกรณ์การเล่น เกม กลุ่มละ 1 ซอง
3. อธิบายวิธีการเล่น

กฎ

- 3.1 วางเครื่องหมายประจำตัวลงที่บันไดขั้นแรก เลือกบุคคลหนึ่งจากผู้เล่นเป็นผู้รักษาเวลา
- 3.2 โยนลูกเต๋า ผู้เล่นที่ได้แต้มสูงสุดเป็นผู้เริ่มเล่น แล้วต่อไปคนทางซ้ายมือของคนแรกเริ่มโยนลูกเต๋าและเล่นต่อไปตามลำดับ
- 3.3 ผู้เล่นแต่ละคนโยนลูกเต๋า แล้วเดินเครื่องหมายประจำตัวไปตามจำนวนแต้มที่ได้โยนลูกเต๋ามาได้ แล้วทำตามคำสั่งที่มีอยู่ในการ์ดอาชีพ (ย จ ส ป ค หรือ จ) แล้วให้หยิบการ์ด ผ.บ. ซึ่งกองอยู่ศูนย์กลางของแผ่นเกม อ่าน "คำสั่ง" ดัง ๆ ให้กลุ่มได้ยิน
- 3.4 ผู้เล่นทำตามคำสั่งที่มีอยู่ในการ์ด ผ.บ. และให้เริ่มจับเวลา ผู้เล่นต้องทำพฤติกรรมให้เสร็จภายใน 1 นาที เมื่อหมดเวลาผู้แสดงพฤติกรรมต้องหยุดแสดง และผู้เล่นทุกคนประเมินพฤติกรรมของตนลงในแผนภูมิบุคคลิกภาพ

- 3.5 ผู้เล่นที่หยิบการ์ด ผ.บ. เป็นผู้ออกคำสั่งว่าผู้เล่นอื่น ๆ จะต้องประเมินพฤติกรรมของตนลงในสดมภ์ใด แกะคืนการ์ด ผ.บ. เข้ากองเดิม แต่ให้สอคว้างไว้ข้างใต้กอง ขณะเดียวกันผู้เล่นทุกคนฟังประเมินพฤติกรรมของตนให้ถูกต้องลงในสดมภ์ที่อยู่ในแผนภูมิบุคคลิกภาพ (ย จ ส ป ค ก) ไม่ว่าคนจะชอบหรือไม่ชอบก็ต้องประเมินตนเองด้วยกันทั้งนั้น การ์ดแต่ละแผ่นจะบอกไว้ว่า จะต้องจัดลำดับตนเองในสดมภ์อะไร ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างและแผนภูมิบุคคลิกภาพ

แผนภูมิบุคคลิกภาพ

ชอบที่สุด											ชอบที่สุด
ชอบ											ชอบ
เฉย ๆ											เฉย ๆ
ไม่ชอบ											ไม่ชอบ
ไม่ชอบที่สุด											ไม่ชอบที่สุด
	ย	จ	ส	ป	ค	ก					

จงใส่ค่าลงในสดมภ์ที่แสดงถึงความรู้สึกเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ท่านแสดงออก เมื่อ
นักเรียนทำเสร็จทุกประเภทแล้วนักเรียนจะมองเห็นบุคลิกลักษณะของนักเรียน

- 3.6 ถ้าถูกสั่งให้แจกการ์ดอาชีพซึ่งตนไม่มี ผู้เล่นจะต้องแจกการ์ดที่อยู่ในกองของตนให้หมดเสียก่อน แล้วจึงหยิบการ์ดจากกองกลางเพิ่มเติมตามจำนวนที่ขาดอยู่

- 3.7 เมื่อผู้เล่นถูกสั่งให้ เดินหน้าหรือถอยหลังก็ทำตาม ผู้เล่นไม่จำเป็นต้องทำตามคำสั่งที่อยู่ในตารางที่ตนไปอยู่ใหม่
- 3.8 ถ้าผู้เล่นเดินไปถึงดาวอนาคต ก่อนที่การด์ ผ.บ. จะถูกหยิบใช้จนหมด ผู้เล่นจะเก็บรวบรวมการ์ดอาชีพใหม่ทุกครั้งที่มีผู้เล่นคนใดก็ได้โยนลูกเต๋า รวมถึงตนเองที่เป็นผู้เล่นด้วย และเมื่อถึงคราวของผู้เล่น ผู้เล่นผู้นี้ จะหยิบการด์ ผ.บ. และแสดงพฤติกรรมที่ถูกสั่งโดยไม่ต้องโยนลูกเต๋า หรือเลื่อนเครื่องหมายประจำตัว
- 3.9 การ เล่นจะดำเนินไป 40 นาที หรือจนกระทั่งการด์ ผ.บ. ถูกหยิบใช้จนหมดแล้ว ผู้เล่นที่ได้การ์ดอาชีพจำนวนมากที่สุดในขณะนั้นจะเป็นผู้ชนะ การ เล่นสิ้นสุดลง ขณะเดียวกันทุกคนก็ได้ทำแผนภูมิบุคลิกภาพ ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับกิจกรรมต่าง ๆ ของตนเสร็จเรียบร้อยแล้ว

4. เมื่อการเล่นสิ้นสุดลง (ตามเวลาที่กำหนดไว้ 40 นาที) ให้ผู้เล่นทุกคน รวบรวมการ์ดอาชีพที่ตนได้โดยแยกออกจากหมวดอักษร ย พ จ ค ก ส แล้วนำแผนภูมิบุคลิกภาพของตนเองที่ได้จากการ เล่นเกมมาพิจารณาว่า แผนภูมิแสดงบุคลิกภาพของตนในสภพที่ชอบ และชอบมากที่สุด แผนภูมินั้นมีอาชีพอะไรบ้าง (ใช้เวลาประมาณ 5 นาที)

5. ให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันอภิปรายว่าเกมที่คุณเล่นนั้นมีคำสั่ง ผ.บ. อันใดที่คุณชอบมากที่สุด เพราะตรงกับอุปนิสัยและบุคลิกภาพของเขา

6. นักเรียนและครูแนะแนวร่วมกันอภิปรายว่ามีอาชีพใดบ้างที่นักเรียนมีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว และมีอาชีพใดบ้างที่ผู้ประกอบการอาชีพนั้นมีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว และให้นักเรียนทำแบบสำรวจบุคลิกภาพ และแบบสำรวจความสนใจในอาชีพ ไปทำการบ้าน

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงพฤติกรรม (บทบาทสมมติ) ของนักเรียนว่าเหมาะสมหรือไม่ และนักเรียนได้เขียนแผนภูมิบุคลิกภาพตรงตามความรู้สึกที่เป็นจริงหรือไม่
 2. สังเกตจากการร่วมอภิปรายของนักเรียนในกลุ่มว่าเขาได้มองเห็นบุคลิกภาพของตนเองหรือไม่ และบุคลิกภาพที่ชอบและไม่ชอบในสภพ์ต่าง ๆ มีความสนใจที่จะประกอบอาชีพอะไรบ้าง
 3. ตรวจสอบแผนภูมิบุคลิกภาพของนักเรียนในเกมเพิ่มทักษะบุคลิกภาพ กับเกมที่เล่นมาเมื่อครั้งที่ 1 - 4 ว่ามีแนวโน้มใกล้เคียงกันหรือไม่
 4. สังเกตดูว่านักเรียนสามารถเขียนบุคลิกภาพของตนเองได้หรือไม่ จากการเล่นเกม
 5. ตรวจสอบจากแบบสำรวจบุคลิกภาพและแบบสำรวจความสนใจในอาชีพที่ให้นักเรียนไปทำเป็นการบ้านนั้น ดัชนีอาชีพที่เด็กสนใจกับบุคลิกภาพจากแผนภูมิที่แสดง และจากแบบสำรวจนั้นตรงกันหรือไม่
- (หมายเหตุ) รายละเอียดของเกมเพิ่มทักษะบุคลิกภาพดูได้จาก หนังสือ การสำรวจตนเอง (โมดูลที่ 1) ของอาจารย์วัชรีย์ ชูวงศ์ หน่วยงานนิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู

ตัวอย่าง การค้นคว้าวิจัย และการค้นหาเป็นประเภท

ณ.บ.

โปรดอ่านเสียงดัง

ขอให้สมาชิกในกลุ่มแต่ละคน เขียนเรื่องตอนจบของเรื่องที่กำหนดให้ข้าง
ล่างนี้ อาจจะแต่งเป็นข้อความ 1 หรือ 2 ประโยค ก็ได้

"คืนนั้นมีคดและมีพายุ มีเสียงฟ้าร้องอยู่ไม่ขาดสาย คลื่นลูกโต ๆ ต่างก็
โถมเข้าหาฝั่งและ....."

แล้วจึงอ่านเรื่องที่ท่านจินตนาการและดูให้สมาชิกในกลุ่มฟัง

จงประเมินความรู้สึกของท่านเกี่ยวกับการเขียนเรื่องหรือบทความลงใน
ของสภ. ๒ ในแผนภูมิแสดงบุคลิกภาพของท่าน

ณ.บ.

โปรดอ่านเสียงดัง

ท่านจะต้องวางแผนสร้างฉากละครเรื่องหนึ่ง ท่านจะต้องตัดสินใจเลือก
แบบเฟอร์นิเจอร์ การแต่งผ้านั่ง ตลอดจนการตกแต่งภายในห้องและเครื่องประดับ
ต่าง ๆ ขอให้ท่านพูดบรรยายให้กลุ่มฟังว่าท่านชอบทำเช่นนี้หรือไม่ และมีอะไรบ้าง
ที่ท่านจะพิจารณาใช้ในการเตรียมงานนี้

จงประเมินความรู้สึกของท่านเกี่ยวกับการออกแบบตกแต่งหรือการจัดเฟอร์นิเจอร์
ในสภ. ๒ ในแผนภูมิแสดงบุคลิกภาพของท่าน

ณ.บ.

โปรดอ่านเสียงดัง

จงจัดกลุ่มสมาชิกให้อยู่ในลักษณะที่น่าสนใจและมีศิลปะที่สุด เพื่อจะได้ถ่าย
รูปให้ได้อีกภาพ

จงประเมินความรู้สึกของท่านเกี่ยวกับการจัดระเบียบคนเพื่อให้ได้ภาพที่
มีศิลปะ ลงในสภ. ๒ ในแผนภูมิแสดงบุคลิกภาพของท่าน

ค. ผู้จัดการอาหาร

ท่านจะ : ผูกอบรมและนิเทศลูกจ้างที่เตรียมอาหารในโรงพยาบาลในสถานพยาบาล
โรงเรียน และสถาบันอื่น ๆ นิเทศการทำอาหาร รับผิดชอบ
ต่อสุขภาพของร่างกาย เก็บระเบียบ ...

ท่านเป็น : คนที่สามารถทำงานได้ดีกับคนทั่วไป ... เป็นคนไว้วางใจได้และ
มีทักษะที่ดีต่อการธุรกิจ รอบรู้เกี่ยวกับเรื่องอาหารและราคาอาหาร

ค. เจ้าหน้าที่ปล่อยนักโทษ

ท่านจะ : ช่วยผู้กระทำผิดทั้งที่เป็นผู้เยาว์และผู้ใหญ่ ให้สามารถปรับคนอีกครั้งหนึ่ง
ให้เข้ากับสังคมให้ได้ ... ทำการตรวจ เตรียมรายงานเสนอศาล ...
ติดต่อกับสมาคมนักกฎหมาย ช่วยคนเหล่านี้หางานทำ ... ส่ง
ผู้ถูกคุมขังไปให้หน่วยงานอื่นเพื่อให้ความช่วยเหลือที่ดีขึ้น

ท่านเป็น : คนมีเป้าหมาย อ่อนน้อม อารมณ์มั่นคง ... สนใจปัญหาของผู้อื่น มีวินัย
ในตัวเอง ซื่อสัตย์ และมีสามัญสำนึก

ค. นักสังคมสงเคราะห์

ท่านจะ : ช่วยเป็นรายบุคคลหรือครอบครัวให้ได้รับความช่วยเหลือทางการเงิน
การเป็นอยู่และยารักษาโรค ... ส่งผู้ขอรับบริการไปรับบริการจาก
หน่วยให้คำปรึกษา หรือสถานรับเลี้ยงเด็ก ... หรือโครงการช่วยเหลือ
ครอบครัว ... วางแผนและจัดกิจกรรมกลุ่ม ...

ท่านเป็น : คนสนใจกับคน เห็นใจและสงสารคนอื่น ๆ มั่นคงทางอารมณ์ และมีการ
ตัดสินใจที่ดี ... มีความรอบรู้

ย. พนักงานรักษาเวลา

- ท่านจะ : คอยเก็บระเบียบเวลาการมาและการกลับของลูกจ้างในบริษัท คำนวณ ชั่วโมงการทำงานของลูกจ้าง... ทำงานในบริษัทใหญ่มาก
- ท่านเป็น : คนเที่ยงตรงในทุกเรื่องและสนใจในรายละเอียด... เก่งคณิตศาสตร์... มีประสิทธิภาพ ฟังและไว้วางใจได้ และชอบสิ่งที่ทำอยู่เป็นประจำ

ย. พนักงานเก็บเงิน

- ท่านจะ : เตรียมบิลและใบทางเงิน ... รักษาระเบียบการจ่ายเงิน จัดชุด การชำระหนี้ การขายตั๋ว และแผนรายการต่าง ๆ ... ทำงาน ให้บริษัทใหญ่... พิมพ์งาน ใช้เครื่องใช้ในสำนักงานได้...
- ท่านเป็น : คนเที่ยงตรง มีประสิทธิภาพ เก่งคณิตศาสตร์ รอบคอบในเรื่องรายละเอียดและมีความจำดี... มีระเบียบ สะอาด...

ย. นักบัญชี

- ท่านจะ : เตรียมรายงาน ชุดรายรับรายจ่าย เก็บระเบียบบัญชีรายรับรายจ่าย กำไรขาดทุน... เตรียมหลักฐานการจ่ายเงิน ฝากเงินเข้าธนาคาร ใช้เครื่องอุปกรณ์เกี่ยวกับบัญชีได้... ทำงานให้กับองค์การหรือหน่วยธุรกิจ...
- ท่านเป็น : คนเที่ยงตรง ซื่อสัตย์ และชอบงานละเอียด... สามารถตั้งใจและทำงานได้แม้จะอยู่ใต้วาจะบีบคั้นหรือกดดัน ใช้ตาและมือประสานกัน ได้อย่างดี

จ. ผู้ช่วยในครัว

ท่านจะ : รับผิดชอบทำงานหลายอย่างในครัวของโรงแรม หรือครัวของร้านอาหาร... รักษาสภาพทั่วไปให้อยู่ในสุขลักษณะและมีระเบียบ เครื่องใช้ในครัวต้องสะอาด ปัดกวาดพื้น ล้างจาน หรืออาจจะจัดโต๊ะอาหารเพื่อออกงาน...

ท่านเป็น : คนสุขภาพดี และมีกำลังเหลือเฟือ

จ. นักปศุสัตว์ชาย / หญิง

ท่านจะ : เลี้ยงและผสมพันธุ์วัว... สร้างรั้ว สร้างคอกสัตว์ และทำไร่และเตรียมอาหารให้สัตว์ในฤดูหนาว... คัดเลือกและเพาะพันธุ์สัตว์เพื่อแสดงและส่งเสริมให้มีการเลี้ยงที่ดีขึ้น

ท่านเป็น : คนรูปร่างแข็งแรงและสามารถทำงานในระยะเวลานาน ๆ ได้ สนใจสัตว์และสนุกในการทำงานนอกบ้าน

จ. พนักงานขับรถบรรทุก

ท่านจะ : ขนสินค้าภายในประเทศและระหว่างประเทศ... เก็บรายงานการขนส่งรักษาและซ่อมแซมรถ... ขนสินค้าขึ้นและลงจากรถด้วยตนเองหรืออบรมนิเทศผู้อื่น...

ท่านเป็น : คนขับรถที่มีทักษะและสามารถคัดสินเส้นทางได้อย่างดี... แข็งแรงและเต็มใจที่จะเดินทาง...

๑. ครูสอนเต้นรำ

- ท่านจะ : สอนศิลปการเต้นรำเป็นรายบุคคลและเป็นคณะ... ชำนาญพิเศษ
ในการเต้นรำแต่ละแบบ ไค้แก บัลเลต์ ปอปปูล่า และแจ๊ส...
- ท่านเป็น : คนมีความอดทน พุคเเก่ง มีลักษณะเป็นผู้นำ มีความกระตือรือร้น
และทำงานร่วมกับคนอื่นได้ดี สง่างาม มีท่วงทีลีลาดีมาก

๑. นักดนตรี

- ท่านจะ : ต้องเล่นดนตรีได้หนึ่งอย่างหรือมากกว่า เล่นเดี่ยวหรือรวมวงเป็น
คณะได้ มีความสามารถพิเศษทางดนตรีคลาสสิกและปอปปูล่า...
อาจจะเป็นผู้สอน ผู้เขียน หรือจัดดนตรี อาจจะร้องหรือร่วมแสดง
กับพวกนักดนตรีเดี่ยวได้
- ท่านเป็น : คนรักดนตรี พร้อที่จะทำงานหนักและฝึกซ้อมเป็นระยะเวลานาน ๆ
ได้... มีความทะเยอทะยาน...

๑. ผู้นำวงดนตรี

- ท่านจะ : กำกับวงดนตรี หรือวงเต้นรำ... เขียนหรือจัดดนตรี... ฝึกซ้อม
งานได้เป็นชั่วโมง ๆ และมักจะทำงานในเวลากลางคืน
- ท่านเป็น : คนเอาจริงเอาจังกับการดนตรี มีคุณสมบัติเป็นผู้นำวงได้... อดทน
พร้อมที่จะทำงานหนัก มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการนำวง ทฤษฎี
การดนตรี การประสานเสียง การเรียบเรียงและผสมผสานเครื่อง
ดนตรีต่าง ๆ แต่ละชนิดได้... เป็นคนทะเยอทะยาน

๗. นักธรณีวิทยา

ท่านจะ : แยกลักษณะของชั้นดิน... ศึกษาส่วนประกอบและประวัติของหิน...
ศึกษาผิวดิน และเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้ผิวดินเปลี่ยน ชุดเจาะหา
และพัฒนาแหล่งแร่ หาดถ่านที่ ๆ เหมาะสมสำหรับสร้างสะพาน
ทางใต้ดิน และบอบาตาล...

ท่านเป็น : คนสนใจในวิทยาศาสตร์... สามารถเข้าใจภาพต่าง ๆ ได้ทั้ง
3 มิติ... มีสุขภาพดี ร่างกายแข็งแรง... ชอบทำงานนอกสำนักงาน
งาน (กลางแจ้ง)... อยากรู้ อยากเห็นเชิงภูเขา

๘. เจ้าหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพ

ท่านจะ : ทดสอบและตรวจผลิตภัณฑ์ระหว่างที่ทำการผลิตในทุกชั้นของกระบวนการ...
ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่การใช้อุปกรณ์จนถึง
การเตรียมอาหาร...

ท่านเป็น : คนละเอียดในการทำงาน... สนใจในรายละเอียดและเที่ยงตรง
แม่นยำ... สนใจในเรื่องเครื่องกลไก...

๙. นักพยากรณ์อากาศ

ท่านจะ : สังเกต วิเคราะห์ และพยากรณ์สภาพของอากาศ... ใช้ชาร์ตและ
สูตรคูณตัวเลข ข้อมูลรายงานอากาศ และทำชาร์ตแสดงทางเดิน
ของลมฟ้าอากาศ...

ท่านเป็น : คนสนใจในตัวเลขและวิทยาศาสตร์... เป็นคนอยากรู้อยากเห็นและ
สามารถคิดทางลบได้... เที่ยงตรงแม่นยำ

ก. พนักงานขายรถยนต์

ท่านจะ : ขายรถยนต์อยู่ประจำที่ห้องแสดงสินค้าหรือขายรถใช้แล้ว พิจารณาว่า
ลูกค้าต้องการรถเช่นไร และรู้ว่ารถอะไรในรายการของคนที่เหมาะสม
กับลูกค้า ...

ท่านเป็น : หนุ่มแข็งแรง คล่องและขยัน ... เป็นมิตรและสามารถสร้างความ
ไว้วางใจได้

ก. ผู้จัดการไร

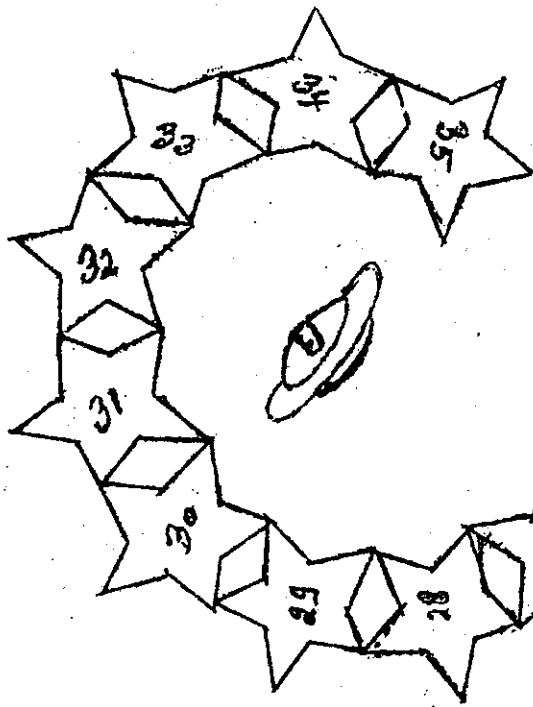
ท่านจะ : จัดการดูแลไรแทนเจ้าของ สิ่งซื้ออุปกรณ์เครื่องใช้จำเป็น นำกิจกรรม
ที่เข้ามา... รายงานถึงสภาพของพืชไรและความเจริญผลออกจนประเมิน
ผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับให้เจ้าของที่ดินรับทราบ... รายงานค่าใช้จ่าย
ในการดำเนินงาน ...

ท่านเป็น : คนสามารถวางแผนงานระยะยาว และชอบทำงานนอกบ้าน ...
เป็นนักธุรกิจที่มี ...

ก. ผู้สาธิต

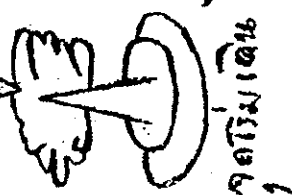
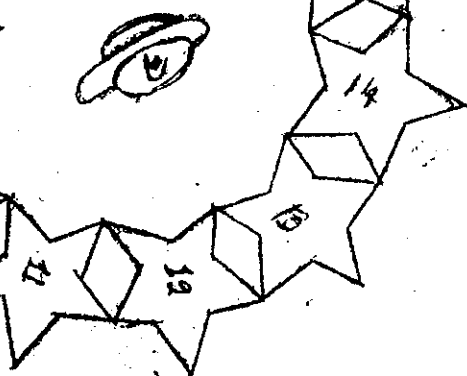
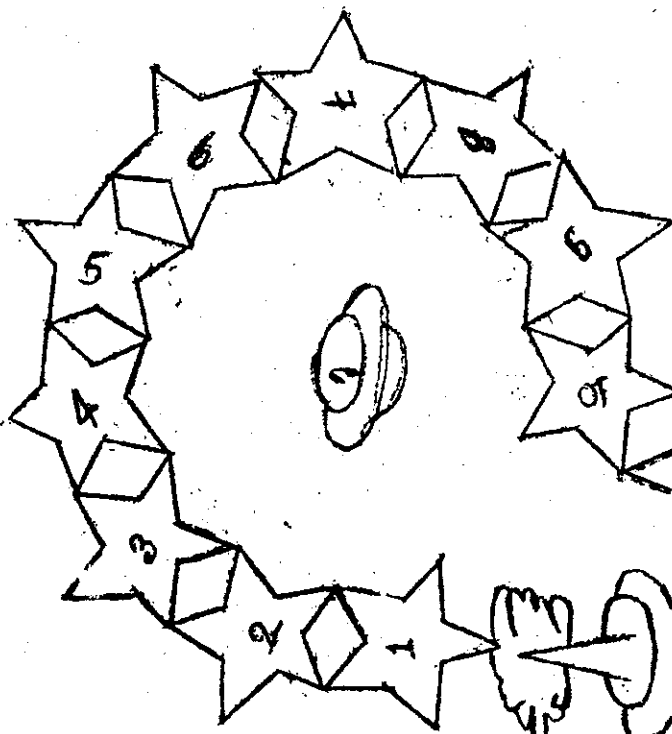
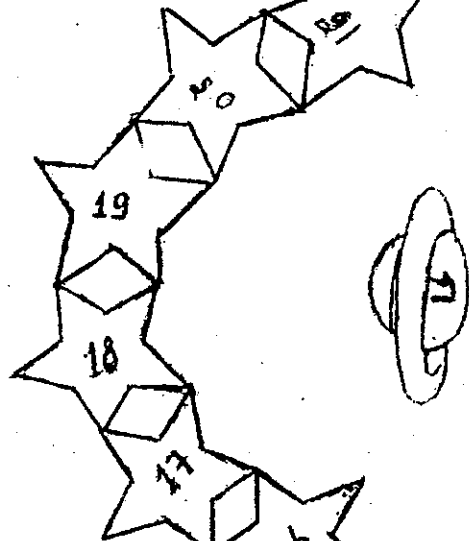
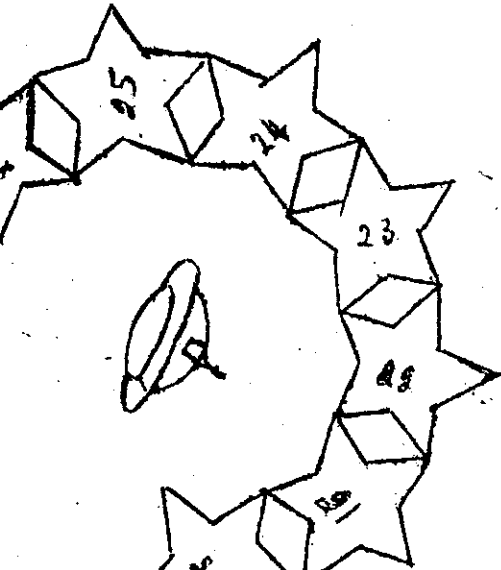
ท่านจะ : สาธิตวิธีใช้ผลิตภัณฑ์ในร้านค้า เครื่องใช้ประจำบ้าน หรือสถานที่อื่น ๆ ...
โฆษณาเครื่องยนต์กลไก เครื่องมือ เครื่องสำอาง เครื่องครัว ...
ปรกคิมก็จะทำงานในตอนเย็น ๆ นอกเวลาประจำการ

ท่านเป็น : คนพูดเก่ง เป็นที่ชอบพอ ชักจูงเก่ง ... ชำนาญการใช้มือ... ชอบคนสนุก
ที่จะอยู่กับคน... สามารถทำงานนอกเวลาที่ได้จัดไว้ในตารางเวลาได้...

สิ่งมีชีวิตในอวกาศ

เกมสำหรับ ๓-๕ ปี

การทวงที่ 1 - 35

1. พายุพัดหนักเสียงระเบิดทำให้ข้า หยิบ 1 จ. ทำตามคำสั่ง ผ.บ.
2. อากาศดีขึ้นเริ่มการเดินทางต่อไป หยิบ 1 ก. ทำตามคำสั่ง ผ.บ.
3. แผนการเดินทางผิดเป้าหมาย หยิบ 1 ย. ทำตามคำสั่ง ผ.บ.
4. สัญญาณต่าง ๆ หายไป เสียงระเบิด หยิบ 1 ส. ทำตามคำสั่ง ผ.บ.
5. การเดินเรือเรียบรอยถ้ำ เข็มทิศบอกว่ ทวนกำลังอยู่บนเส้นทาง หยิบ 1 ส.
ทำตามคำสั่ง ผ.บ.
6. หย่อนพลังลง เมื่อด้วยรูปอวกาศ หยิบ 1 ป. ทำตามคำสั่ง ผ.บ.
7. ติดต่อกองวิทยุด้วยเครื่องบังคับการ หยิบ 1 ค. ทำตามคำสั่ง ผ.บ.
8. พุดกันนานกับเครื่องบังคับการ แยก 1 ค ให้คนที่นั่งขวามือทำตามคำสั่ง ผ.บ.
9. เกล็นบนภูเขาน้ำแข็ง หยุดเพื่อซ่อมเครื่อง แจกผู้เฒ่าคนละ 1 จ. ทำตามคำสั่ง ผ.บ.
หันกลับไปที่ยุคเริ่มร่อน
10. อ่านาจอัมพลู เข็มทิศช่วยให้ท่านมาหาทางได้ หยิบ 1 ส. ทำตามคำสั่ง ผ.บ.
เดินผ่าน 2 ช่อง
11. แก๊สหนังสือเกี่ยวกับความเร็วในการเดินเรือให้ทันสมัย หยิบ 1 ย. ทำตามคำสั่ง ผ.บ.
12. ร่อนบันไดลงแยกตัวจากเรืออากาศ หยิบ 1 ก. ทำตามคำสั่ง ผ.บ.
13. ร่อนลงพื้นดิน หยิบ 1 จ. 1 ก. 1 ย. 1 ส. 1 ป. 1 ค. ทำตามคำสั่ง ผ.บ.
เล่นอีกครั้งหนึ่ง
14. ทางหนีที่แฉะมาก แจก 1 ก. ให้ผู้เฒ่าคนซ้ายมือของท่าน พังคำสั่ง ผ.บ. หยุดเดิน 1 ครั้ง
15. เข็มทิศช่วยท่าน ซ่อมแซมและเปิดทางหนี หยิบ 1 จ. ทำตามคำสั่ง ผ.บ.
16. หยุดชมวิว หยิบ 1 ป. ทำตามคำสั่ง ผ.บ.
17. ผงฝุ่นพระจันทร์เขาคาท่านหลงทาง แจก 1 ค. ให้ผู้เฒ่าที่นั่งอยู่ตรงข้ามทำตามคำสั่ง ผ.บ.
เดินย้อนหลัง 1 ช่อง

18. เก็บรวบรวมก้อนหินบนดวงจันทร์ เพื่อค้นคว้าวิจัย หยิบ 1 ส. ทำตามคำสั่ง ผ.บ.
19. เริ่มทิศศกคู่ดวง เค้นศกหุ้มพระจันทร์ แจก 1 ย. ให้ทุกคนทำตามคำสั่ง ผ.บ. เค้นย้อนหลัง 3 ของ
20. ช่วยคู่ดวง หยิบ 1 ค. 2 ก. ทำตามคำสั่ง ผ.บ. เค้นซ้ายไป 1 ของ
21. ถ่ายภาพใหม่ หยิบ 1 ป. ทำตามคำสั่ง ผ.บ.
22. พิสูจน์ฉายรูปแสงมากไป เริ่มทิศซ้ายบอกว่ารูปเสียหมด แจก 1 ป. ให้กับผู้เล่นที่นั่ง ด้านขวามือของตน ทำตามคำสั่ง ผ.บ. หยุดเฝ้า 1 ครั้ง
23. ปักธงบนดวงจันทร์ หยิบ 1 จ. ทำตามคำสั่ง ผ.บ.
24. เหนื่อยหน่ายจากการ เค้นทางที่ลำบากและอากาศหนาว แจก 1 ก. ให้ผู้เล่นทุกคน ทำตามคำสั่ง ผ.บ.
25. กลับที่แคบชุดอวกาศรวบรวมการก่ออาชีพจากทุกกอง ๆ ละ 1 ใบ ทำตามคำสั่ง ผ.บ. นำเครื่องร่อนลง ทำอีก 1 ครั้ง
26. ตรวจเครื่องบินเป็นครั้งสุดท้าย หยิบ 1 ย. ทำตามคำสั่ง ผ.บ.
27. ไม่สามารถไต่ขึ้นเครื่องบินบังคับการ ซ่อมเครื่องบินบังคับการด้วยมือ หยิบ 1 จ. 1 ป. ทำตามคำสั่ง ผ.บ.
28. ถูกพายุพัดอย่างแรงหยับการก่ออาชีพจากทุกกองทำตามคำสั่ง ผ.บ.
29. เชื่อมต่อยกกับเรืออวกาศ หยิบ 1 ป. 1 ก. ทำตามคำสั่ง ผ.บ.
30. จัดงานฉลองเลี้ยงอาหารเย็นบนเรืออวกาศ หยิบ 1 ค. ทำตามคำสั่ง ผ.บ.
31. เริ่มทิศบอกว่า ให้พบดาวดวงใหม่ หยิบ 1 ค. ทำตามคำสั่ง ผ.บ.
32. เริ่มทิศถูกรบกวนโดยคลื่นวิทยุ แจก 1 ย. ให้กับผู้เล่นทุกคน ทำตามคำสั่ง ผ.บ.
33. ติดต่อกับวิถีโลกกับดาวดวงใหม่ หยิบ 1 ป. ทำตามคำสั่ง ผ.บ.
34. คณะตัดสินใจไปเยี่ยมดาวดวงใหม่ ท่านให้ชื่อว่าอนาคต หยิบ 1 ค. ทำตามคำสั่ง ผ.บ.
35. เปลี่ยนทาง เค้นสู่ดาวดวงใหม่ แต่เริ่มทิศเสีย หยิบ 1 ก. ทำตามคำสั่ง ผ.บ.

กิจกรรมที่ 6
 "จุดเด่นในตัวข้าพเจ้า"
 ใช้เวลา 1 คาบ (50 นาที)

นอกเวลา 3 คาบ

จุดมุ่งหมายทั่วไป

มุ่งให้นักเรียนได้สำรวจความสามารถของตนเองว่ามีความสามารถพิเศษหรือทักษะใดบ้าง
 ที่จะส่งเสริมให้ความพอใจ ความต้องการของตนได้ประสบความสำเร็จ

จุดมุ่งหมาย เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนบอกได้ว่าตนเองมีความสามารถพิเศษด้านใดบ้าง
2. นักเรียนสามารถบอกได้ว่าผลการเรียนในแต่ละวิชาเรียนอยู่ในเกรดระดับใด
 และมีวิชาใดเรียนได้คะแนนมากที่สุด
3. นักเรียนสามารถบอกได้ว่าตนเองมีจุดเด่นอะไรบ้างและมีจุดด้อยอะไรบ้าง
4. นักเรียนสามารถบอกได้ว่าความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และบุคลิกภาพ
 ของนักเรียนสอดคล้องกันหรือไม่

ความคิดรวบยอด

คนทุกคนย่อมมีความสามารถของตนเองไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ตามหลักปรัชญาการแนะแนว
 ดังนั้นควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักเรียนได้สำรวจความสามารถในตัวของนักเรียนออกมา
 ให้ได้ กรอแบบสำรวจความสามารถของข้าพเจ้าและให้นักเรียนได้ทดสอบความถนัด
 ทางการเรียนและทำแบบสำรวจความสนใจในอาชีพโดยใช้นอกเวลาเรียน

เนื้อหา ให้นักเรียนใช้วีจาร์ณญาณสำรวจตนเองว่า ตนเองมีความสามารถพิเศษด้านใดบ้าง
 โดยการให้กรอแบบสำรวจความสามารถของข้าพเจ้า ซึ่งแบ่งออกเป็นด้านการเรียน
 ทักษะความสามารถอื่น ๆ ลักษณะนิสัย มีจุดเด่นจุดด้อยอะไรบ้าง ฯลฯ และให้
 นักเรียนแบ่งกลุ่มร่วมกันอภิปราย ว่าเห็นด้วยหรือไม่เพราะเหตุใดเพื่อสะท้อนให้เพื่อนในกลุ่ม
 ได้พิจารณาตัวเองอีกครั้งหนึ่ง

กิจกรรมที่ใช้

1. แบ่งกลุ่มย่อย กลุ่มละ 10 คน
2. ให้นักเรียนกรอกแบบสอบถาม ความสามารถของข้าพเจ้า
3. อภิปรายกลุ่ม

อุปกรณ์ที่ใช้

1. แบบสอบถาม ความสามารถของข้าพเจ้า
2. ผลการเรียนของ เหมอนที่ผ่านมาของแต่ละภาคในแต่ละวิชา โดยติดต่อกับฝ่ายวัดผล
3. แผนกระดาษกราฟ

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปผลจากการร่วมกิจกรรมที่ 5 เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมาว่า นักเรียนได้ทราบอะไรบ้าง
2. ครูจึงอธิบายคำว่า เมื่อนักเรียนทราบว่าบุคลิกภาพแบบไหนเหมาะสมกับอาชีพอะไร และให้สำรวจตนเองจากแผนภูมิบุคลิกภาพของนักเรียนเมื่อชั่วโมงที่แล้วในกิจกรรมที่ 6 นี้จะให้นักเรียนได้สำรวจตนเองว่า ตนเองมีความสามารถด้านใดบ้าง และมีความสามารถอะไรเป็นพิเศษ เพื่อจะได้ไปส่งเสริมให้บุคลิกภาพของตนเด่นขึ้น
3. แบ่งกลุ่มย่อยกลุ่มละ 10 คน

ขั้นปฏิบัติ

1. ครูแจกแบบสอบถามความสามารถของข้าพเจ้าให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มได้กรอกใช้เวลา 10 นาที ในการกรอก
2. ให้นักเรียนในกลุ่มได้ร่วมกันอภิปรายถึงความสามารถในแต่ละด้าน รวมทั้งจุดเด่น จุดด้อยที่แต่ละคนกรอกในแบบสอบถาม ว่าใครเห็นด้วยหรือว่ามีข้อคิดอะไรที่จะเสริมอีก โดยให้เพื่อนในกลุ่มช่วยกันสะท้อนความรู้สึกให้กับกลุ่มเพื่อน

3. ให้นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มสรุปผลการอภิปรายว่าตนเองคิดว่าตนเอง เป็นอย่างไร แล้วเพื่อนในกลุ่มสะท้อนให้เห็นอะไรบ้าง ทำเป็นรายงานเดี่ยวส่งทุกคน
4. ครูแนะแนวแจกกระดาษกราฟพร้อมทั้งผลการ เรียนในแต่ละวิชาที่เรียนมาเมื่อเทอมที่แล้วในรูปคะแนนที่ แล้วให้นักเรียนเขียนเส้นกราฟแสดงผลการ เรียนของตนเอง ในแต่ละวิชา
5. ให้นักเรียนเปรียบเทียบความสามารถของตนเองในด้านการ เรียนกับเส้นภาพแสดง ผลการ เรียน ว่าสอดคล้องกันหรือไม่
6. ครูให้นักเรียนให้มาทดสอบความถนัดด้านการ เรียน และความสนใจในอาชีพ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักตนเองให้มากยิ่งขึ้นในด้านความถนัด ความสนใจ ความสามารถ และบุคลิกภาพ ว่าสอดคล้องกันหรือไม่ โดยใช้เวลาทดสอบนอก เวลาเรียน

การประเมินผล

1. สังเกตจากการกรอกแบบสอบถามของนักเรียนว่าเข้าใจมากขึ้นแค่ไหน สามารถตอบแบบสอบถามได้ตรงตามข้อคำถามหรือไม่
2. สังเกตการอภิปรายกลุ่มในห้อง เรียนว่าเขาสามารถเข้าใจตัว เขาเองมากขึ้นเพียงใดในด้านการ เรียน ความสามารถ ลักษณะนิสัย
3. ตรวจจากแบบสอบถามและรายงานที่นักเรียนสรุปส่งหลังจากได้เข้ากลุ่มแล้ว

สำรวจความสนใจอาชีพ

ใช้เวลา 1 คาบ

ความมุ่งหมาย

เพื่อให้นักเรียนทราบความสนใจในอาชีพที่แท้จริงของตน และเพื่อใช้เป็นที่ได้เป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

วิธีดำเนินการ

1. ติดต่อขอแบบสำรวจความสนใจเกี่ยวกับอาชีพจากโรงเรียนมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร หรือของกรมแรงงาน หรือกองวิจัยกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ โดยแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร หรือฝ่ายแนะแนวของโรงเรียนวัดราชโอรส
2. กำหนดวันและเวลาทำการทดสอบ
3. ดำเนินการทดสอบตามวิธีการที่กำหนดไว้ในแบบสำรวจอย่างเคร่งครัด
4. ตรวจให้คะแนนและแปลความหมายของคะแนนตามที่กำหนดไว้ในแบบสำรวจ
5. แจ้งผลการสำรวจให้นักเรียนทราบ เพื่อเป็นข้อคิดในการเลือกอาชีพของนักเรียน
6. จัดส่งแบบสำรวจคืนพร้อมด้วยจดหมายขอบคุณจากโรงเรียน

อุปกรณ์

แบบสำรวจความสนใจในอาชีพ

การทดสอบความถนัดทางการ เรียน

ใช้เวลา 2 คาบ

ความมุ่งหมาย

เพื่อให้นักเรียนได้ทราบว่าตนมีความถนัดทางด้านใด เพื่อเป็นแนวทางในการ เลือกอาชีพให้ตรงกับความถนัดและความสามารถของตน

วิธีดำเนินการ

1. คิดต่อช้อยส์แบบทดสอบความถนัดทางการ เรียนซึ่งประกอบด้วยด้านคณิตศาสตร์ ภาษาไทย มีจิตสัมพันธ์ จิตรกร ความคิดนามธรรม และงานสารบัญ ของ กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ หรือที่สำนักทดสอบ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ข้อสอบประกอบด้วยความถนัดทางด้าน คณิตศาสตร์ มีจิตสัมพันธ์ ด้านการใช้เหตุผล ด้านงานสารบรรณ
2. กำหนดเวลา จัดเตรียมสถานที่ และอุปกรณ์ในการทดสอบให้พร้อม
3. ดำเนินการทดสอบตามข้อคำสั่งในแบบทดสอบอย่าง เคร่งครัด
4. ตรวจให้คะแนนและแปลความหมายของคะแนนตามวิธีการที่กำหนดไว้ในแบบทดสอบนั้น
5. แจ้งผลให้นักเรียนทราบ เป็นรายบุคคล เพื่อเป็นข้อคิดในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ของนักเรียน
6. ส่งแบบทดสอบคืน พร้อมกับจดหมายขอบคุณจากโรงเรียน

ภาคผนวก

เส้นภาพแสดงผลการเรียนของนักเรียนโรงเรียน

ชื่อ ชั้น

ปีการศึกษา 25.... - 25.....

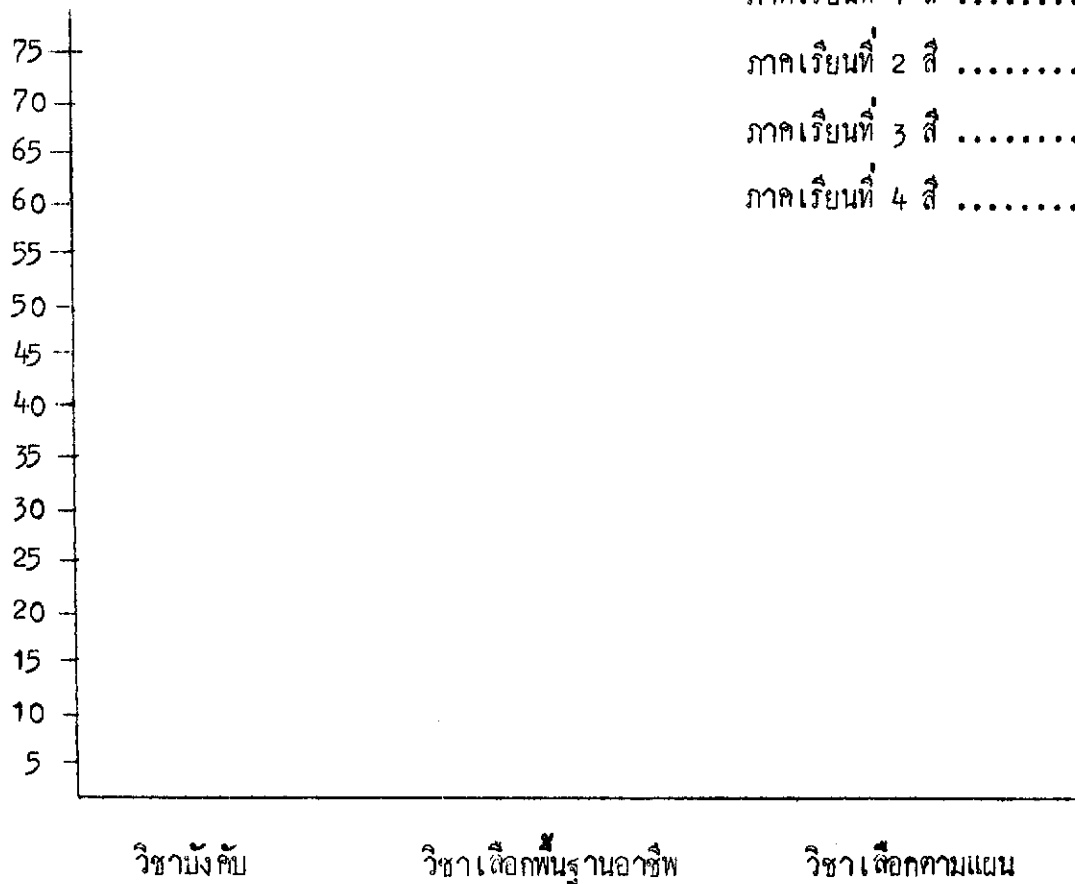
ชื่อแผนการเรียน

ภาคเรียนที่ 1 สี่

ภาคเรียนที่ 2 สี่

ภาคเรียนที่ 3 สี่

ภาคเรียนที่ 4 สี่

ชื่อ สกุล ชั้น/.....

ความสามารถของข้าพเจ้า

ให้นักเรียนเขียนความสามารถพิเศษหรือทักษะที่มีความอยู่ในตัวนักเรียนซึ่งจะเอื้ออำนวยให้นักเรียนกระทำการสิ่งที่ต้องการได้ อาจจะให้นักเรียนเปล่งกลไกในระยะแรกบ้าง นักเรียนอาจจะรู้สึกว่าการทำสิ่งต่าง ๆ นั้นยากและหนักหน่วงมาก ความสามารถพิเศษบางประเภทบางประเภทอาจทำให้นักเรียนคิดไม่ออกนั้นเป็นเรื่องธรรมดา จึงควรช่วยรอบคอบ และจงเขียนเฉพาะสิ่งที่นักเรียนเห็นว่าเป็นความสามารถของนักเรียนจริง ๆ

1. วิชาที่กำลังเรียน (เช่น ชีววิทยา ธุรกิจ คณิตศาสตร์ ช่างไม้ ภาษาอังกฤษ ฯลฯ)

.....
.....

2. การกีฬา (เช่น ฟุตบอล เทนนิส ขี่ม้า บาสเกตบอล)

.....
.....

3. ทักษะและความสามารถ (พิมพ์ดีด ช่างออกแบบแบบ งานเขียนที่วิเศษ การวาดรูป การเต้นรำ)

.....

4. จุดเด่นในด้านอื่น ๆ ในตัวข้าพเจ้าในด้านอื่น ๆ เช่น

- ลักษณะนิสัยส่วนตัว (เช่น มีวินัยอย่างดี ซื่อสัตย์ เป็นที่เชื่อถือได้ ใจกว้าง)

.....

- ทักษะในการแสดงตัว (เกี่ยวกับวิธีการที่จะติดต่อกับผู้อื่น เช่น การผูกมิตรง่าย ความสามารถพูดต่อกลุ่มคนได้อย่างสบาย เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นอย่างดี ฯลฯ)

.....

- จุดถ้อยในตัวข้าพเจ้า

5. ความสามารถด้านอื่น ๆ

.....

กิจกรรมที่ 7
โลกกว้างทางอาชีพ
ใช้ในเวลา 3 คาบ
นอกเวลา 6 คาบ

จุดมุ่งหมายทั่วไป

กิจกรรมนี้มุ่งให้นักเรียนเข้าใจถึงแผนภูมิกว้าง ๆ เกี่ยวกับการจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ ที่กรมแรงงานได้จัดไว้ว่าแบ่ง เป็นกี่หมวดอาชีพ แต่ละหมวดสามารถแยกย่อยออกเป็นวิชาชีพอะไรบ้าง เรียนรู้ถึงลักษณะทั่วไปของแต่ละอาชีพ คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ ทั้งด้านบุคลิกลักษณะความรู้ความสามารถ การฝึกอบรม รายได้ สวัสดิการ และความก้าวหน้า เพื่อนักเรียนจะได้นำมาเปรียบเทียบให้ตรงกับ ความสนใจ ความถนัด และบุคลิกภาพของตน

จุดมุ่งหมาย เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกได้ว่า การแบ่งหมวดอาชีพตามการจัดประเภทมาตรฐานอาชีพในประเทศไทย ที่กรมแรงงานจัดพิมพ์นั้นแบ่งออกเป็นกี่หมวดอาชีพ อะไรบ้าง
2. นักเรียนสามารถบอกได้ว่า ลักษณะทั่วไปของอาชีพ คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ การศึกษาอบรม สวัสดิการ ความก้าวหน้า ของแต่ละอาชีพที่นักเรียนสนใจ เป็นอย่างไรบ้าง บอกได้อย่างน้อย 5 อาชีพ
3. นักเรียนสามารถสัมภาษณ์ผู้ประกอบอาชีพได้
4. นักเรียนสามารถบอกได้ว่าลักษณะทั่วไป การบริหารงาน บุคลากร สวัสดิการ ความก้าวหน้า ฯลฯ ของสภาพประกอบการ บอกได้อย่างน้อย 2 แห่ง

ความคิดรวบยอด

การให้ข้อสนเทศทางอาชีพแก่นักเรียน จะทำให้นักเรียนมีความรอบรู้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะข้อมูลที่ เป็นข้อเท็จจริง เป็นปัจจุบัน ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนสามารถเลือกอาชีพได้ตรงกับ ความสนใจ ความถนัด ความสามารถ และความต้องการของนักเรียนมากยิ่งขึ้น

เนื้อหา

ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดประเภทมาตรฐานอาชีพในประเทศไทย ว่ามีอะไรบ้าง และ
ยึดหลักในการจัดอย่างไร (เนื้อหาจากหนังสือการจัดมาตรฐานงานอาชีพในประเทศไทย
กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย) พร้อมทั้งให้ทราบถึงคุณสมบัติของผู้ที่จะประกอบอาชีพนั้น ๆ
ลักษณะของอาชีพ ความก้าวหน้าและรายได้ ฯลฯ (เนื้อหาจากหนังสือการแนะแนวอาชีพของ
ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ) และจากเอกสาร วารสารแนะนำ

ของกรมแรงงาน และจากอนุกรมอาชีพ ของศูนย์แนะแนว การศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ

ส่วนการใช้นอกเวลาเรียน คือพานักเรียนไปเยี่ยมสถานประกอบการโดยให้นักเรียน
ได้เห็นและได้สัมภาษณ์ผู้ประกอบอาชีพโดยตรง งานอาชีพที่นักเรียนสนใจและอาจ จะไปศึกษา
ทั้งนี้ครูต้องเตรียมเด็กในเรื่องหัวข้อที่จะไปศึกษา และแบบฟอร์มที่จะไปสัมภาษณ์ โดยยึดหลัก
การศึกษาอาชีพของสหพพค

หลักการสัมภาษณ์

การเตรียมตัวก่อนการสัมภาษณ์

1. เตรียมแบบฟอร์มที่จะสัมภาษณ์
2. ศึกษาเนื้อหารายละเอียดในเรื่องที่สัมภาษณ์
3. เตรียมคำถามที่จะสัมภาษณ์ให้พร้อม

การเตรียมตัวในวันสัมภาษณ์

1. แต่งกายให้เรียบร้อย
2. ใช้ภาษาสุภาพ
3. แนะนำตัวและบอกจุดประสงค์ในการสัมภาษณ์
4. ขออนุญาตและบอกเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์
5. ใช้เวลาให้ตรงกับที่ขอไว้

ข้อเสนอแนะ

สำหรับผู้ที่ทำคู่มือการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพนี้ไม่ใช่ให้ท่านพิจารณาถึงสถานประกอบการในท้องถิ่นของท่าน และให้เด็กเป็นหลักฐานว่านักเรียนสนใจที่จะศึกษาอาชีพใดมากที่สุด โดยให้นักเรียนเป็นผู้เลือกผู้เป็นที่ปรึกษา ถ้าโรงเรียนในกรุงเทพฯ สถานประกอบการที่ควรจะไปเยี่ยมชมคือ บริษัทเสริมสุข โรงงานยาสูบ โรงพิมพ์ไทยรัฐ บริษัทบ้านทรวิทย์ โรงแรมต่าง ๆ เช่น โรงแรมดุสิตธานี ห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ เช่น ห้างสรรพสินค้าเมโทร ธนาคารทุกแห่ง เช่น สำนักงานใหญ่ของธนาคารกรุงเทพฯ ฯลฯ โรงพยาบาลต่าง ๆ ที่ทำการศาลต่าง ๆ เช่น ศาลแขวง ศาลอาญา ศาลแพ่ง ฯลฯ บริษัทผลิตอาหารไทย ฯลฯ

กิจกรรมที่ใช้

1. แบ่งกลุ่มคนคว่ำทำรายงาน
2. อภิปรายกลุ่ม
3. เยี่ยมชมสถานประกอบการ
4. การสัมภาษณ์
5. รายงานหน้าชั้น
6. บทบาทสมมติ

อุปกรณ์ที่ใช้

1. หนังสือการจัดมาตรฐานอาชีพแห่งประเทศไทย กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย 5 เล่ม
2. หนังสือแนะแนวอาชีพของศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 5 ชุด
3. เอกสาร อนุกรมอาชีพ ของศูนย์แนะแนว กรมวิชาการ จำนวน 50 ชุด

4. เอกสารการจัดมาตรฐานอาชีพอย่างย่อ จำนวน 50 ชุด
5. แผนภูมิมาตรฐานอาชีพ
6. จุฬสารแนะนำอาชีพต่าง ๆ จากกรมแรงงาน

จากหนังสืออนุกรมอาชีพของศูนย์แนะแนวอาชีพ กรมวิชาการ
 ย่อจากหนังสือการจัดมาตรฐานอาชีพ กรมแรงงาน

การดำเนินกิจกรรม 1 ความแรก (50 นาที) ใช้ในเวลาเรียน

ขั้นนำ

1. ครูทบทวนถึงชั่วโมงที่ผ่านมา จากการเขียนกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผ่านมาเพื่อให้
 นักเรียนได้สำรวจตนเองให้นักเรียนได้รู้จักตัวเองยิ่งขึ้น ส่วนในคาบนี้ต้องการ
 ให้นักเรียนได้ศึกษาถึงอาชีพต่าง ๆ

ขั้นปฏิบัติ

2. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ๆ ละ 10 คน (อาจคงกลุ่มเดิม)
3. ครูแจกเอกสารการจัดมาตรฐานอาชีพของกรมแรงงาน พร้อมทั้งใช้แผนภูมิสรุป
 การอภิปราย
4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกกลุ่มหรือหมวดอาชีพที่สนใจ เพื่อจะได้ค้นคว้าศึกษา
 ถึงลักษณะอาชีพ ลักษณะของงานอย่างละเอียด และคุณสมบัติของผู้ที่จะประกอบ
 อาชีพนั้น ๆ ความก้าวหน้า รายได้ โดยแต่ละกลุ่มครูจะมีหนังสือมาตรฐานอาชีพ
 ของกรมแรงงาน หนังสือแนะแนวอาชีพ เอกสารอนุกรมอาชีพของศูนย์แนะแนว
 กรมวิชาการ กลุ่มละ 1 เล่ม ยกเว้นอนุกรมอาชีพคนละ 1 ชุด ให้หา
 รายละเอียดมาอย่างน้อยกลุ่มละ 10 อาชีพ

5. ให้อ่านนักเรียนช่วยกันในกลุ่มประมาณ 20 นาที ที่เหลือให้นักเรียนไปทำเป็น
การบ้านโดยให้อ่านหนังสือหน้านั้นได้ (มาค้นได้ที่ห้องแนะแนว) ส่งตัวแทน
มารายงานหน้าชั้นในชั่วโมงถัดไป

การดำเนินกิจกรรม คาบที่ 2 (50 นาที) ในเวลาเรียน

ขั้นนำ ครูและนักเรียนสรุปผลการเรียนชั่วโมงที่แล้ว

ขั้นปฏิบัติ

1. ให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานกลุ่มละ 5 นาที ใช้เวลา 20 นาที
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอแนะถึงอาชีพที่ตนสนใจและอยากจะไปเยี่ยมชมตาม
สถานประกอบการ แล้วทั้งชั้นช่วยกันเลือกอีกครั้งหนึ่ง
3. ครูแจกเอกสารการศึกษาอาชีพว่าควรจะไปดูที่ใดบ้าง พร้อมทั้งแยก
แบบฟอร์มการสัมภาษณ์อาชีพ
4. ครูอธิบายถึงหลักการสัมภาษณ์ ว่าควรจะทำอย่างไร แล้วให้นักเรียนออกมา
สาธิต 1 คู่ ให้เพื่อน ๆ ช่วยกันเสนอแนะว่าควรเพิ่มอะไรขึ้นมาอีก
5. นัดหมายกำหนดวันที่จะไปเยี่ยมชม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการออกรายงานหน้าชั้นว่าเข้าใจมากน้อยเพียงใด
2. ดูจากการแสดงบทบาทสมมติ
3. สังเกตจากการเขียนรายงานมาส่ง

การศึกษานอกสถานที่
ใช้เวลา 6 คาบ
(อาจจะใช้เวลามากกว่านี้ถ้ามีเวลามาก)

จุดมุ่งหมายทั่วไป

1. เพื่อให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรงในอาชีพต่าง ๆ มากขึ้น
2. เพื่อให้นักเรียนได้ข้อสังเกตเกี่ยวกับอาชีพจากแหล่งอาชีพจริง ๆ
3. เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดทัศนคติที่ว่า อาชีพสุจริตทุกประเภทย่อมมีคุณค่าทั้งสิ้น

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกได้ว่า อาชีพที่นักเรียนไปสัมภาษณ์นั้นมีลักษณะอาชีพอย่างไร คุณสมบัติของผู้ที่จะประกอบอาชีพนั้น ๆ การศึกษาหรือการฝึกอบรม รายได้ที่ได้รับ สวัสดิการ ความก้าวหน้า
2. นักเรียนสามารถบรรยายถึงลักษณะทั่ว ๆ ไปของสถานประกอบการได้

ความคิกรวบรวม

การที่ได้ฟังและเห็นกับตาด้วยตนเองย่อมดีกว่ามีใครมาบอกประสบการณ์ตรงดีกว่าประสบการณ์รอง

เนื้อหา

การจัดกิจกรรมศึกษานอกสถานที่ ปัจจุบันเรียกว่า การเยี่ยมชมสถานประกอบการหรือแหล่งวิทยาการ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กมีประสบการณ์ตรงในเรื่องอาชีพต่าง ๆ และเพื่อให้นักเรียนมีข้อสังเกตเกี่ยวกับอาชีพมากยิ่งขึ้น

กิจกรรมที่ใช้

1. การศึกษานอกสถานที่
2. การสัมภาษณ์
3. การเขียนรายงาน

อุปกรณ์

1. แบบฟอร์มสัมภาษณ์อาชีพ
2. ใบประเมินผล
3. เครื่องขยายเสียง

การดำเนินการกิจกรรม

ขั้นเตรียมการ

1. ครูแนะแนวและนักเรียนร่วมกันกำหนดสถานที่ที่จะไปเยี่ยมชม (เริ่มทำตั้งแต่ชั่วโมงกิจกรรมที่แล้ว)
2. มีหนังสือจากทางโรงเรียนไปยังสถานประกอบการที่จะไปเยี่ยมชม โดยบอกวัตถุประสงค์ พร้อมทั้งกำหนดวัน เวลาที่แน่นอน จำนวนนักเรียนที่จะไป จำนวนครูที่จะคุมไป (จดหมายควรออกก่อนวันที่จะไปอย่างน้อย 7 วัน) และควรจะไปส่งด้วยตัวเอง
3. ครูแนะแนวและนักเรียนร่วมกันสร้างแบบฟอร์มการสัมภาษณ์
4. วางแผนการเดินทางและจัดเตรียมพาหนะที่จะใช้ในการเดินทาง หรือจะใช้วิธีการไปศึกษาสถานประกอบการอย่างไรควรวางแผนให้รอบคอบ
5. ครูแนะแนวจะต้องอบรมเรื่องการรักษามารยาทขณะที่ไปเยี่ยมชมสถานประกอบการ และวิธีการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งแบ่งกลุ่มรับผิดชอบหัวข้อที่จะศึกษาค้นคว้าให้เรียบร้อย และตั้งตัวแทนกลุ่มมาตอบคุณ

6. มีจดหมายแจ้งให้ครูปกครองของนักเรียนทราบ

จากข้อ 1 – 6 ขั้นตอนการศรทำคั้งแคว้โมงกิจกรรมแนะแนวที่แคว้ คีอชัวโมง
ก่อนที่จะออกไปเยี่ยมชมสถานประกอบการ

ขั้นปฏิบัติ

1. เพื่อโกตัวนั้ที่จะไป ครูแนะแนวควรวโรศัพทไปควรวจสอบอึ้คั้งนั้ง เพื่อ
ควมแนะนอน
2. ควรวจะไปถึ้สถานประกอบการก่อนเวลาดันหมาย 15 นาที
3. เมื่อกึ้ถึงสถานประกอบการควรวให้นั้เรียนนั้เข้าแคว้ให้เป็นระเบียบ แคว้ถ้า
ค้องการแบ่งกลุ่มก็จึ้ค้แบ่งกลุ่มให้เรียบร้อย
4. เมื่อกึ้วิทยากรพวชมจนครบหมดแคว้ ครูแนะแนวให้คว้แทนนักเรียนคว้ควรวขอบคุณ
5. เมื่อกึ้กลับจากการ เยี่ยมชมสถานประกอบการ ควรวให้นั้เรียนประเมินผลแคว้แคว้แสดง
ควมคึ้เห็น เกียะวกับประโยชน์ที่คึ้ได้รับ ปัญหา อุปสรรค ควมไม่สะดวก
ข้อเสนอนะในการปรึ้ปรึ้คั้งคั้งต่อไป (ครูแนะแนวแจกแบบประเมินผล ตอนชั้นรด)
6. มีจดหมายขอบคุณจากโรง เรือนไปย้งวิทยากรแคว้สถานประกอบการ

การประเมินผล

1. สั้ง เกตจากการปฏิบัติคณของนักเรียนชั้ณะที่เยี่ยมชมสถานประกอบการ
2. สั้ง เกตจากคว้ถามของนักเรียนที่ถาวิทยากร
3. จากการอ่านใบประเมินผล
4. จากการอึ้ปรายกลุ่มในชัว้โมงกิจกรรมแนะแนวที่จะถึ้ถึงในชัว้โมงถึ้ต่อไป

ภาคผนวก

แบบฟอร์มสัมภาษณ์อาชีพ

1. อาชีพที่สัมภาษณ์
2. สถานที่สัมภาษณ์
3. วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์
4. ลักษณะของอาชีพ (หมายถึง ลักษณะทั่วไปของอาชีพ)
.....
.....
5. การศึกษาหรือการฝึกอบรมก่อนการประกอบอาชีพ
จบการศึกษาระดับ หลักสูตรที่ศึกษา ปี จาก
เข้ารับการฝึกอบรมที่ เป็นเวลา
อื่น ๆ
.....
6. คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ
.....
.....
7. รายได้และสวัสดิการต่าง ๆ ที่ได้รับ (ระบุด้วยว่าทำงานส่วนตัว ก็นเงินเดือนของเอกชน
หรือรับราชการ)
.....
.....
.....

8. ความก้าวหน้าในอาชีพ
-
-
-
9. ข้อคิดของผู้ประกอบอาชีพนั้น
-
-

..... ผู้สัมภาษณ์

วันที่/..... เลขที่ กลุ่ม

การดำเนินกิจกรรม

คาบที่ 3 ในเวลาเรียน หลังจากที่ได้จับจากเยี่ยมชมสถานประกอบการ

ขั้นปฏิบัติ

1. ให้เด็กเข้ากลุ่มตามที่ได้รับมอบหมาย ไปในการ เยี่ยมชมสถานประกอบการ
2. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย และสรุป เป็นรายงานตามที่ได้รับมอบหมาย และเก็บแบบฟอร์มที่นักเรียนไปสัมภาษณ์มา แล้วส่งตัวแทนรายงานหน้าชั้น
3. รวบรวมรายงานของนักเรียนและอาชีพที่นักเรียนได้ไปสัมภาษณ์มาจัดบอร์ด
หลังห้อง ติดสลับไปกลุ่มละ 2 วัน
4. ครูแนะแนวให้นักเรียนกลุ่มไปพบทวนถึงอาชีพที่ศึกษาให้นักเรียนเลือกอาชีพที่ตนสนใจ
ส่งมาคนละ 5 อาชีพ ในชั่วโมงต่อไป

การประเมินผล

1. อ่านจากรายงาน
2. พังจากรายงานหน้าชั้น
3. จากการจัดบอร์ดของนักเรียน

กิจกรรมที่ 8
อาชีพในท้องถิ่น
ใช้เวลา 1 คาบ
และนอกเวลา 4 คาบ

จุดมุ่งหมายทั่วไป

1. เพื่อช่วยให้นักเรียนทราบถึงแหล่งงานต่าง ๆ ในชุมชน
2. เพื่อให้นักเรียนได้มองเห็นสภาพที่แท้จริงของการทำงาน
3. เพื่อช่วยให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการสัมภาษณ์

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถตอบได้ว่าชุมชนที่นักเรียนอยู่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอะไร
2. นักเรียนสามารถสัมภาษณ์ผู้ประกอบอาชีพได้อย่างน้อย 5 อาชีพ

ความคิดรวบยอด

เพื่อให้นักเรียนได้สำรวจอาชีพที่ท้องถิ่นของนักเรียน และให้มีความคิดว่าอาชีพทุกอาชีพย่อมมีคุณค่า ถ้าเป็นอาชีพที่สุจริต

เนื้อหา

ให้นักเรียนได้สำรวจอาชีพในท้องถิ่นของตนว่าส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอะไรบ้าง (ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอาชีพในชุมชนนั้น ๆ)

กิจกรรมที่ใช้

1. แบ่งกลุ่มอภิปรายระดมสมอง
2. การสัมภาษณ์
3. เชิญวิทยากร

อุปกรณ์ที่ใช้

1. แบบฟอร์มการสัมภาษณ์ อัครโรเนียว
2. เอกสารจากเขตหรือแรงงานจังหวัด

การดำเนินการกิจกรรม

ขั้นเตรียมการ

1. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปกิจกรรมแนะแนวที่ผ่านมาเมื่อตัวโมงก่อน

ขั้นปฏิบัติ

2. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามเขตท้องที่ที่นักเรียนอยู่บ้านอยู่ ซึ่งอาจจะได้ 5 - 6 กลุ่ม
3. ให้แต่ละกลุ่มระดมสมองว่าในเขตท้องที่ที่นักเรียนอาศัยอยู่นั้นส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอะไรกันบ้าง ใช้เวลา 10 นาที
4. ให้ส่งตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้น และให้นักเรียนทั้งชั้นช่วยกันระดมสมองอีกครั้งหนึ่งว่ามีอาชีพอะไรบ้าง หลังจากที่ได้บอกอาชีพที่ซ้ำกันออกแล้ว
5. ครูและนักเรียนช่วยกันกำหนดเขตที่คิดว่าจะไปสำรวจได้ โดยการเริ่มจากการไปเยี่ยมสถานประกอบการของเขานั้น ๆ ก่อน (ตัวอย่างเช่น ผู้วิจัยได้พานักเรียนไปเยี่ยมชมที่ทำการศาลธนบุรี เขตบางขุนเทียน โดยขออนุญาตเข้าชมการพิจารณาคดีทั้งศาลแพ่ง ศาลอาญา และศาลแขวง และเข้าชมสถานประกอบการของกิจการทีวีสี ช่อง 3 เขตหนองแขม และเข้าเยี่ยมชมกิจการธนาคารกรุงเทพ สาขาบางขุนเทียน)
6. นอกจากการไปเยี่ยมชมโดยครู เป็นผู้ติดต่อสถานประกอบการแล้ว ยังให้นักเรียนไปสำรวจด้วยตนเองอาจจะจัดไปเป็นกลุ่มละ 2 - 3 คน หรือไปคนเดียวก็ได้ โดยมีบัตรแนะนำตัวของนักเรียนจากโรงเรียนไป

7. เมื่อกำหนดสถานที่ เวลา ที่จะไปเยี่ยมชมแล้ว และทางโรงเรียนได้มีหนังสือไปถึงสถานประกอบการบอกถึงจุดประสงค์ในการไปเยี่ยมชมเรียบร้อยแล้ว ครูจะต้องอบรม เรื่องมารยาทในการ เยี่ยมชมและเทคนิคในการสัมภาษณ์ โดยให้นักเรียนทุกคนช่วยกันสรุปผลจากการ เยี่ยมชมคราวที่แล้วว่ามีอะไรบกพร่อง และควรที่จะเพิ่มเติมอะไรขึ้น ในแบบฟอร์มการสัมภาษณ์ครั้งก่อน

การประเมินผล

1. สังเกตจากการระดมสมองของนักเรียน
2. อ่านรายงานการสัมภาษณ์ของนักเรียน (อย่างน้อยคนละ 5 อาชีพ)
3. ตรวจรายงานการสัมภาษณ์ การ เยี่ยมชมสถานประกอบการของแต่ละกลุ่ม

กิจกรรมที่ 9
แผนการเรียนรู้สู่อาชีพอะไร
ใช้เวลา 1 คาบ (50 นาที)

จุดมุ่งหมายทั่วไป

กิจกรรมนี้มุ่งให้นักเรียนได้ศึกษาแผนการเรียนของโรงเรียนว่าแต่ละแผนการเรียนมุ่งให้ผู้เรียนไปสู่อาชีพอะไร จะต้องศึกษาอย่างไรจึงจะไปสู่อาชีพนั้นได้ และให้นักเรียนได้พิจารณาว่าตนเองได้เลือกแผนการเรียนได้ถูกต้องหรือไม่ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตัวเองมากยิ่งขึ้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกได้ว่าแผนการเรียนที่นักเรียนเรียนนั้นมุ่งไปสู่อาชีพใดบ้าง
2. นักเรียนสามารถบอกได้ว่า เมื่อจบแผนการเรียนที่เรียนแล้วสามารถเข้าศึกษาต่อในสถาบันใดบ้าง

ความรู้ความยอด

การศึกษาในปัจจุบันตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ได้จัดให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามแผนการเรียน เพราะในแต่ละแผนการเรียนของโรงเรียนได้วางแนวทางการศึกษาต่อและแนวทางประกอบอาชีพไว้ในตัวแล้ว ดังนั้นผู้ที่ศึกษาแผนการเรียนโดยละเอียดย่อมทำให้การเลือกอาชีพไม่ผิดพลาด

เนื้อหา

ขึ้นอยู่กับการจัดแผนการเรียนของแต่ละโรงเรียน ซึ่งแผนการเรียนส่วนใหญ่จะคล้าย ๆ กันคือ แผนการเรียนที่มุ่งสู่สายสามัญ คือเรียนเพื่อมุ่งสู่อุดมศึกษา ซึ่งมีวิชาชีพพื้นฐานให้เรียน 12 หน่วยการเรียน และแผนการเรียนที่มุ่งสู่อาชีพโดยตรง ซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 6 สายอาชีพด้วยกันคือ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม ศิลปหัตถกรรม ศิลปศึกษา พาณิชยกรรม และคหกรรม

กิจกรรมที่ใช้

1. แบ่งกลุ่มย่อย
2. อภิปรายกลุ่ม

อุปกรณ์ที่ใช้

1. หนังสือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524
2. คู่มือการใช้หลักสูตร
3. เอกสารแนะแนวสถานับอุดมศึกษาจำนวนเท่ากับนักเรียนในห้อง
4. หนังสือคู่มือสอบ Entrance ของปีที่ผ่านมา 5 เล่ม
5. เอกสารแนะแนวการศึกษาต่อสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวนเท่านักเรียน
6. เอกสาร การศึกษาระดับ ปวท. จำนวนเท่านักเรียน
7. แผนการเรียน
8. หนังสือแนะแนวอาชีพของศูนย์แนะแนว กรมวิชาการ

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูแนะแนวอธิบายให้นักเรียนเข้าใจถึงแผนการเรียนของโรงเรียนว่ามีกี่แผน อะไรบ้าง
2. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเท่ากับจำนวนแผนของการเรียนของโรงเรียน

ขั้นปฏิบัติ

3. แจกแผนการไปคาบกลุ่ม พร้อมทั้งหนังสือคู่มือการสอบเข้าอุดมศึกษา เอกสารการแนะนำสถาบันนอกสังกัดทบวงศึกษา และวารสารการเรียนในระดับ ปวท.

4. ให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มพิจารณาแผนการเรียนที่ได้รับมอบหมายว่าสามารถไปสอบเข้าสถาบันใดได้บ้าง และถ้าไม่สอบเข้ามหาวิทยาลัยสามารถไปสอบที่ไหนได้บ้าง และแนวทางประกอบอาชีพคืออะไร ให้ใช้เวลา 20 นาที
5. ส่งตัวแทนกลุ่มออกมารายงานคนละ 5 นาที
6. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปแผนการเรียนที่นักเรียนกำลังเรียนอยู่ว่าสามารถศึกษาต่อสถาบันใดได้บ้าง และออกประกอบอาชีพอะไรได้บ้าง โดยสรุปเป็นข้อ ๆ ไว้บนกระดาน
7. ให้นักเรียนนำเอกสารทุกชิ้นคืน (ถ้านักเรียนสนใจขอยืมเป็นรายบุคคลได้)

การประเมินผล

1. สังเกตการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนว่ามีความเข้าใจเพียงใด
2. ตรวจสอบสอบถามของนักเรียนที่ให้ไปตอบเป็นการบ้าน

กิจกรรมที่ 10
ตลาดแรงงานและแหล่งหางาน
ใช้เวลา 1 คาบ (50 นาที)

จุดมุ่งหมายทั่วไป

1. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของ เรื่องตลาดแรงงานและกำลังแรงงานต่อการเลือกอาชีพ
2. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ และไปหาความรู้ด้านนี้ไว้เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพของตน
3. เพื่อให้นักเรียนได้รู้แหล่งที่จะค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้ได้

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถตอบได้ว่าปัจจุบันตลาดแรงงานต้องการอาชีพใดมากที่สุด
2. นักเรียนสามารถบอกลำดับที่ที่จะไปติดต่อหางานได้อย่างน้อย 5 แห่ง

ความคิดรวบยอด

การที่จะตัดสินใจเลือกอาชีพใดจะต้องคำนึงถึงความต้องการ ของตลาดแรงงานด้วย เพื่อป้องกัน การว่างงาน การทำงานต่ำกว่าระดับ และการทำงานไม่ตรงกับความสามารถ การ เปลี่ยนงาน ซึ่ง เป็นการสูญเสียทาง เศรษฐกิจ

เนื้อหา

ความต้องการของตลาดแรงงานและกำลังแรงงาน พร้อมทั้งแหล่งหางานของรัฐบาล

กิจกรรมที่ใช้

1. เชิงวิทยากร หรือ
2. บรรยายโดยครูแนะแนว

อุปกรณ์

1. จดสาร เอกสาร เกี่ยวกับตลาดแรงงาน (ขอได้ทั้งกองการจัดหางาน โทร. 245-3774-5 กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย)
2. จดสารชุดที่ 4 ความต้องการตลาดแรงงานภาครัฐบาล - ภาคเอกชน การทำงานต่างประเทศ (กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย)
3. หนังสือ รายงาน สรุปการประมวลผลเบื้องต้น เรื่อง "ภาวะการหางานทำของบัณฑิต" (ขอได้ที่ทบวงมหาวิทยาลัย)
4.
 - 1) แผนภูมิ 1 อัตราส่วนร้อยละของจำนวนบัณฑิตที่ยังหางานไม่ได้ จำแนกตามรุ่นปีการศึกษา และสถาบัน
 - 2) แผนภูมิอัตราส่วนร้อยละของจำนวนบัณฑิตที่ยังหางานไม่ได้ (โดยไม่นำจำนวนบัณฑิตที่ทำงานในสถานที่ทำงานเดิมมาคิดด้วย)
 - 3) แผนภูมิ 3 อัตราส่วนร้อยละของจำนวนบัณฑิตที่ยังหางานไม่ได้ จำแนกตามรุ่นปีการศึกษา และสาขาวิชา ยูเนสโก
 - 4) แผนภูมิ 4 อัตราส่วนร้อยละของจำนวนบัณฑิตที่ยังหางานไม่ได้ (โดยไม่นำจำนวนบัณฑิตที่ทำงานในสถานที่ทำงานเดิมมาคิดด้วย)
 - 5) แผนภูมิ 5 ความต้องการแรงงานภาครัฐบาล แสดงจำนวนผู้สมัครสอบผู้สอบได้ ผู้ได้รับการบรรจุ ในช่วง 5 ปี ถึงปัจจุบัน
 - 6) แผนภูมิ 6 ความต้องการงานภาคเอกชน แสดงจำนวนผู้สมัครงาน ความต้องการ การบรรจุงาน ช่วง 5 ปี ถึงปัจจุบัน ขอได้จากกรมแรงงาน

วิธีดำเนินการ

กรณีที่ 1

ถ้าเป็นการ เชิญวิทยากรในกรุงเทพฯ ควร เชิญจากกรมแรงงาน ถ้าต่างจังหวัด ก็เชิญวิทยากรจากแรงงานจังหวัด

ขั้นเตรียมการ

1. ออกจดหมายจากโรงเรียนเพื่อเชิญวิทยากร โดยบอกจุดประสงค์และหัวข้อเรื่องให้พูด จำนวนนักเรียนที่เข้าฟัง สถานที่ที่จะเชิญมาพูด กำหนดวันเวลาให้แน่นอน
2. เตรียมของขวัญเพื่อตอบแทนวิทยากร
3. บอกนักเรียนให้ทราบว่า จะเชิญวิทยากรมาพูดเรื่องอะไร เวลาเท่าไร จุดประสงค์ในการฟัง
4. เตรียมนักเรียนในการกล่าวขอบคุณ

ขั้นปฏิบัติ

1. เมื่อวิทยากรมาถึง ครูแนะแนวจะต้องทำหน้าที่แนะนำวิทยากรให้นักเรียนรู้จัก เพื่อให้วิทยากร เกิดความคุ้นเคย
2. เมื่อวิทยากรพูดในหัวข้อที่กำหนดไว้จบแล้ว ครูแนะแนวให้นักเรียนที่เตรียมตัวไว้ กล่าวขอบคุณ
3. ออกจดหมายของโรงเรียนตอบขอบคุณไปยังวิทยากรที่เชิญมา

กรณีที่ 2

ถ้าเชิญวิทยากร ไม่ได้ ครูแนะแนว เป็นผู้บรรยายเอง

วิธีดำเนินการ

1. บรรยายถึงสภาพของตลาดแรงงาน และกำลังแรงงานในปัจจุบัน (โดยขอเอกสารต่าง ๆ จากกรมการจัดหางาน กรมแรงงาน และจากทบวงมหาวิทยาลัย) โดยใช้แผนภูมิประกอบคำบรรยาย
2. เน้นให้นักเรียนเห็นความสัมพันธ์ของตลาดแรงงานและการเลือกอาชีพ

3. ให้นักเรียนตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น เช่น การวางแผน การทำงาน ที่ต่ำกว่าระดับ การทำงานไม่ตรงตามความสามารถ การต้อง
4. บรรยายถึงแหล่งที่จะหางานทำของรัฐบาล ว่ามีแห่งใดบ้าง (ขอได้จากองค์การ จัดหางาน กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย)
5. แนะนำแหล่งที่นักเรียนสามารถหาความรู้ในเรื่องเหล่านี้ได้ เช่น จากหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร รายงานจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ กรมแรงงาน รายงานจากสภาวิจัยแห่งชาติ เป็นต้น

การประเมินผล

1. จากการซักถามนักเรียน
2. จากการตอบแบบสอบถาม

กิจกรรมที่ 11

การตัดสินใจวางแผนอาชีพในอนาคต

ใช้เวลาทั้งหมด 12 คาบ

(ในเวลา 5 คาบ นอกเวลา 7 คาบ)

จุดมุ่งหมายทั่วไป

กิจกรรมนี้ มุ่งให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแก่นักเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนพิจารณาตัดสินใจเลือกอาชีพอย่างถูกต้องและมีหลักเกณฑ์

จุดมุ่งหมาย เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกได้ว่าตนเองถนัดวิชาใด มีความสนใจด้านใด มีความสามารถด้านใด มีอุปนิสัยอย่างไร มีบุคลิกภาพแบบไหน เหมาะสมกับอาชีพอะไร
2. นักเรียนสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตัวนักเรียนอย่างน้อย 5 อาชีพ
3. นักเรียนสามารถบอกได้ว่าจะต้องเตรียมตัวอย่างไรจึงจะประกอบอาชีพที่ตนเลือกนั้น เช่น ศึกษาต่อที่ไหน ปีจบวันที่ไหน ใช้อะไรบ้าง ต้องใช้จ่ายประมาณเท่าใด

ความคิดรวบยอด

จะช่วยให้นักเรียนในกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการช่วยกันคิดและแลกเปลี่ยนข้อมูลประสบการณ์ในด้านอาชีพซึ่งกันและกัน เพื่อให้แต่ละคนสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสม โดยมีอาจารย์แนะแนวเป็นผู้ร่วมให้คำปรึกษา และหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพเพิ่มเติมในกรณีที่มีสมาชิกในกลุ่มต้องการ

เนื้อหา

ใช้กระบวนการการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม โดยให้นักเรียนเตรียมเอกสารต่าง ๆ ที่รวมกิจกรรมที่ 1 - 10 มาด้วย จัดแบ่งเด็กออกเป็น 4 กลุ่ม ๆ ละ 10 คน โดยจัดเด็กที่มีปัญหาลักษณะคล้ายคลึงกัน นัดพบกลุ่มละ 1 ครั้ง ใช้เวลา 3 - 5 ชั่วโมง

อุปกรณ์

1. แผนกราฟ แสดงบุคลิกภาพของนักเรียน
2. แบบฟอร์มทักษะที่สำคัญของข้าพเจ้า ที่กรอกไว้แล้ว
3. อักษรย่อ 3 ตัว จากเกมคุกกี้ใครดี
4. แผนกราฟ แสดงความสนใจในอาชีพ
5. แผนกราฟ แสดงความถนัดทางการเรียน
6. กิจกรรมที่ข้าพเจ้าชอบ
7. ความสามารถของข้าพเจ้า และความถนัดของข้าพเจ้า
8. แผนกราฟ แสดงผลการเรียนในแต่ละวิชา
9. ลำดับอาชีพที่นักเรียนสนใจ ประมาณ 5 อาชีพ ซึ่งเป็นอาชีพที่นักเรียนสามารถบอกลักษณะของงาน คุณสมบัติของผู้ที่ทำงาน การฝึกอบรม สถาบันที่เปิดสอน ความก้าวหน้า รายได้ที่ได้

การดำเนินกิจกรรมให้คำปรึกษา

ขั้นเตรียม

1. เมื่อนักเรียนมาครบตามนัดหมาย ผู้นำกลุ่ม (ผู้ให้คำปรึกษา) กำหนดแนวทางอภิปราย โดยชี้แจงถึงหน้าที่ของสมาชิกทุกคนจะต้องปฏิบัติในกลุ่ม ความมุ่งหมายในการเข้ากลุ่ม สิ่งที่สมาชิกจะได้รับจากกลุ่ม และสิ่งที่ตนจะต้องให้แก่กลุ่ม

2. เมื่อสมาชิกเข้าใจในบทบาทของตนแล้ว ผู้นำอธิบายจุดมุ่งหมายในการเข้ากลุ่มให้คำปรึกษาว่าต้องการให้นักเรียนได้นำกิจกรรมสำรวจตนเองในการเลือกอาชีพในกิจกรรมที่ 1 - 7 มาพิจารณากับอาชีพที่นักเรียนได้เลือกไว้ในกิจกรรมที่ 7 - 10 ว่าไปด้วยกันหรือไม่เพราะอะไร และอาชีพอะไรที่เหมาะสมกับตัวนักเรียนมากที่สุด พร้อมทั้งอาชีพที่เลือกครองลงมา ทั้งนี้ นักเรียนทุกคนจะต้อง เปิดเผยตนเองอย่างจริงจัง และสมาชิกในกลุ่มทุกคน พร้อมทั้งจะช่วยเหลือกันสะท้อนความรู้สึกและให้ข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อเพื่อนในกลุ่มที่มีปัญหาหรือยังตัดสินใจไม่ได้ โดยกลุ่มจะช่วยให้สมาชิก... แต่ละคนสามารถตัดสินใจวางแผนอาชีพในอนาคตได้

ขั้นตอนที่

เมื่อนักเรียนทุกคนเข้าใจบทบาทของตนเอง และผลที่จะได้รับจากกลุ่มแล้ว ครูจึงสำรวจสมาชิกในกลุ่มว่านักเรียนคนใดพร้อมที่จะเป็นผู้เริ่มพูดก่อน โดยกำหนดหัวข้อให้อธิบาย ดังนี้

1. ฉันรู้จักตัวเองแค่ไหน (บุคลิกภาพ อุปนิสัย ความถนัดทางการเรียน ความสนใจทางอาชีพ ความตงกา ความสามารถ สุขภาพ)
2. อาชีพที่ฉันต้องการ (ให้บอกอย่างน้อย 5 อาชีพ โดยเรียงจากชอบมากที่สุดถึงน้อยที่สุด)
3. เป้าหมายของชีวิตที่ฉันต้องการ
4. ฉันจะหาอย่างไรให้ไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

ครูแนะแนวหรือผู้นำกลุ่มจะต้องคอยควบคุมกลุ่มให้สมาชิกในกลุ่มได้ออกความคิดเห็นทุกคน โดยกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มได้พูดในช่วงที่ 1, 2, 3 และ 4 โดยให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันสะท้อนความรู้สึกให้กับเพื่อน ถึงค่านิยม คุณลักษณะ ค่านิยม สุขภาพ ฐานะทางเศรษฐกิจ ว่าสอดคล้องกับอาชีพที่เพื่อนเลือกหรือไม่ โดยมีอาจารย์แนะแนว เป็นที่ปรึกษา และนักเรียนในกลุ่มจะช่วยให้ข้อเสนอแนะแก่สมาชิกภายในกลุ่ม ให้สามารถตัดสินใจวางแผนอาชีพของตนในอนาคตได้

การประเมินผล

1. สังเกตจากการ เข้ากลุ่มว่านักเรียนพร้อมที่จะช่วยเหลือเพื่อนและให้เพื่อนช่วยเหลือหรือไม่ จากการตั้งคำถาม ให้ข้อเสนอแนะ และรับความคิดเห็นจากเพื่อนหรือไม่
2. สังเกตจากการที่จะจับคู่หาหนึ่ง ไปสู่อีกคนหนึ่งว่านักเรียนเข้าใจจนน้อยแค่ไหนยอมรับตัว หรือไม่ และสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพที่นักเรียนพอใจหรือไม่
3. จากการให้กรอกแบบสอบถาม

๒ ๓๓๓๓๓๓

นักเรียนที่รัก

แบบสำรวจต่อไปนี้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับข้อคิดและปัญหาในการเลือกอาชีพของนักเรียนเอง คำตอบของนักเรียนจะไม่ก่อให้เกิดผลเสียหาย แต่กลับจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการช่วยแก้ปัญหาในการเลือกอาชีพที่นักเรียนกำลังประสบอยู่

ฉะนั้น ขอให้นักเรียนได้โปรดตอบคำถามตามความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียนมากที่สุด กล่าวคือ ถ้านักเรียนมีความรู้สึกตรงกับข้อคำถามมากที่สุด ก็เขียนเครื่องหมาย ✓ ตรงช่องจริงมากที่สุด เช่นข้อ (ก) ถ้านักเรียนมีความรู้สึกตรงกับคำถามมากแต่ไม่ถึงมากที่สุด ก็ใส่เครื่องหมาย ✓ ตรงช่อง จริงมาก เช่น ข้อ (ข) ถ้านักเรียนมีความรู้สึกกลาง ๆ ต่อคำถามใดก็ใส่เครื่องหมาย ✓ ตรงช่อง จริงปานกลางของข้อนั้น เช่นข้อ (ค) ถ้าวู้สึกไม่ตรงกับข้อคำถามเท่าใดนักก็ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง จริงน้อย เช่น (ง) และถ้าข้อคำถามใดไม่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนเลย ก็ใส่เครื่องหมาย ✓ ตรงช่อง ไม่จริงเลยของข้อนั้น เช่นข้อ (จ)

ตัวอย่าง

ปัญหา	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
ก. ไม่ทราบว่าอาชีพอะไรหางานทำได้ง่าย	✓				
ข. ไม่ทราบว่าตนมีความถนัดในอาชีพใด		✓			
ค. ไม่ทราบว่าสุขภาพของตนเหมาะสมกับอาชีพใด			✓		
ง. ไม่ทราบว่าบุคลิกของตนเหมาะสมกับอาชีพใดมากที่สุด				✓	
จ. ไม่ทราบว่าตนเองเหมาะสมที่จะเรียนแผนการ เรียนใด					✓

ต่อไปนี้ ขอให้นักเรียนได้ไปอ่านข้อความอย่างละเอียด พร้อมทั้งซักถามหากไม่เข้าใจข้อใดแล้วตอบตามความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียน โดยไม่ต้องปรึกษาใคร เพราะแต่ละคนย่อมมีข้อคิดและปัญหาแตกต่างกัน

ปัญหาเกี่ยวกับการรู้จักตัวเอง เพื่อการ เลือกอาชีพ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
1. ยังไม่แน่ใจว่าตนเองชอบหรือไม่ชอบอาชีพที่เลือก					
2. ไม่ทราบว่าตนเองมีความถนัดในอาชีพใด					
3. คิดว่าสติปัญญาและความสามารถ ไม่เหมาะสมกับอาชีพที่เลือก					
4. ไม่ทราบว่าตนเองมีความสามารถด้านใดเป็นพิเศษ					
5. ไม่ทราบว่าตนเองต้องการดำเนินชีวิตแบบใด					
6. ไม่ทราบว่าบุคลิกของตนเองจะเหมาะสมกับอาชีพใดที่สุด					
7. รู้สึกว่าตนเองไม่เก่งในด้านใดเลย					
8. ไม่แน่ใจว่าตนเองจะเรียนอาชีพที่ชอบได้สำเร็จ					
9. ไม่ทราบว่าตนเอง เหมาะสมที่จะเรียนแผนการ เรียนอะไร					
10. ไม่ทราบว่าตนเองมีคุณสมบัติเหมาะสมกับงานที่เลือกหรือไม่					
11. รู้สึกว่าผู้ปกครองต้องการให้ตนเองมีอาชีพ เกินความสามารถ					
12. ไม่ทราบว่าฐานะอย่างตนควร เลือกเรียนอาชีพใด					
13. คิดว่าควร เลือกอาชีพให้ผู้ปกครอง เลือกให้เพราะท่านคงรู้ดีกว่าเรา					

ปัญหาเกี่ยวกับการรู้จักตัวเอง เพื่อการ เลือกอาชีพ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
14. อยากเป็นข้าราชการ เพราะมีศักดิ์ศรีดีกว่าอาชีพอื่น					
15. ไม่ทราบว่าสุขภาพของตนเหมาะสมกับงานอาชีพใด					
16. รู้สึกว่าสายตาไม่ปกติทำให้เลือกอาชีพที่ชอบไม่ได้					
17. รู้สึกว่าร่างกายไม่แข็งแรง เจ็บป่วยบ่อย ๆ ทำให้ทำงานไม่ได้ดี					
18. คิดว่ารูปร่าง ไม่สำคัญต่อการ เลือกอาชีพขอใหม่ ความสามารถอย่าง เกี่ยวก็พอ					
<u>ปัญหาด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพและตลาดแรงงาน</u>					
1. ขาดความรู้ เกี่ยวกับอาชีพในท้องถิ่น					
2. รู้สึกว่าอาชีพในท้องถิ่นไม่มีเกียรติ					
3. ขาดแหล่งค้นคว้าหาความรู้ เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเลือก					
4. ขาดความรู้ในเรื่องรายได้ของอาชีพต่าง ๆ					
5. ไม่ทราบว่าอาชีพสำคัญของคนไทยขณะนี้คืออะไรบ้าง					
6. รู้สึกว่าไม่มีความรู้เกี่ยวกับหลักในการ เลือกอาชีพเลย					
8. ขาดความมั่นใจในการ เตรียมตัว เพื่อประกอบอาชีพ					
9. ไม่ทราบว่าในการ เตรียมตัว เพื่อประกอบอาชีพต่าง ๆ จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการ เรียนเท่าใด					
10. ไม่ทราบว่าอาชีพไหนใช้เวลาเรียนและฝึกงาน นานเท่าใด					
11. ไม่แน่ใจว่าอาชีพที่ตนสนใจกับแผนการ เรียนจะ สอดคล้องกัน					

ปัญหาคำนวณความรู้อาชีพและตลาดแรงงาน	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
12. ขาดข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของตลาดแรงงาน					
13. ไม่แน่ใจว่าอาชีพที่ตนสนใจอีก 5 ปีจะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานหรือไม่					
14. ไม่แน่ใจว่าแผนการเรียนที่กำลังเรียนอยู่เมื่อจบแล้วจะออกไปประกอบอาชีพอะไรได้บ้าง					
15. ขาดแหล่งค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับการจัดหางานของรัฐบาล					
16. ไม่ทราบว่าอาชีพที่เลือกเปิดสอนที่ใดบ้าง					
17. ขาดความรู้ในการเตรียมตัวสำหรับอาชีพที่เลือก					
18. ไม่ทราบว่าแต่ละอาชีพต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสมอย่างไร					
19. ไม่แน่ใจว่าอาชีพอะไรที่หางานทำได้ง่าย					
20. ไม่ทราบว่าอาชีพใดต้องการบุคคลที่สำเร็จการศึกษาระดับใด					
21. กลัวว่าอาชีพที่เลือกเมื่อจบไปแล้วจะไม่มีการทำ					

ปัญหาการตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
<u>ปัญหาการตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ</u>					
1. ไม่แน่ใจว่าแผนการเรียนที่เลือกจะไปสู่เป้าหมายอาชีพที่ตนต้องการ					
2. ไม่แน่ใจว่าอาชีพที่เลือกจะดีพอเพราะไม่มีความรู้เกี่ยวกับหลักในการเลือกอาชีพเลย					
3. ตัดสินใจเลือกอาชีพโดยพิจารณาจากโปรแกรมการเรียนที่เปิดรับมากที่สุด					
4. ตัดสินใจเลือกอาชีพที่ตนเองอยากทำมากที่สุด					
5. ตัดสินใจเลือกอาชีพที่มหาวิทยาลัยเปิดรับได้มากที่สุด					
6. เลือกเรียนไม่อย่างนั้นโดยไม่มีเป้าหมายว่าจะประกอบอาชีพอะไร					
7. เลือกเรียนแผนการเรียนอะไรก็ได้แล้วค่อยตัดสินใจเลือกอาชีพทีหลัง					
8. ตัดสินใจเลือกอาชีพตามเพื่อนหรือคนใกล้ชิด					
9. ตัดสินใจเลือกอาชีพที่มีเกียรติในสังคม					
10. ตัดสินใจเลือกอาชีพที่ทำรายได้มาก					
11. ตัดสินใจเลือกอาชีพตามความต้องการของบิดามารดาหรือญาติพี่น้องที่ใกล้ชิด					
12. เลือกแผนการเรียนตามเพื่อน					

ปัญหาการตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
13. ขอให้ได้เรียนจบ ม.6 ไม่ก่อนจะประกอบอาชีพอะไรแล้วแต่ดวง					
14. ไม่มีโอกาสเลือกแผนการเรียนเพราะโรงเรียนจัดให้					
15. รู้สึกว่าไม่มีความมั่นใจในการเลือกอาชีพขณะนี้					
16. ยังบอกไม่ได้ว่าอนาคตอยากจะเป็นอะไร					
17. ไม่แน่ใจว่าตนเองจะเลือกแผนการเรียนได้ถูกต้อง					

การทดลองใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ
สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4)
กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
จินดาภรณ์ อังสุวรรณชาติ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
เมษายน 2525

การทดลองครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4) และเพื่อเปรียบเทียบว่าการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพกับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ โดยวิธีเดิมที่มีผลแตกต่างกันอย่างไร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4) โรงเรียนวัดราชโอรส จำนวน 70 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 35 คน กลุ่มทดลอง 35 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม กลุ่มทดลอง เป็นกลุ่มที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ ส่วนกลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ โดยวิธีบรรยาย ผู้วิจัยได้สร้างแบบสำรวจปัญหาในการเลือกอาชีพ ซึ่งประกอบด้วยปัญหา 3 ด้าน คือ ด้านการรู้จักตัวเอง เพื่อการเลือกอาชีพ ด้านข้อสนเทศเกี่ยวกับอาชีพและตลาดแรงงาน และการตัดสินใจเพื่อการเลือกอาชีพมาสำรวจปัญหาของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม ทั้งก่อนและหลังการทดลอง แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้ F - test แบบ repeated measurement ทดสอบ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยรายคู่ และทว่ากลุ่มใหม่ปัญหาในการเลือกอาชีพน้อยที่สุด โดยใช้ q - statistic

ผู้วิจัยได้สร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพโดยอาศัยทฤษฎีพัฒนาอาชีพและหลักวิเคราะห์ระบบโดยแบ่งการสอนออกเป็น 11 กิจกรรม ซึ่งครอบคลุมหัวข้อการสำรวจตนเอง ข้อสนเทศทางอาชีพ กิจกรรมกลุ่ม และการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มในตำแหน่งปัญหาการเลือกอาชีพ

ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพมีปัญหาน้อยกว่าในการเลือกอาชีพทุกด้านน้อยกว่าเมื่อยังไม่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมที่ใช้การสอนด้วยวิธีบรรยายแล้ว ผลปรากฏว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนกิจกรรมแนะแนวอาชีพด้วยชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีปัญหาน้อยกว่าในการเลือกอาชีพในด้านการรู้จักตัวเอง เพื่อการเลือกอาชีพน้อยกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีบรรยายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีปัญหาด้านการตัดสินใจเพื่อ

การ เติบโตอาชีพน้อยกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีบรรยายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัญหาในคำขอชุดเกี่ยวกับอาชีพและตลาดแรงงานนั้น นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพโดยวิธีชุดการสอนมีปัญหาน้อยกว่า กลุ่มที่ได้รับการสอนแบบบรรยายอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ.

AN EXPERIMENT ON THE TEACHING OF CAREER GUIDANCE
ACTIVITIES TO MATHAYOM SUKSA 4 (M.4) STUDENTS

AN ABSTRACT

BY

CHINDAPORN ANGSUVANACHAT

Presented in partial fulfillment of the requirement
for the Master of Education Degree
at Srinakharinwirot University

April 1982

The purposes of this experiment were to construct an instructional package for the teaching of career guidance activities to Mathayom Suksa 4 (M.4) students and to compare the use of the teaching package with the use of conventional method in teaching guidance activities. A random sample of 70 students, selected from M.4 students of Watratchaorot School in Bangkok, was divided equally into an experimental group and a control group. A set of vocational problems check-list was constructed to pre-test and post-test both groups before and after the teaching.

A package of the instruction of career guidance activities, based on vocational theories and system approach, was constructed to be used in the experiment. The package was composed of 11 units of guidance activities covering the areas of self-exploration, occupational information, group work and group career counseling. The instructional package of career guidance activities was used to teach the experimental group, while the control group was taught by the conventional method. The F-test and studentized q - statistics were used to analyse the data.

It was found that after the teaching the experimental group had less vocational problems in all areas; the difference was statistically significant at .01 level. When compared with the control group, the experimental group had less vocational problems in the areas of self - exploration and career choice. The differences were found statistically significant at .05 level and .01 level respectively. In the area of occupational information, the difference between both groups was not statistically significant.